

**T.C.**  
**İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**



**ANNELERE UYGULANAN OKUMA PROJESİNİN**  
**ETKİLERİNİN İNCELENMESİ (BAĞCILAR ÖRNEĞİ)**

**Yüksek Lisans Tezi**

**CANER OZAN**

**İşletme Anabilim Dalı**  
**İşletme Yönetimi Bilim Dalı**

**Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ertuğ CAN**

**TEMMUZ, 2015**

**T.C.**  
**İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**



**ANNELERE UYGULANAN OKUMA PROJESİNİN**  
**ETKİLERİNİN İNCELENMESİ (BAĞCILAR ÖRNEĞİ)**

**Yüksek Lisans Tezi**

**CANER OZAN**

**(Y1212.041002)**

**İşletme Anabilim Dalı**  
**İşletme Yönetimi Bilim Dalı**

**TEZ DANIŞMANI: Yrd. Doç. Dr. Ertuğ CAN**

**TEMMUZ, 2015**



T.C.  
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

**Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi**

Enstitümüz İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1212.041002 numaralı öğrencisi **Caner OZAN**'ın "ANNELERE UYGULANAN OKUMA PROJESİNİN ETKİLERİNİN İNCELENMESİ (BAĞCILAR ÖRNEĞİ)" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 26.06.2015 tarih ve 2015/13 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından **ay bir kişi** ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak **Kobul** edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :09/07/2015

1)Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ertuğ CAN

.....*Ertug Can*.....

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR

.....*H. Ertepinar*.....

3) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ganime AYDIN

.....*Ganime Aydın*.....

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

## **YEMİN METNİ**

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Annelere Uygulanan Okuma Projesinin Etkilerinin İncelenmesi (Bağcılar Örneği)” adlı tezin, bütün süreçlerinde, bilimsel ahlak ilkelerine ters düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim (09/ 07/ 2015).

Caner OZAN

## **ÖNSÖZ**

Yüksek lisans tezimde tecrübelerinden ve yönlendirmelerinden yararlandığım, tez çalışmama akademik boyut kazandıran hocam Yrd. Doç. Dr. Ertuğ CAN'a, kendi ders yoğunluğuna rağmen, bana vakit ayırıp, fikirlerini ve deneyimlerini benimle paylaşan değerli ağabeyim Selami KILINÇARSLAN'a ve arkadaşım Cem DİRLİK'e, tezimin son kontrollerinde bana yardımcı olan kardeşim Cem OZAN'a, hayalim olan akademik çalışmama, maddi - manevi destek veren eşim Duygu OZAN'a, gelecek haritamı çizen aileme ve tezimi tamamlamam da bana umut kaynağı olan, oğlum Aras Doğu'ya çok teşekkür ederim.

Temmuz 2015

Caner OZAN

## İÇİNDEKİLER

### Sayfa

ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	vi
ÇİZELGE LİSTESİ.....	vii
ŞEKİL LİSTESİ.....	x
ÖZET.....	xi
ABSTRACT.....	xiii
<b>1.GİRİŞ.....</b>	<b>1</b>
1.1. Araştırmanın Amacı .....	2
1.2. Araştırmanın Önemi .....	2
1.3. Problem Cümlesi .....	2
1.3.1. Alt Problemler .....	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları .....	3
1.5. Araştırmanın Sayıtları .....	3
<b>2.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ .....</b>	<b>4</b>
2.1. Araştırma Modeli.....	4
2.2. Çalışma Grubu (Evren ve Örneklem).....	6
2.3. Veri Toplama Araçları.....	6
2.4. Benimle Benim İçin Oku Proje Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	8
2.4.1. Geçerlik.....	8
2.4.1.1. İçerik Geçerliği .....	8
2.4.2. Güvenirlik .....	9
2.4.2.1. Zamana Göre Değişmezlik .....	9
2.4.2.2. Bölünmüş Test Çözümlemeleri .....	10
<b>3.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....</b>	<b>11</b>
3.1. Eğitimin Tanımı.....	11
3.2. Eğitimin Amacı.....	11
3.3. Eğitim Türleri.....	14
3.3.1. Örgün Eğitim (Formelle).....	14
3.3.2. Yaygın Eğitim(Non Formelle).....	14
3.3.3. Algın Eğitim(İnformelle).....	15
3.4. Eğitimin Toplumsal Temelleri.....	16
3.4.1. Aile ve Eğitim .....	16
3.4.2. Annenin Çocuk Eğitimine Etkileri.....	19
<b>4. OKUMA.....</b>	<b>20</b>
4.1. Okumanın Tanımı.....	20
4.2. Okumanın Önemi.....	20
4.3. Okumanın Okul Başarısına Etkisi.....	23
4.4. Türkiye'deki Okuma Oranları.....	25

4.5. Okuma Alışkanlığı.....	26
4.5.1. Okuma Alışkanlığının Kazanılmasında Etkili Dönemler...	30
4.5.2. Okuma Alışkanlığının Kazanılmasında Etkili Toplumsal Kurumlar.....	31
4.5.3. Okuma Alışkanlığını Etkileyen Unsurlar.....	32
4.5.4. Okuma Alışkanlığı Kazanılmasında Yurt Dışı Örnekleri..	33
4.6. Okuma Kültürü.....	34
4.7. Okuma ve Aile Arasındaki İlişki.....	43
<b>5.PROJE.....</b>	<b>48</b>
5.1. Projenin Tanımı.....	48
5.2. Projenin Döngüsü.....	48
5.2.1. Proje Döngüsü Aşamaları.....	48
5.3. Sosyal Sorumluluk Projeleri.....	50
5.3.1. Okuma Projeleri.....	51
5.3.1.1. Burdur Okuyor Projesi.....	51
5.3.1.2. “Anneciğim, Babacığım Lütfen Benimle Kitap Okur musun?” Projesi.....	52
5.3.1.2.1. Yapılan Çalışmalar.....	52
5.3.1.3. Karabük Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırma Projesi.....	52
5.3.1.4. Benimle Benim İçin Oku Projesi.....	54
5.3.1.4.1. Projenin Amaçları.....	54
5.3.1.4.1.1. Genel Amaçlar.....	54
5.3.1.4.1.2. Özel Amaçlar.....	54
5.3.1.4.2. Projenin Hedefi.....	55
5.3.1.4.3. Projenin Ortakları.....	55
5.3.1.4.4. Proje Döngüsü.....	55
5.3.1.4.5. Bağcılar İlçesi.....	55
<b>6. BULGULAR VE YORUMLAR.....</b>	<b>57</b>
6.1. Araştırmaya Katılan Annelere Ait Demografik Bilgiler.....	57
6.2. Karşılaştırmalara Yönelik Analizler.....	65
<b>7.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....</b>	<b>75</b>
7.1. Sonuç ve Tartışma.....	75
7.2. Araştırmaya Katılan Annelere Ait Demografik Bilgiler.....	75
7.3. Beşli Likert Ölçeği Tipinde Olan 27(Yirmi Yedi) Adet Soru....	79
7.4. Nitel Araştırma Bulguları.....	86
7.5. Öneriler.....	92
7.5.1. Okuma Projeleri.....	92
7.5.2. Durak Kitaplıkları.....	92
7.5.3. Taşıt Kitaplıkları.....	92
7.5.4. Elektronik Kitaplar.....	92
7.5.5. Okur Yazar Buluşmaları.....	92
7.5.6. Okuma Saatleri.....	93
7.5.7. Kitap Değişim Günü.....	93
7.5.8. Araştırmacılara Öneriler.....	93
<b>KAYNAKÇA.....</b>	<b>94</b>
<b>ÖZGEÇMİŞ.....</b>	<b>104</b>
<b>EKLER.....</b>	<b>105</b>

## KISALTMALAR

<b>ANOVA</b>	: Analysis of Variance (Varyans Analizi)
<b>ALA</b>	: American Library Association
<b>akt.</b>	: Aktaran
<b>çev.</b>	: Çeviren
<b>D &amp; R</b>	: Doğan ve Raks Grubu
<b>E –KİTAP</b>	: Elektronik Kitap
<b>HAYEF</b>	: Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi
<b>LSD</b>	: Least Significant Difference (En Küçük Önemli Fark)
<b>MEB</b>	: Millî Eğitim Bakanlığı
<b>MEM</b>	: Millî Eğitim Müdürlüğü
<b>OKS</b>	: Orta Öğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı
<b>ÖSS</b>	: Öğrenci Seçme Sınavı
<b>PİSA</b>	: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
<b>TİMMS</b>	: Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması
<b>TTKB</b>	: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
<b>TÜİK</b>	: Türkiye İstatistik Kurumu
<b>TV</b>	: Televizyon
<b>t.y.</b>	: Tarih Yok
<b>UNESCO</b>	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
<b>vb.</b>	: Ve benzeri
<b>vd.</b>	: Ve diğerleri
<b>vs.</b>	: Vesaire
<b>YGS</b>	: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı
<b>YÖK</b>	: Yüksek Öğretim Kurumu



## ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 2. 1: Likert Tipi Soru Analizleri .....	7
Çizelge 2. 2: “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Zamana Göre Değişmezlik Analizi .....	9
Çizelge 2. 3: “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği İç Tutarlılık Katsayıları .....	10
Çizelge 3. 1: Eğitim Amaçlarının Hiyerarşik Düzeni .....	13
Çizelge 4. 1: 2012 Verilerine Göre Cinsiyete Göre Türkiye’deki Okuma Yazma Oranları .....	25
Çizelge 4. 2: 2012 Verilerine Göre İstanbul İlinde Okuma Yazma Oranları.....	25
Çizelge 4. 3: 2012 Verilerine Göre Yaşa Göre Türkiye’deki Okuma Yazma Oranları .....	26
Çizelge 5. 1: Benimle Benim İçin Oku Anne Proje Aşamaları.....	55
Çizelge 6. 1: Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımları .....	57
Çizelge 6. 2: Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımları .....	58
Çizelge 6. 3: Katılımcıların Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları .....	58
Çizelge 6. 4: Katılımcıların Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları .....	59
Çizelge 6. 5: Katılımcıların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları .....	59
Çizelge 6. 6: Katılımcıların Günlük TV İzleme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları .....	60
Çizelge 6. 7: Katılımcıların Proje Kapsamında Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları .....	60
Çizelge 6. 8: Katılımcıların Yılda Okudukları Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları .....	61
Çizelge 6. 9: Katılımcıların Evinde Kitaplık Olup Olmaması Değişkenine Göre Dağılımları .....	61
Çizelge 6. 10: Katılımcıların Evinde Bilgisayar Olup Olmaması Değişkenine Göre Dağılımları .....	62
Çizelge 6. 11: Katılımcıların Evinde İnternet Olup Olmaması Değişkenine Göre Dağılımları .....	62
Çizelge 6. 12: Katılımcıların Başladığı Kitabı Bitirme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları .....	63
Çizelge 6. 13: Katılımcıların En Son Kitabı Ne Zaman Aldığı Değişkenine Göre Dağılımları .....	63
Çizelge 6. 14: Katılımcıların Sosyal Etkinliklere Katılım Düzeyleri Değişkenine Göre Dağılımları .....	64
Çizelge 6. 15: Katılımcıların Okuduğu Kitap Türü Değişkenine Göre Dağılımları..	64
Çizelge 6. 16: “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yorumu.....	65
Çizelge 6. 17: Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Dağılımları .....	65
Çizelge 6. 18: Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımları.....	66

<b>Çizelge 6. 19:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları ...	66
<b>Çizelge 6. 19. 1:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi .....	67
<b>Çizelge 6. 20:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları...	67
<b>Çizelge 6. 20. 1:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi.....	68
<b>Çizelge 6. 21:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları...	68
<b>Çizelge 6. 21. 1:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi .....	69
<b>Çizelge 6. 22:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Televizyon İzleme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları.....	70
<b>Çizelge 6. 23:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Proje Kapsamında Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları.....	70
<b>Çizelge 6. 23. 1:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Proje Kapsamında Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi .....	71
<b>Çizelge 6. 24:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yılda Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları.....	71
<b>Çizelge 6. 24. 1:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yılda Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi .....	72
<b>Çizelge 6. 25:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Evinde Kitaplık Olup Olmama Durum Değişkenine Göre Dağılımları .....	72
<b>Çizelge 6. 26:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Evinde Bilgisayar Olup Olmama Durum Değişkenine Göre Dağılımları .....	72
<b>Çizelge 6. 27:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Evinde İnternet Olup Olmama Durum Değişkenine Göre Dağılımları .....	73
<b>Çizelge 6. 28:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Başladığı Kitabı Bitirme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları.....	73
<b>Çizelge 6. 29:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının En Son Kitap Alma Süresi Değişkenine Göre Dağılımları .....	74
<b>Çizelge 6. 29. 1:</b> Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının En Son Kitap Alma Süresi Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi .....	75

<b>Çizelge 7. 1:</b> Harcama Gruplarına Göre Toplam, Hane Halkı Başına ve Eşdeğer Fert Başına Ortalama Aylık Tüketim Harcamasının Dağılımı, Türkiye.....	85
<b>Çizelge 7.2:</b> Projenin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar .....	86
<b>Çizelge 7.3:</b> Projede Bulunması Gereken Çalışmalar .....	88
<b>Çizelge 7.4:</b> Toplumda Okuma Becerilerinin Geliştirilmesi İçin Yapılacak Çalışmalar .....	89

## ŞEKİL LİSTESİ

	<b><u>Sayfa</u></b>
Şekil 4. 1: Hipotez Model .....	24
Şekil 4. 2: Okuma Kültürü Edinimindeki Aşamalar .....	35
Şekil 4. 3: İllere Göre Türkiye'deki Bireylerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Haritası.....	38
Şekil 4. 4: İllere Göre 1 Yıl İçinde Ortalama Okunan Kitap Adedi .....	39
Şekil 4. 5: İllere Göre Ders Kitapları Dışında Sahip Olunan Kitap Sayısı .....	40
Şekil 4. 6: İllere Göre Okunan Kitapların Konuları .....	41
Şekil 4. 7: İllere Göre Okunan Kitapların Türleri .....	42
Şekil 4. 8: İllere Göre Halk Kütüphanelerinden Yararlanma Oranları.....	43
Şekil 5. 1: Proje Döngüsünün Aşamaları .....	49

# ANNELERE UYGULANAN OKUMA PROJESİNİN ETKİLERİNİN İNCELENMESİ (BAĞCILAR ÖRNEĞİ)

## ÖZET

Okula başlama, bireylerin hayatında, doğumdan sonraki en önemli aşamalardan biridir. İlkokul ile birlikte okumayı öğrenen birey, okuduklarından çıkarımlar yaparak çevresinde olup biten olayları anlamaya başlamaktadır. Okuyan birey, hayatı sorgulamaya başlayarak, etrafında yaşanan olayları merak etmektedir. Merak ise, bireyi araştırmaya yönlendirmektedir. Okuma becerisi, bu şekilde bir döngüye dönüşerek devam etmektedir.

Akademik dönemlerdeki başarılar ile okuma arasında paralel bir ilişki olduğu göz ardı edilmemelidir. İlkokulda kazanılan okuma becerisi, bireyin okul başarısında da, sonraki aşamalarda da daima ön plana çıkmaktadır.

Türkiye’de okuma alışkanlığı ile ilgili az kitap okunduğuna yönelik bir algı bulunmaktadır. Türkiye’deki kitap okuma oranları ile farklı ülkelerdeki kitap okuma oranları karşılaştırıldığında bu algının doğruluğu ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de okuma alışkanlığı ile ilgili oluşan olumsuz algıyı ortadan kaldırmak için, değişik kurumlar tarafından okuma projeleri düzenlenmektedir. Böylece bireylerin çevrelerindeki rol model insanlardan etkilenecek, kitap okumaları hedeflenmektedir.

Çocukların en fazla zaman geçirdiği kişi, en iyi rol modeli annesidir. Anneleri okuyan bir toplum içinde, çocuklarda kitap sevgisi görülmesi kaçınılmazdır. Bu yüzden okuma projelerinde annelerin yer alması büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmanın amacı, annelerin okuma kültürlerini incelemek ve okuma kültürlerinin geliştirilebilmesine yönelik öneriler ortaya koyabilmektir.

Araştırmada hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Nicel araştırma kapsamında tarama modellerinden, genel tarama modeli tercih edilmiştir. Nitel araştırma kapsamında 27 sorudan oluşan likert tipi ölçek geliştirilerek, uygulanmıştır. Nitel araştırma kapsamında ise 3 açık uçlu sorudan oluşan, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi ile yorumlanmıştır.

Araştırmanın evreni İstanbul ili, örnekleme ise Bağcılar ilçesidir. Bağcılar ilçesinde projeye katılan 24 ilkokul, 42 ortaokul ve 14 liseden rastgele seçilen 399 katılımcı (anne) araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırma bulgularına göre, okuma projesini faydalı bulan katılımcıların, çocuklarının yanında kitap okumalarının, rol model olmaları bakımından, olumlu olduğu; ders başarısı ile kitap okuma arasında doğru bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar kitap fiyatlarını yüksek bulmakla birlikte, ücretsiz kitap alabilecekleri yerlerin sayısının da az olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma bulgularına göre, katılımcılar okuma kültürünün gelişmesinde büyük katkısı bulunan elektronik kitap ve teknolojik olanaklar konusunda yeterli bilgiye sahip bulunmamaktadır.

Araştırma bulgularına göre; toplumda okuma kültürünün gelişmesine katkı sağlayabilmek amacıyla, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), ders müfredatlarını ailenin de içinde bulunduğu, okuma ile ilgili etkinliklerle zenginleştirebilir. Kitap ihtiyacını gidermek ve boş geçen zamanı değerlendirmek için otobüs ve metro duraklarına, parklara, kahvehanelere, taşıtlara kitaplıklar yapılabilir. Ayrıca toplumda okuma kültürünün yaygınlaşması için basılı yayımlar elektronik ortamda elektronik kitap (e-kitap) olarak öğretmen, öğrenci ve velilere ücretsiz olarak sunulabilir. Okuma kültürünün yaygınlaşması amacıyla okullarda okuma saatleri daha etkin hale

getirilebilir. Kitapların basılı ve elektronik ortamda paylaşılmasını sağlayacak ulusal düzeyde kampanyalar düzenlenebilir.

**Anahtar Kelimeler:** Okuma Alışkanlığı, Okuma Kültürü, Anne ve Okuma, Okuma Projesi

## **RESEARCH OF THE EFFECTS OF THE READING PROJECT APPLIED TO THE MOTHERS (THE EXAMPLE OF BAĞCILAR)**

### **ABSTRACT**

Beginning to school is an important step in a person's life after the birth. Individual, learning how to read and write in Primary School, starts to understand and infer from the events occurring around him/her. A reading individual, starts to interrogate life and he/she is curious about the events happening around.

Curiosity drives individuals to search. Reading ability continues into a vicious circle. It shouldn't be ignored that there is a positive correlation between reading and academical success.

Reading skill, gained in Primary school is very important both in school success and in other steps of individuals life.

There is a perception of low reading rate about the Reading habits of people. It is true when compared with reading rates in different countries and in Turkey.

In order to exterminate this perception, many different projects are realized by different institutions. So that, it is aimed to be affected by role model people around individuals and read books.

Mother is the best role model for children, because they spend so much of their time with mothers. It is inevitable to love reading in a society where mothers read so much. So that, it is essential to involve mothers in such kind of projects.

The aim of this research is to analyze cultures of mothers reading and to give suggestions about how to develop the reading cultures. In this research; both qualitative and quantitative methods are used. In the scope of quantitative research; general scanning model is chosen. In the scope of qualitative research; a Likert Type Scale, consisting twenty-seven questions, is developed and applied. In the scope of qualitative research; a half structured inview form, consisting of three open ended questions, is used and the datas are interpreted with the content analyze.

The place of the research Istanbul and the sample is Bağcılar. Three hundred and ninety-nine (399) participants chosen randomly from 24 Primary Schools, 42 Secondary Schools and 14 High Schools from the town of Bağcılar constitute the sample of the research.

According to the findings of the research, participants, which think that reading project is useful, think that there is a positive correlation about being a role model by reading books close to their children and between academicals success and reading books.

Participants stated that prices of the books are high and there is a few places to get free books.

According to the findings of the research; there isn't enough knowledge about the technological opportunities and e-books in developing the reading culture.

According to the findings of the research; in order to contribute the reading culture the society; National Education Ministry (MEB) can richen the lesson curriculum with including the families in the reading activities. In order to fulfill this needs of books and seize the free time; libraries can be made in the bus and metro stations, parks, cafe's, vehicles. Furthermore; in order to generalize the reading culture; free books and e –books can be given to students and custodians. Reading hours can be used more effectively in order to generalize the reading culture in the schools. National Campaigns can be arranged about sharing of the books and e-books in electronical environment.

**Key Words:** Reading habits, Reading culture, Reading Project, Mother and Reading.



## 1.GİRİŞ

İlkokul birinci sınıfta okumayı öğrendiğimde, yaz tatilinde babam bana hediye olarak kırk kitaplık bir okuma seti almıştı. Babamdan tatil hediyesi olarak bisiklet beklerken kitap almış olması beni sevindirmese de, ilk okuduğum “Fedor Amca” kitabı ile kitaplarla dost olunabileceğini öğrenmişim ve kitaplar hakkındaki fikirlerim de değişmeye başlamıştı.

Evimizde kitap okuma konusunda umut verici bir ortam olduğunu söylemek zordu. Babam Fen Bilgisi öğretmeni idi ve evde kitap okuduğuna pek şahit olmuyordum. Annem ise ilkokul mezunuydu ama sık sık bizlerle birlikte kitap okuyan bir kadındı. Öğretmenliğe başladığım yıllarda kadın velilerime sürekli bu durumu tasvir edip, çocuklarıyla birlikte kitap okumalarını ve çocuklarına rol model olmalarını istedim. İlçemizde uygulanan “Benimle Benim İçin Oku ” projesinde fiilen yer almasam da projeyi gönülden destekledim.

Tez konusu olarak Bağcılar’da uygulanan okuma projesinin etkileri olarak belirlenmesinin nedeni, annelerin kitap okumasının kendi sosyal yapısına ve çocuğunun okul başarısına etkisini somut bir gözle görmek istememdir. Bu anlamda öğrencilerin aile ve okuma etkileşimleri, okuma motivasyonları, evdeki okuryazarlık deneyimleri gibi konulara hep ilgiyle yaklaşan biri olarak (Öztürk ve Aydemir, 2013, 1113) bu konuda çalışmış olmaktan duyduğum mutluluğu da anlatmaya değer bir duygu olarak değerlendirdiğimi belirtmek isterim.

Teze başlamadan önce, danışmanım olan Yrd. Doç. Dr. Ertuğ CAN hocamın rehberliğiyle birlikte ulaşabildiğimce araştırmam ile ilgili literatür taraması yapıldı. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) arşivinde, İstanbul Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi’nde (HAYEF), İstanbul Aydın Üniversitesi’nde, Kırşehir Halk Kütüphanesi’nde, Bağcılar Belediyesi’nde, Bağcılar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü’nde ve Bağcılar Halk Kütüphanesi’nde araştırmalar yapıldı. Bilim insanları tarafından yazılan kitapları derlendi ve makaleler incelendi. ProQest veri tabanından alınan verilere göre, okuma ilgisi, alışkanlığı alanında yazılan tezlerin çok az olduğu ve genellikle yüksek lisans düzeyinde olduğu belirtilmiştir (Karadağ, 2014; 13). Bu veriyi desteklercesine, bu konuda yeterli sayıda çalışmaya ulaşamadığımı da üzülerek belirtmek isterim.

Bu çalışmaları yaparken bir yandan da Bağcılar ilçesinde bulunan 24 ilkokul, 42 ortaokul ve 14 lisede anket çalışması uygulandı. Anket soruları projede yer alan anneler tarafından cevaplandı. Ankette bulunan sorularla annelerin okuma kültürü ile ilgili bilinç düzeyleri ve proje ile ilgili duygu ve düşünceleri ortaya koymaya çalışıldı.

### **1.1. Araştırmanın Amacı**

Uluslararası sınavlardaki başarı düzeyimizin düşük olması ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden anlaşıldığı şekilde kitap okumamanın ülkemizin önemli sorunlarından birisi olduğu; okumayan toplumun değişimlere ayak uydurmakta zorlandığı, yenilikleri kabullenmekte zorlandığı ve yaşantısında cereyan eden olayları derinlemesine değerlendiremediği ve algılayamadığı gerçeklerinden hareket edilmiştir.

Bu araştırmanın amacı, annelerin okuma kültürlerini incelemek ve okuma kültürlerinin geliştirilebilmesine yönelik öneriler ortaya koyabilmektir.

### **1.2. Araştırmanın Önemi**

TÜİK verilerine göre ülkemizde okuma oranları çok düşüktür. Bu oran kadınlarda daha alt seviyelerdedir. Okuma oranının düşük olması, okuduklarını anlama ve yorumlamaya yönelik soruların bulunduğu uluslararası sınavlarda ( PISA [Uluslararası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Programı] ) ve Fen ile Matematikte akıl yürütmeye yönelik soruların bulunduğu sınavlarda (TIMMS [Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması] ) Türkiye'yi üst sıralarda görmemizi engellemektedir. 2012 yılında yapılan PISA sınavında okuma becerilerinde 65 ülke arasında Türkiye 42. sırada yer alırken (MEB, 2012), 2011 yılında yapılan TIMMS sınavında bilişsel süreç becerileri açısından Türkiye 50 ülke arasında 35. olarak (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014) her iki sınavda da ortalamanın altında kalmıştır.

Yapılan bu araştırma ile okuma projelerinin olumlu yanları üzerinde durularak, bu tür projelerin arttırılması umulmaktadır.

Ayrıca okuma sorunlarının en aza indirgenip, ülke genelinde okuma ile ilgili bir farkındalık oluşturulması beklenmektedir.

### **1.3. Problem Cümlesi**

Annelere ve çocuklarına uygulanan kitap okuma projesinin etkileri nelerdir?

#### **1.3.1. Alt Problemler**

- a. Annelerin kitap okuma sıklıklarının yaşa göre dağılımı nasıldır?
- b. Annelerin kitap okuma sıklıklarının eğitim düzeyine göre dağılımı nasıldır?
- c. Annelerin kitap okuma sıklıklarının gelir düzeyine göre dağılımı nasıldır?
- d. Annelerin kitap okuma sıklıklarının medeni durumuna göre dağılımı nasıldır?

- e. Annelerin kitap okuma sıklıkları ile günlük televizyon izleme süreleri arasında anlamlı bir ilişkisi var mıdır?
- f. Annelerin kitap okuma sıklıkları ile evinde internet bağlantısı olup olmaması arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- g. Annelere ve çocuklarına uygulanan kitap okuma projesinin öğrencinin akademik başarıları üzerindeki etkileri nelerdir?
- h. Öğrencilerin kitap okuma sıklıkları ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- i. Annelerin kitap okuma sıklıklarının çocukların kitap okuma alışkanlıklarına etkileri nelerdir?
- j. Okuma becerisinin gelişmesi için neler yapılabilir?

#### **1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları**

1. Araştırma, İstanbul ili Bağcılar ilçesinde “Benimle Benim İçin Oku Anne” projesinin uygulandığı 80 okulda, projeye katılan anneler ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma Ekim 2013 ile Ağustos 2015 tarihleri arasında elde edilen verilerle sınırlıdır.
3. Bu araştırmada elde edilen veriler 27 sorudan oluşan ölçek ve 3 açık uçlu soru yardımıyla elde edilen verilerle sınırlıdır.

#### **1.5. Araştırmanın Sayıtları**

1. Araştırmaya katılan annelerin, görüşme formunda yer alan sorulara samimi ve doğru yanıt verdikleri varsayılmaktadır.
2. Hazırlanan ölçeği annelerin objektif olarak doldurdıkları varsayılmaktadır.
3. Yazılı kaynaklar ve veri toplama araçları ile elde edilen veriler güvenilir ve geçerlidir.

## 2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları (ölçek ve kişisel bilgi anketi), ölçek güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları, veri değerlendirme yöntemi bulunmaktadır.

### 2.1.Araştırma Modeli

"Annelere Uygulanan Okuma Projesinin Etkilerinin İncelenmesi" adlı çalışmada karma desen uygulanmıştır. Yani hem nicel, hem nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemi olarak, tarama modellerinden, genel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırma olarak da ifade edilen tarama modeli; geçmişte veya hâlihazırda var olan durumu (Sönmez & Alacapınar, 2011; 46) olduğu gibi betimleyen ve tanımlamayı hedefleyen bir araştırma şeklidir. Tarama modelinde araştırılmak istenen şey ortadadır. Amaç tanımlanan şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirtmektir (Karasar, 2008: 79).

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, akt: Bulut & Koçoğlu, 2012). Nitel araştırma yöntemine göre, olgular arasında değişmez ve evrensel ilişkiler de yoktur (Sönmez & Alacapınar, 2011).

Annelere uygulanan anket üç bölümden oluşmaktadır: 1. bölümde demografik bilgileri öğrenmeye yönelik 13 (on üç) adet soru, 2. bölümde cevabı beşli likert ölçeği tipinde olan 27 (yirmi yedi) adet soru ve son bölümde çalışmayı derinlemesine inceleyebilmek amacıyla 3 (üç) adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme soruları sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşmede, araştırmacı tarafından hazırlanan sorular üzerinde yanıtlayıcının kısmen düzeltme, düzenleme hakkı vardır. Sorgulayan ve yanıtlayan, bazı soruları birlikte yeniden düzenleyebilirler. Böyle olunca da bu teknik genellikle nitel araştırmalarda kullanılabilir (Sönmez & Alacapınar,2011).

Yarı yapılandırılmış görüşme soruları, katılımcıların kendi görüşlerini kâğıt üzerine yazması sonucu, proje ve okumayla ilgili görüşler alınmak amacıyla pilot çalışmadan sonra eklenmiştir.

Projeye katılan katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Anne” projesine bakış açılarını ve kitap okuma ile ilgili önerilerini görmek amaçlı 3 adet açık uçlu soru hazırlanıp, katılımcılara sorulmuştur. Nitel araştırma bölümünde 90 katılımcının, vermiş olduğu 127 cevap ile yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Öncelikle nitel verilerin kodlama işlemi yapılmıştır. Kodlamalar üzerinde çalışılmış ve bir kod listesi oluşturulmuştur. Daha sonra bu kodları belirli kategoriler altında açıklayabilen temalar bulunmuştur. Tematik kodlamada, ortaya çıkan kodların benzerlik ve farklılıkları belirlenerek birbiriyle ilişkili olan kodları bir araya getirecek türden temalar belirlenmiştir. Kodlama listesinin ve temaların oluşturulması aşamasında bir uzman görüşüne başvurulmuştur. Görüşme verilerinden iki anneye ait olan metinler rastgele seçilerek bu konuda uzman kişiye verilmiştir. Farklı temalar altında yer alan kodlamalar yeniden incelenmiştir. Aynı veri üzerinde araştırmacı tarafından yapılan kodlamalar ile uzman kişinin yaptığı kodlamalar arasındaki tutarlılığa bakılmış ve sonuç olumlu bulunmuştur. Araştırmada uzman incelemesi, katılımcı teyidi ve annelerle yapılan görüşmelerin süreleri uzun tutularak iç geçerlik sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca, verilerin inandırıcılığını artırmak için toplanan verilerden elde edilen bulguların tutarlılığı kontrol edilmiştir. Buna yönelik olarak bulguların, görüşme formunun geliştirilmesinde kullanılan kavramsal çerçeve ile uyumluluğu sürekli kontrol edilmiştir. Araştırmanın dış geçerliğini artırmak için araştırma süreci ve bu süreçte yapılan işlemler ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması, bulguların nasıl düzenlendiği ayrıntılı bir biçimde aktarılmıştır. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) artırmak için bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiştir. Araştırmanın dış güvenilirliğini (teyit edilebilirliğini) artırmak için araştırmacıların konuları, çalışılan durumla ilgili ön deneyimleri, araştırmada veri kaynağı olan katılımcılar, araştırmanın yapıldığı sosyal ortam, elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçeve, analiz yöntemleri ile ilgili ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca, başka araştırmacıların talep etmesi ya da gelecekte başka bir araştırmada karşılaştırmalar

yapmak amacı ile araştırmanın orijinal verileri saklanarak da dış güvenilirlik arttırılmaya çalışılmıştır.

## **2.2. Çalışma Grubu (Evren ve Örneklem)**

Bu çalışmanın evreni İstanbul ili, örneklemi ise Bağcılar ilçesidir. Bağcılar ilçesinde projeye katılan 24 ilkokul, 42 ortaokul ve 14 liseden rastgele seçilen 399 katılımcı (anne) araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

## **2.3. Veri Toplama Araçları**

Mevcut araştırmada kullanılmak üzere elde edilen veriler, “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği ile elde edilmiştir. Ölçek araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim dalında görevli 3 öğretim üyesi ve Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim dalında görevli 1 öğretim üyesinin görüşü ile uzman desteği sağlanmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesi sürecinde 30 sorudan oluşan taslak ölçek, 50 kişilik gruba 1'er ay arayla iki kez pilot uygulama yapılmıştır. Uzman görüşlerine göre, geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonrasında 3 soru ölçekten çıkartılmış, uzman görüşlerine göre ölçeğe son şekli verilmiştir. Çizelge 2.1'de likert tipi 27 sorunun standart sapma ve ortalama değerleri verilmiştir:

**Çizelge 2.1: Likert Tipi Soru Analizleri**

	N	Ortalama	Standart Sapma
s1	399	1,6416	,72248
s2	399	2,2055	1,12436
s3	399	1,5313	,98654
s4	399	1,8972	1,15265
s5	399	1,2607	,54194
s6	399	1,3308	,62271
s7	399	1,9599	1,00920
s8	399	1,9073	,97141
s9	399	2,7870	1,24296
s10	399	2,9624	1,20347
s11	399	1,3509	,74833
s12	399	2,6817	1,18680
s13	399	2,1729	1,16811
s14	399	2,2005	1,25009
s15	399	1,9799	,94821
s16	399	2,0827	1,00034
s17	399	3,3509	1,09691
s18	399	1,4762	,71158
s19	399	1,3083	,51870
s20	399	3,2130	1,13962
s21	399	2,9073	1,42445
s22	399	2,4311	1,28174
s23	399	1,4687	,71128
s24	399	2,3333	1,18477
s25	399	2,6817	1,20361
s26	399	1,7794	1,00825
s27	399	3,2757	1,29133

Çizelge 2.1'deki veriler aşağıdaki gibi yorumlanmıştır: Ölçeğin aralık genişliğinin, “dizi genişliği/yapılacak grup sayısı” (Tekin, 1996) tarafından geliştirilen formül ile hesaplanmıştır. Geliştirilen formülde aritmetik ortalama aralıkları; “1,00-1,80= Kesinlikle Katılmıyorum”, “1,81-2,60= Katılmıyorum”, “2,61-3,40= Kararsızım”, “3,41- 4,20= Katılıyorum” ve “4,21-5,00= Kesinlikle Katılıyorum” şeklindedir. Ölçekteki puanlar, 1,00 ile 5,00 arasında olduğundan, puanlar 5,00'e yaklaştıkça görüşün olumlu olduğu, 1,00'e yaklaştıkça ise olumsuz olduğu kabul edilmiştir.

Mevcut ölçek tersine puanlandığından dolayı “1,00-1,80= Kesinlikle Katılıyorum”, “1,81-2,60= Katılıyorum”, “2,61-3,40= Kararsızım”, “3,41- 4,20= Katılmıyorum” ve “4,21-5,00= Kesinlikle Katılmıyorum” şeklindedir. Ölçekteki puanlar, 1,00 ile 5,00 arasında olduğundan, puanlar 5,00’e yaklaştıkça algısının düşük olduğu, 1,00’e yaklaştıkça ise yüksek olduğu kabul edilmiştir.

#### **2.4. Benimle Benim İçin Oku Proje Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışmaları**

Bilimsel amaçlı hazırlanan ölçekler kullanılmadan önce uygulanacak örneklem için uygunluğu test edilmelidir. Bu test etme süreci bir dizi analiz aşamasından geçirilmektedir. Örneğin güvenilirlik geçerlilik analizine tabii tutularak ölçeğin uygunluğu kontrol edilir. “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği de bu tarz kontrollerden geçirilerek uygunluğu test edilmiştir.

##### **2.4.1. Geçerlik**

Geçerlik, bir ölçme aracının (ya da testin) ölçtüğünü iddia ettiği özelliği diğer özelliklere karıştırmadan ne kadar iyi ölçebildiğini ifade eder. Bir ölçme aracının geçerliğinin sağlanmasında;

a) İçerik (kapsam geçerliği),

b) Uygulama (kriter geçerliği)

c) Yapı geçerliği tekniklerinden yararlanılabilir (Cronbach,1960: 103; Aiken,1979: 63; Tekin, 1996: 41).

“Benimle Benim İçin Oku Proje” yapılan geçerlilik çalışmaları kapsamında, içerik, uygulama geçerliliğinin test edilmesine yönelik bu tekniklerin tamamından faydalanılmıştır.

##### **2.4.1.1. İçerik Geçerliği**

İçerik geçerliği, herhangi bir ölçekte yer alan her bir maddenin ölçeğin amacına ne derecede uyduğunun belirlenmesini kapsar. İçerik geçerliliğinin hesaplanmasında her maddenin testin tümüyle olan ilişkisini ortaya koyması bakımından madde analizleri kullanılabilir (Nunnally, 1978: 279).

“Benimle Benim İçin Oku Proje” içerik geçerliliğini sınamak üzere madde analizi ve uzman görüşlerinden faydalanılmıştır.

“Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğinde yer alan maddeler uygulamanın amacına uygunluğunun belirlenmesi için madde analizi işlemleri yapılmıştır.



Yapılan madde analizinin amacı ölçeğin tümünün anlamlı olup olmadığını belirlemektir. Bunun için Item Total (Rit) ve Item Remainder (Rir) teknikleri kullanılmıştır. Hazırlanan ölçekte yer alan 30 maddeden 3'ünün Corrected Item-Total Correlation değerleri negatif olduğunda testten çıkartılmıştır. Geriye kalan 27 madde yeniden değerlendirilmiş ve çıkarılan maddelerin etkisi incelenmiştir. Yapılan madde analizleri sonucuna göre ölçekte yer alan bütün maddeler (27) (item total'da 0.40 değerinin üstünde olmaları koşuluyla) 0.01 seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Bu bağlamda ölçeğin 27 maddeden oluşmasına karar verilmiştir.

#### 2.4.2. Güvenirlilik

Güvenirlilik aynı süreçlerin izlenmesi halinde bir ölçme aracının bağımsız ölçümleri arasındaki sonuçların benzer bir kararlılık göstermesidir (Aiken, 1979; 58).

“Benimle Benim İçin Oku Projesi” ölçeğinin güvenilirlik analizinin yapılması amacıyla bölünmüş test çözümlenmeleri ve zamana göre değişmezlik yöntemleri kullanılmıştır.

##### 2.4.2.1. Zamana Göre Değişmezlik

“Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği altı aylık aralıklarla iki kez uygulanıp ölçümlerin tutarlı olup olmadığı test edilmiştir.

**Çizelge 2.2:** “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Zamana Göre Değişmezlik Analizi

Uygulamalar	X	ss	R	t
1. Uygulama	113,8	11,10	0,83	1,12
2. Uygulama	114,74	11,17		

Zamana göre değişmezlik saptamasında “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği aynı gruba 6 ay süre ile iki kez uygulanmıştır. Birinci uygulama 106 kişi, ikinci uygulama ise 112 kişi üzerinde yapılmıştır. Her iki grubun verileri incelendiğinde aralarında anlamlı ve yüksek düzeyde ilişkinin var olduğu görülmüştür ( $r=0,83$ ;  $p<0,01$ ). Ayrıca yapılan t-testi sonucunda iki uygulamada da bir fark bulunamamıştır ( $t=1,12$ ). Bu verilerden yola çıkarak “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğinin zamana göre değişmez olduğu sonucuna varılmıştır.

#### 2.4.2.2. Bölünmüş Test Çözümlemeleri

“Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği bölünmüş test tekniği yoluyla iç güvenilirlik katsayı değerleri hesaplanmıştır.

İç tutarlık katsayılarının hesaplanmasında Spearman Brown; Horst; Rulon; Cronbach  $\alpha$  gibi farklı teknikler kullanılabilir (Gulliksen, 1950:199; Cronbach, 1960:141; Aiken, 1979: 60).

**Çizelge 2.3:** “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği İç Tutarlılık Katsayıları

	<b>Spearman Brown</b>	<b>Horst</b>	<b>Rulon</b>	<b>Cronbach <math>\alpha</math></b>
<b>“Benimle Benim İçin Oku Proje”</b>	0,83	0,782	0,81	0,793
<b>* 0.01 seviyesinde anlamlı</b>				

Ölçeklerin iç güvenilirlikleri Cronbach’s Alpha ( $\alpha$ ) değerine göre karar verilir (Karasar, 2005).

$\alpha$ değeri,	$0,00 \leq \alpha < 0,40$	ise	Güvenilir değil
	$0,40 \leq \alpha < 0,60$	ise	Düşük güvenilirlikte
	$0,60 \leq \alpha < 0,80$	ise	Oldukça güvenilir
	$0,80 \leq \alpha \leq 1,00$	ise	Yüksek güvenilirdir.

“Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği İç Tutarlılık Katsayıları çizelgede verilmiştir. Çizelge 2.3’te görüldüğü gibi kullanılan ölçekler amaca uygun hazırlanmıştır. Ölçeğin Cronbach’s Alpha ( $\alpha$ ) değeri 0,793 olduğu için, ölçeğin oldukça güvenilirlik değerinde olduğu görülmektedir.

### **3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE**

#### **3.1. Eğitimin Tanımı**

“Eğitim” sözcüğünün İngilizce’deki karşılığı “education” dur. “Education” sözcüğü ise Latince’de “dışarı çekmek, bir şeye doğru götürmek” anlamında kullanılan “educare” (beslemek) sözcüğünden türetilmiştir. Bu tanımdan yola çıkılarak “eğitim” sözcüğünün “bireyin bilgiyle beslenmesi ve onda var olan yeteneklerin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi” anlamında kullanıldığı söylenebilir (Duman, 2000; 13). Eğitimin en genel ve bilindik anlamı ise “bireyin yaşantısında davranış değişikliği meydana getirmektir (Demirel, 2005; 6).

Eğitim insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir (Fidan, 2012; 4).

E. Durkheim’e göre eğitim “sosyal olmayan nesli sosyalleştirmek” tir (Keskinkılıç, 2005; 63).

İ. Hakkı Baltacıoğlu eğitimi; “çocukların hayata hazırlanması süreci” olarak tanımlamaktadır (Keskinkılıç, 2005; 63).

Eğitim; bireyin gelişmesini ve ilerlemesini sağlayan mekanizmaların uygulanmasıdır (Adem, 2008; 2).

Genel bir bakışa göre incelenirse eğitim, kişinin kendi üzerinde ve bir diğeri üzerinde etkisini gösteren bir faaliyettir (Dottrens ve diğeri, 1968; 35, çev. Yahya Akyüz).

#### **3.2. Eğitimin Amacı**

Eğitim, üç işlevi yerine getirmektedir. Bunlardan birincisi, eğitim sürecine yön vermek, ikincisi eğitimi harekete geçirmek ve son olarak, amaçların bir de eğitim sürecini değerlendirirken gerekli ölçütleri sağlamak işlevidir (Bubacher, 1983; 413, çev. Sabri Büyükdüvenci).

Durkheim’a göre, eğitimin görevi, genç kuşağı yöntemli bir biçimde toplumsallaştırmak (İnal, 1991; 512), bireyleri işlevsel kılmak ve topluma uyumlu hale getirmek (İnal, 1991; 511), toplumun gereksinimlerini karşılamak bireyleri içinde buldukları belirli bir çevreye hazırlamak, toplumu korumak ve geliştirmektir (İnal, 1991; 513).

En genel ve ana hatlarıyla eğitimin olası amaçları şunlardır (Duman, 2000; 19):

1. Bilgilerin sonraki kuşaklara aktarılması,
2. Bireylerin bilişsel gelişimlerinin sağlanması,
3. Geçmişten gelen kültürün, genç kuşaklara aktarılması,
4. Özgür düşünceye sahip, sorgulama yetisi olan bireyler yetiştirilmesi,
5. Çevresindeki olaylara duyarlı, vatandaşlık görevlerinde aktif rol alan yurttaşlar yetiştirilmesi,
6. Toplumun temel dinamiklerini oluşturan kaliteli insan gücünün yetiştirilmesidir.

Eğitimin amaçları, içsel-dışsal ya da bireysel-toplumsal olarak da ele alınabilir (Duman, 2000; 19):

**İçsel Amaçlar:** Eğitimin içsel amacı, bireyin özerk ve özgür düşünme çevresi oluşturmasını ifade eder.

**Dışsal Amaçlar:** Eğitimin dışsal amacı, kültürel mirasın ve birikimin bireylere aktarılmasını ifade eder. Toplum ya da ekonomi için bireyin eğitimini öngörür.

**Toplumsal Amaçlar:** Eğitimin toplumsal amacı, toplumdaki baskın olan kültürel değerlerin genç kuşaklara aktarılması olarak görülebilir. Eğitimin bireysel ve toplumsal amaçları arasında süreklilik gösteren, bir çatışma ve denge vardır.

**Bireysel Amaçlar:** Eğitimin bireysel amacı, seçkin birey ve ekonomik kalkınma için gerekli işgücünün yetiştirilmesi yoluyla var olan geleneksel sistemin sürdürülmesi olarak karşımıza çıkar.

**Çizelge 3.1: Eğitim Amaçlarının Hiyerarşik Düzeni**

<b>Amacın Düzeyi</b>	<b>Amaçların Hiyerarşisi</b>	<b>Amaçları Kimin Hazırladığı</b>	<b>Amaçların Özelliği</b>	<b>Örnek</b>
Soyut	Eğitimin küresel amaçları	Uluslararası kuruluşlar	Bağlayıcılığı ve yaptırımı yok, öneri niteliğinde	UNESCO'nun belirlediği eğitimin küresel amaçları
	Eğitimin genel amaçları	Yasa ile belirlenmiş (1739 ve 2547 sayılı yasalar)	Eğitilmiş bireyin genel özelliklerini yansıtır. Çok seyrek değişir.	Türk millî eğitiminin genel amaçları
	Okulun amaçları (Eğitim düzeylerinin amaçları)	Yasa ile belirlenmiş (1739 ve 2547 sayılı yasalar)	[İlgili] millî eğitim kademesini bitiren bireyin özelliklerini yansıtır. Çok seyrek değişir.	İlköğretimin amaçları
Somut	Dersin amaçları	Bir komisyon tarafından hazırlanıp TTKB tarafından onaylanır	Bir derste kazandırılması gereken ilgili bilgi, beceri ve tutumların ifadesidir. Belirli aralıklarla değişir.	Fen ve Teknoloji dersinin genel amaçları
	Ünitenin amaçları (kazanımlar)	Bir komisyon tarafından o dersin öğretim programı çerçevesinde hazırlanır ve TTKB tarafından onaylanır.	Bir üniteye kazandırılması istenen bilgi, beceri ve değerleri kapsar.	Maddeyi tanıyalım ünitesinin amaçları (Kazanımları)
	Konunun amaçları (Davranışsal amaçlar, kazanımlar)	Öğretmen tarafından belirlenir. Davranışa dönük olarak ifade edilir.	Bir konuda öğrenciden beklenen davranışları ifade eder.	Maddeni halleri konusunun amaçları (Kazanımları)

**Kaynak:** Doğanay ve diğerleri, 2006 (Çınar, 2010).

Çizelge 3.1 incelendiğinde, eğitimin soyut ve somut amaçları olduğu görülmektedir. Soyut amaçlar uluslararası kuruluşlar ve yasalar ile belirlenir. Bu amaçların bağlayıcılığı yoktur ve yaptırım uygulayamaz, sadece öneri niteliği taşırlar. Somut amaçlar ise, içinde öğretmenlerin bulunduğu bir komisyon tarafından hazırlanır.

Somut amaçlar derste, ünite, konularda öğrencilerin kazanması gereken davranış, bilgi, duyu ve düşünceleri kapsar.

### **3.3.Eğitim Türleri**

Bireylerin yetiştirilmesinde, planlı olarak yapılan eğitimin yanı sıra, yaşam içinde kendiliğinden oluşan öğrenmelerin de önemli rolü bulunmaktadır. İnsanlar karakterlerinin bir bölümünü kendi yaşantısı yoluyla inşa eder. Eğitimciler, bireyi yetiştirmenin bir kısmını "informal eğitim", belli bir hedef doğrultusunda olanı ise "formal eğitim" olarak adlandırır (Fidan, 2012; 4).

Eğitimin amacı ve biçimine göre, eğitim sistemi; örgün, yaygın ve algın olmak üzere üç genel kategoriye ayrılmaktadır. Bunların arasında bir denge vardır ve birbirlerini belirli derecede etkilemekte ve tamamlamaktadır (Ünal&Ada, 2001; 5).

#### **3.3.1. Örgün Eğitim (Formelle)**

Ünal ve Ada'ya (2001; 16) göre örgün eğitim, tüm öğretim kademelerini kapsamaktadır ve hiyerarşik bir düzende üst eğitim kurumu ile alt eğitim kurumları arasında bağlantı bulunmaktadır.

Örgün eğitim; belirli yaş grubundaki ve hazır bulunuşluğu eşit bireylere, belli bir hedef doğrultusunda hazırlanan programlarla okulda, planlı olarak yapılan eğitimdir (MEB, 2012-2013; 13).

UNESCO'nun Yetişinler Eğitimi Sözlüğü'nde örgün eğitim, öğretmenlerin öğrenciyi eğitim adına yönlendirdiği, sorumluluğun öğretmende olduğu, planlı ve hiyerarşik sıraya sahip eğitim biçimidir (Duman, 2000; 77).

Örgün eğitim, bir kişinin eğitimci rolünde olduğu, diğerinin öğrenci rolüne büründüğü bir süreçtir. Bundan başka, örgün öğretimin olduğu yerde, öğretmen ve öğrenci ikilisi, aynı beklentilere sahiptirler. Öğretmenin ve öğrencinin rolleri, farklı ya da aynı kişiler tarafından yürütülebilir (Laska, 1989; 252'dan akt. Gürbüzürk, 1989).

#### **3.3.2. Yaygın Eğitim( Non formelle)**

Örgün eğitim sistemini tamamlamış ya da örgün eğitim sistemine devam eden veya örgün eğitim sistemine girmemiş olan bireyleri sosyal, kültürel ve ekonomik yönden gelişmelerini sağlayan, hayat boyu süren eğitim şeklidir (MEB, 2012-2013).

Yaygın eğitim; örgün eğitim dışında yapılan belli bir plân ve programa sahip olan, fakat hiyerarşik olmayan, genellikle de kurumlaşmayan bir eğitim türüdür (Ünal&Ada, 2001; 6).

UNESCO'nun Yetişinler Eğitimi Sözlüğü'ne göre, yaygın eğitimde öğrenci kaydı yapılması veya kaydı alınması işlemleri yoktur ve tercih edilmez (Duman, 2000; 77).

MEB Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nde yaygın eğitim, örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar ifadesi yer almaktadır. Yaygın eğitimin bireylere şu özellikleri kazandırmayı amaçlamaktadır (MEB, 2012-2013; 16) :

1. Bireylere okuma yazma öğretmekle beraber, bireylerin eksik kalan yönlerini tamamlamak için, sürekli eğitim imkânları sunmak.
2. Günümüzdeki teknolojik çağa ayak uyduracak, eğitim olanağı sağlamak,
3. Millî değerlerimizi, koruyan, geliştiren ve sonraki nesillere tanıtarak aktaran kalitede eğitim yapmak,
4. Toplum içinde birlikte yaşama, toplum kurallarına uyma alışkanlıkları kazandırmak,
5. Bireylerin ülke ihtiyaçlarını da göz önüne alarak, kendilerine uygun bir iş bulmalarını sağlamak,
6. Sağlıklı bir yaşam için, bireyleri yönlendirmek,
7. Çalışan bireylere meslekî gelişimleri için hizmet içi kurslar açmak,
8. Bireylerin boş zamanlarını kaliteli bir şekilde değerlendirme alışkanlığı kazandırmak.

### **3.3.3. Algın Eğitim (İnformelle)**

Geleneksel örgütlü eğitim kurumları dışında kalan bireylere bilgi veren tüm kaynaklar algın eğitim kapsamı içinde değerlendirilebilir (Ünal&Ada, 2001; 7).

UNESCO'nun Yetişinler Eğitimi Sözlüğü'nde algın eğitim; tüm bireylere, günlük yaşantılardan, eğitimsel etkilerden ve çevresel kaynaklardan tutumlar, değerler, beceri ve bilgiler kazandıran yaşam boyu süren bir süreçtir (Duman, 2000; 77).

Algın eğitimin başlıca özellikleri şunlardır (Ünal&Ada, 2001; 7-8):

1. Karşılıklı etkileşime dayanır.
2. Öğrenme düzeyi bireyin kapasitesi ve bilgiyi alma derecesine bağlıdır.
3. Her zaman olumluya yönelik değildir. Olumsuz bilgilerde öğrenilebilir.
4. Kuşaklar arası uyum ya da çatışma da algın eğitim yoluyla öğrenilir.

### **3.4. Eğitimin Toplumsal Temelleri**

Toplum, bireyin doğumundan ölümüne kadar içinde yaşamak zorunda olduğu bir gerçektir (Ünal&Ada, 2001; 135).

Toplumların varlığını sürdürmesi, belirli kurallar içinde, birlikte yaşaması için eğitim kurumlarına ihtiyaçları vardır. Bu yüzden eğitim, toplum tarafından bu düzeni meydana getirmek için oluşturulmuş toplumsal bir olgudur (Aslan, 2001; 27).

Eğitimin temel amacı, geçmişten gelen ve toplumun yarattığı değerleri bir sonraki nesle aktarmaktır (Aslan, 2001; 16).

Eğitim, toplumsal yapının en önemli kurumlarından birisidir. Sosyal yapı kendini oluşturan parçaların sürekli düzenlenmesi olarak kabul edilmektedir. Bu parçalar hem kendi aralarında hem de bütünlükle ilişkilidirler. Her ne kadar “yapı” durgun bir anlam ifade etmekteyse de sosyal yapı sürekli bir hareket halindedir. Böylece parçalarından birinde başlayan bir değişim diğer parçaları ve bütünlüğün değişim yönünü de etkilemektedir. Eğitimde başlatılan bir değişim sosyal yapının diğer parçalarını değişim yönünde etkilediği gibi kendisi de sürekli olarak diğer parçalarda meydana gelen değişimlerden etkilenmektedir (Eserpek, 1978; 124-125).

Eğitimi toplumun meydana getirdiği bir etkinlik olduğu gibi toplumun da aynasıdır. Eğitimle toplum arasındaki karşılıklı ilişki göz önüne alındığında, toplum eğitimin sunduğu role bürünür (Kurt, 2000’den akt. Özkan, 2011; 334).

Eğitim, toplumun yarattığı değer yargıları etrafında şekillenmek durumundadır. Toplumsal yapıyı oluşturan düşünce ve değer yargıları, toplumdaki bireylerin şekillenmesi ve toplumsal kurallara uyum göstermesini sağlar (Akyüz, 1991’den akt. Özkan, 2011; 334).

Toplumun bir parçası olan eğitim, toplumdaki sosyal baskı ile değişebileceği gibi; toplum yapısını değiştirmede de önemli bir araç olarak kullanılmaktadır (Eserpek, 1978; 138).

Toplumun devamlılığı için, bireyler arasında karşılıklı etkileşim kaçınılmazdır. Bu etkileşim, toplumun ortak düşüncesini, değer yargılarını ve kurallarını oluşturur (Aslan, 2001; 18).

#### **3.4.1. Aile ve Eğitim**

Toplumun oluşturan en küçük birim olan aile, bireye eğitimi veren ilk kurumdur. Bu yönüyle yaygın eğitim kurumu olarak görülebilir. Ailedeki ilk eğitimini alan birey,



bir sonraki eğitimini örgün eğitim kurumu olan okullarda almaktadır (Yapıcı, 2010, 1545).

Aile, toplumsal çevre, okul ve mesleki çevre birer eğitim kurumudur ve bu kurumlar içerisinden ilk sırayı aile alır (Erçelebi, 1996; 62).

Çocuk ilk eğitimi anne ve babasından alır. Anne ve baba, yasaların izin verdiği sınırlar dâhilinde çocuklarını yetiştirebilirler. Yasaların verdiği bu hak, yine yasalar tarafından korunur. İnsan hakları evrensel beyannamesinin 26. maddesinde "ana-baba çocuklarına verilecek eğitimin tümünü seçmekte serbesttir" denmiştir (Başaran'dan akt. Erçelebi, 1996; 62).

Çocuğun davranış kazanmasını, okul hayatında ve tüm yaşamında başarılı olmasını sağlayan en önemli kurum ailedir. Anne-babanın eğitim durumu, sosyo-ekonomik durumu, aile içi ilişkiler, boşanma, aile üyelerinden birinin ölümü, anne-babanın çocuğa karşı tutumları, anne-babanın okula karşı tutumları ve çocuktan okul başarısı beklentileri, çocuğun ders çalışma ortamı gibi hususlar çocuğun okul başarısını etkilemektedir (Dam, 2008, 83).

Birçok anne-baba çocuğu zorlayarak bir şeyler öğretebileceğini düşünmektedirler. Oysa çocuklar bir şeyleri zorla değil, isteyerek ve gözlemleyerek öğrenme sürecini gerçekleştirirler. Çocukların öğütten daha çok iyi rol modellere ihtiyacı vardır. Anne ve babalar davranışları ile çocuklarına iyi rol model olmak zorundadırlar. Çocuklar anne ve babası tarafından önemsendiklerini hissedersen, anne ve babalar çocuklarına karşı dürüst olup, empati kurarlarsa, istek ve becerilerine göre onları yönlendirirler ve çocuklarında görmek istemediği davranışları kendileri yapmazsa, çocuklar da diğer bireylerle kurdukları ilişkilerde bu şekilde davranırlar. Yani çocuk, ailenin aynası gibidir. Aile iyi rol model olursa, çocukları da düzgün bir kişilik geliştirir (Tausch, 1991; Gramer, 1994'den akt. Demiriz & Öğretir, 2007; 107).

Aile çocuğun akademik başarısını etkileyen en önemli çevresel etmenlerden birisidir. Bir sosyal çevre olarak arkadaşların da, öğrencilerin akademik başarı güduları üzerinde etkisi olmasına rağmen bu etkinin aile kadar yüksek olmadığını, ailenin pek çok yönden çocuğun başarısını etkileyebildiğini belirtmiştir. İlköğretimde çocuğu olan aileler üzerinde yapılan çalışmalar ailenin geliri, evin koşulları, çocuğun beslenmesi, gereksinimlerin karşılanması, uygun çalışma ortamının bulunması, ailedeki kişi sayısı, anne babanın eğitim durumu gibi evin sosyo ekonomik koşullarının, ana-baba birlikteliğinin de okul başarısını etkilediğini göstermektedir (Bernt. 1990'dan akt. Kuzgun & Hamamcı, 2007; 75).

Ailelerin çocukları üzerinde, ebeveyn olmak, veli olmak ve eğitimi ile ilgilenmek gibi sorumlulukları vardır (Harvard Family Research Project, 2006'dan akt. Bekman&Koçak, 2011; 173). Anne ve babalar, çocukların okuma ve yazma çalışmalarında çocuklara yardım ettiğinde, çocukların daha başarılı oldukları gözlenmiştir (Gonzales-DeHass, Willems ve Doan Holbein, 2005; Reutzal, Fawson ve Smith 2006; Senechal, 2006'dan akt. Bekman&Koçak, 2011; 173).

Ailenin, çocuğun sosyal uyum ve kişilik gelişiminde olduğu kadar, okul başarısı üzerinde de çok büyük rolü olduğu artık yadsınamaz bir gerçektir. Ailenin evde uyguladığı eğitici faaliyetler, çocuğun ders başarısını arttırabileceği gibi, yanlış destekleyici çalışmalar ise ders başarısını olumsuz etkileyebilir (Tatlılıoğlu&Avcı, 2013, 1114).

Yurt dışında yapılan araştırmalarda da ailenin, çocuğun ders başarısını etkileyen başlıca unsur olduğu belirtilmiştir. Ailesinden eğitim alanında destek bulamayan çocukların, akademik olarak başarısız oldukları belirtilmiştir (Diaz 1989'dan akt. İpek, 2011; 70).

2008 yılında yapılan bir araştırmaya göre anne ve babanın kitap okuyor olmasının; hatta okudukları kitap sayısının az ya da çok oluşunun bile çocukların okul başarısına etki ettiği ortaya konulmuştur. Bu noktadan hareketle anne-baba ev ortamında daima kitapla haşır neşir bir görüntü çizer, çocuğunu da doğrudan veya dolaylı olarak kitap okumaya teşvik ederse okul başarısında ve belki de ileriki yaşlarda karşısına çıkabilecek fırsatları değerlendirme becerisini kazanması noktasında kendi yaşlılarıyla/rakipleriyle arasında önemli bir farkın oluşmasını sağlayabilir. Amaç elbette rekabet değildir; ancak bu kazanımın da bireysel ve toplumsal yaşam açısından hesap edilmesi gerekir (Kılınçarslan, 2008; 101).

Aile çeşitlerine göre de eğitime bakış açıları değişmektedir. Kırsal ailelerde; çocuklar, eğitim olanaklarından yeterince yararlanamamaktadır. Sık sık devamsızlık yapan öğrenciler, ekonomik nedenlerden dolayı okula önyargıyla yaklaşmaktadır. Gecekondu ailelerinde ise; şehir hayatının sunduğu imkânlardan dolayı, eğitime kırsal ailelerden daha fazla ilgi vardır. Bu aile tipi, çocuklarının bir an önce meslek kazanıp, aile bütçesine katkı sağlamasını düşünmektedir. Bu yüzden meslek liselerini tercih etmektedir. Kentsel aileler ise; eğitime fazla değer verirler. Bu ailelerin çocuklarında okula devamsızlık nadiren görülmektedir (Erçelebi, 1996; 60).

Aile okulun dışında bir kurum olarak, okulun çevre ile ilişkileri yönünden önemlidir (Ünal&Ada, 2001; 80).

Aile çocuğun sosyalleşmesi için rol model olarak, akademik başarısı için çocuklarını geliştirerek ve onların topluma uyum sağlaması için rehberlik ederek, çocuğun gelişimine katkıda bulunur (Yavuzer, 1998; 139).

Çocuğuyla yakından ilgilenen, çocuğunun ders çalışması için fiziksel ortamı düzenleyen, çocuğun olumlu davranışlarını pekiştiren ve başarısızlık yaşadıklarında da çocuklarını destekleyen ailelerin çocuklarının akademik başarılarının yüksek olduğu görülmüştür (Satır'dan akt. Çelenk, 2003; 29).

İlk okuma-yazma öğretiminde, çocuklarına destek veren ve okulla ilişkisini üst düzeyde tutan ailelerin çocuklarının da okuduğunu anlamada başarılı oldukları belirtilmiştir (Çelenk, 2003; 29).

### **3.4.2. Annenin Çocuk Eğitime Etkileri**

Ailenin eğitimi öncelikle anne ve babanın eğitimi ile başlar. Ailede çocuklarla en fazla zaman geçiren anneler ise en önemli rol model olduğu için annenin her yönden kendini eğitmesi gerekir (Erçelebi, 1996; 62).

Spitz ve Bowlby'nin anne yoksunluğu araştırmasına göre; annesi olmayan çocukların ruhsal ve fiziksel yönden gelişemeyecekleri belirtilmiştir (Günce, 1983'den akt. Çelenk, 2003; 29).

Okul ile ev arasındaki bağı kuran genellikle annelerdir. Bu yüzden, okulda veli kavramından bahsederken ilk akla gelen babalardan çok anneler olmaktadır (İpek, 2011; 72). Okullarda yapılan veli toplantılarına daha çok annelerin katılması, çocukların eğitimi ile ilgili konularda annelerin daha fazla ilgilenmesi sonucunu oluşturmaktadır.

Türkiye'de 2014 yılında nüfusun % 49,8'ini kadın nüfus oluşturmaktadır. Türkiye'de 2013 yılında 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus içerisinde istihdam oranı % 45,9 olup, bu oran erkeklerde % 65,2, kadınlarda ise % 27,1 olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2014). Bu verilere göre; iş hayatına katılmayan kadın, evde daha fazla vakit geçirdiği için çocuklarıyla daha fazla ilgilenmektedir sonucu çıkarılabilir. Türkiye'de kadına yönelik algı, istatistiklere de yansımış gibi gözükmektedir: Kadın evde çocuklara bakar, erkek eve para getirir. Bu algının doğal sonucu olarak, çocuğun ders başarısında en önemli yeri anneler almaktadır.

## 4. OKUMA

### 4.1. Okumanın Tanımı

Okuma, göz yardımıyla alınan yazıların beyne iletilmesi süreci sonunda oluşur. Basit bir tanımlama ile okuma; yazılı mesajların duyu organları yardımıyla algılanarak beynimiz tarafından anlamlandırılmasıdır. Okumak bilgiyi kalıcı hale getirdiği için hayatımızı kolaylaştıran bir araçtır (Karafilik, 2007; 9).

Okuma; yazılı materyallerin, duyu organları yoluyla algılanıp (Odabaş, Odabaş & Polat, 2008; 433) görme, algılama ve kavramayı içeren bir süreçtir (Kavcar, Oğuzkan, Sever, 2004; 14'ten akt. Özbay&Özdemir, 2012; 18).

Okuma, harf veya sembollerin yorumlandığı, karmaşık bir süreçtir (Staufer'den akt. Özbay&Özdemir, 2012; 18).

Yazılı materyallerden gelen uyarılar, göz yardımı ile algılanıp, beyinde ilgili bölümlerce çözümlenir. Daha sonra çözümlenen semboller ses organları aracılığıyla sese dönüşür veya gözle okunur (Telman, 1998; 78).

### 4.2. Okumanın Önemi

**İlim İlim Bilmektir** (Öztelli, 2003; 50-51):

İlim ilim bilmektir,

İlim kendin bilmektir,

Sen kendini bilmezsin,

Ya nice okumaktır.

Okumaktan murat ne,

Kişi Hak'kı bilmektir.

Çün okudun bilmezsin,

Ha bir kuru ekmektir.

Okudum bildim deme,  
Çok taat kıldım deme,  
Eğer Hak bilmez isen,  
Abes yere gelmektir.

Dört kitabın mânâsı,  
Bellidir bir elifte,  
Sen elifi bilmezsın,  
Bu nice okumaktır.

Yirmi dokuz hece,  
Okursun uçtan uca,  
Sen elif dersin hoca,  
Mânâsı ne demektir.

Yunus Emre der hoca,  
Gerekse bin var hacca,  
Hepsinden iyice.  
Bir gönüle girmektir.

Yunus Emre'nin de dizelerinde bahsettiği gibi okumak; sadece yazılanların beyne iletilmesi değil, beyinde yazılanların irdelenmesinin sağlanması ve algılama işlevi gerçekleştiikten sonra kişinin kendini bulmasıdır.

Bireylerin, herhangi bir alanda başarılı olmasında, kendisini gerçekleştirmesinde, dünyayı algılamasında, olaylar arasında ilişkiler kurmasında, olaylara farklı bir pencereden bakmasında etkili olan ve hayat boyu öğrenmenin altında yatan temel faktör okumadır. Okuma beceresi, yaşamda farkındalık yaratır, bireyin kültür seviyesini ve öğreneceği bilgileri artırır. Bu nedenle önemi gittikçe artan bir beceridir (Öztürk & Aydemir, 2013; 1106).

Okuma, bireylerin, kültür sahibi olmasını sağlar. Okumayı öğrenmek, okuryazar her toplumda bir tür üyeliğe kabul törenidir; bağımlılık ve eksik iletişim konumundan töresel bir çıkış yoludur. Okumayı öğrenen çocuk toplumun ortak belleğine kitaplar aracılığıyla katılır, dolayısıyla ortak geçmişi tanır ve her okuma ile bu geçmişi az ya da çok yeniler (Manguel, 2004; 92'den akt. Karadağ, 2013; 85).

Kitaplar, yeni bilgileri öğrenmede ve bu bilgileri yaşantımıza uyarlamada çok önemli bir araç ve her zaman yanımızda olan bir arkadaştır (Tuzcuoğlu, 2007; 157).

Bu yüzden kitap okuyan bireyler, yalnızlık hissetmezler ve günlük yaşamında fazla zorluk çekmezler.

Okuma öğrendiğimiz zaman; algımız, dünyaya bakışımız, kimliğimiz, kişiliğimiz gelişir. Bilgilerimizi arttırmayı, kendimizi ve doğayı tanımayı, hızlı düşünmeyi okuma sayesinde geliştirebiliriz (Karafilik, 2007; 12).

Okuma insanın kavrama ve düşünme yönlerini geliştirirken, bilişsel yetenekleri de artırır (Tural, 1992'den akt. Mete, 2012; 44).

Uygar toplum olmanın yolu, okumak ve okuduğunu anlamaktan geçer. Çünkü öğrendiğimiz bilgilerin büyük bir bölümünü okuma ile kazanırız. Günlük yaşantıdan uzaklaşmamak ve çevremizle ilgili konular hakkında bilgi sahibi olmak için okuruz (Ruşen, 1995'ten akt. Karafilik, 2007; 12).

Nitelikli bir okuma alışkanlığı, eğitime süreklilik kazandırır, kişinin kendisine ve dış dünyaya bakışını, ufku genişletir. (Maraşlı, 2005; 16).

Çocuğun okula başlamadan önce kitapları tanınması önemlidir. Çünkü bu çağlarda çocukta “bilinçaltı müktesebat” dediğimiz temeller atılır. Yani çocuk değerlere bakış açısını bu çağdaki deneyimlere göre belirler. Bilinçaltının oluşmasında etkili olan faktör ise okumaya örnek olacak bireylerdir. Yani çocuk gözlemleyerek kafasına çok iyi resmeder. Okumayı bilmeseyse bile bir çocuğun anne babasını ve diğer aile fertlerini kitap okurken görmesi iyi kazanç olabilir (Budak&Akbaş, 2011; 77).

MEB'e (2006) göre okuma becerisi, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla bu beceri; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine almaktadır (Mete, 2012; 44).

Okuma, insanlar arasında iletişim artırır, insana estetik bilinç kazandırır, insanın söz varlığını geliştirir, insanın genel kültürünü artırarak, yaşamı daha da güzel bir hale getirir. Ne kadar fazla kaynaktan okuma yaparsak, anlatacağımız, tartışılan konu sayısı o kadar çoğalır. Böylece insanlarla geçirilen zamanlarda, kaliteli iletişim kurulur. İnsan için ulaşılacak son nokta kendini gerçekleştirme. Zirvedeki insan hem mutlu hem üretkendir. İnsan hangi meslekten olursa olsun okudukça ve yazdıkça zirveye çıkabilecektir (Coşkun, C., t.y).

Kanada Ulusal Okuryazarlık Güven Kuruluşu Pazarlama Müdürü Clare Bolton; “İngiltere’de, toplumdaki ebeveyn ve çocuklarla yaptığımız çalışmalarda da gördüğümüz gibi çocukların gelecekteki mutluluk ve başarıları için evde okuma esastır” diye belirtmiştir (Burns, 2013).

ProQest veri tabanından alınan verilere göre, okuma ilgisi, okuma alışkanlığı alanında yazılan tezlerin çok az olduğu ve genellikle yüksek lisans düzeyinde olduğu belirtilmiştir (Karadağ, 2014; 13).

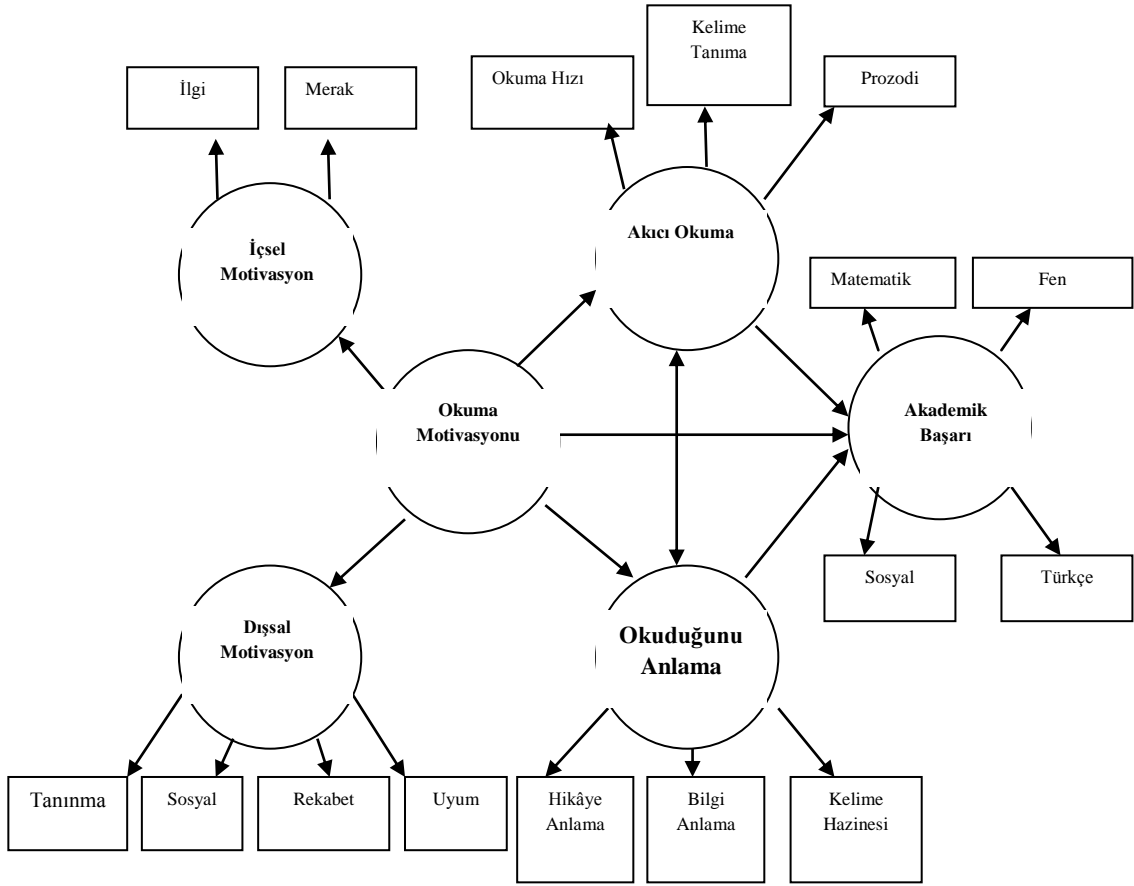
Okumanın bir süreç olduğunu unutmamak gerekir. Bir binanın oluşmasında, zamanla eklenen her tuğla, yapıyı güçlendiriyorsa, okuduğumuz kitaplar, makaleler, yazılar da insanlardaki sosyal, bilişsel özellikleri güçlendirir. Okuyarak donanım kazanan bireyler, topluma da yön verirler.

### **4.3. Okumanın Okul Başarısına Etkisi**

Okumanın akademik başarıdaki rolü uzun yıllardır uzmanlar, eğitimciler ve ebeveynler tarafından araştırılmaktadır. Gallik'e (1999) göre okuma, eğitim sürecinin her aşamasında anlamaya yardımcı bir etkinlik olarak öğrenci başarısını belirleyici bir faktördür. Keskin ve Yapıcı'ya (2008) göre okullarda akademik başarıyı gösteren en önemli özellik, öğrencinin dersten aldığı notlardır. Yılmaz (2012), kitap okuyan öğrencinin ders başarısını arttırdığını, kitap okuma sıklığındaki artışın öğrenci ders notlarında artışa neden olduğu söylemiştir (Yıldız, 2013; 1462).

Akademik başarı ile ders dışı okuma arasındaki ilişkinin sorgulandığı üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, ders dışı okuma ile akademik başarı arasında doğru bir orantı olduğu belirtilmiştir. Okumanın anlamaya yardımcı bir etkinlik olarak öğretimin her aşamasında öğrenci başarısını belirleyici bir etmen olduğu bilinmektedir (Yaman & Süğümlü, 2010; 292).

Akademik bir başarıdan bahsedilmek isteniyorsa, öğrencilerin genel kültürünü, dil becerilerini, günlük konuştuğu kelime sayısını geliştiren okumayı göz ardı etmemek gerekir. Bu sayılan durumlar, akademik olarak başarıyı arttıracaktır. Şekil 4.1'de (Yıldız, 2013;1465) şema halinde bu durum anlatılmaktadır:



**Şekil 4.1:** Hipotez Model

Şekil 4.1'e göre okuma içsel ve dışsal motivasyonu üstte tutarak bireyin sosyal yönden gelişmesini sağlarken, hızlı okuyan ve okuduğunu anlayan bireylerin akademik başarısına etki ettiği görülmektedir.

Okuma alışkanlığının kişisel gelişimin yanı sıra zihinsel gelişimini doğrudan etkiler (Aksaçlıoğlu & Yılmaz, 2007; 6) ve okul başarısını artırır (Arıcan & Yılmaz, 2010; 497)

Ankara'da 8. sınıf öğrencileri arasında yapılan bir araştırma, okuma alışkanlığının okul başarısını artırdığını ortaya koymuştur. Bu çalışmada okul başarısından kasıt, çocukların ders geçme notları ve aldığı takdir, teşekkür belgeleridir. Araştırmayı gerçekleştiren Yılmaz (2012), okuma alışkanlığının beyinde olumlu yapısal değişikliklere sebep olduğunu da söylemiştir (Milliyet, 2012).

Temel eğitimin, bireyin verimliliğini artırma oranı % 50, okumanın eğitimdeki verimliliği artırma oranı % 30, eğitimin ekonomideki verimliliği artırma oranı % 44'tür (Çocuk Vakfı, 2006; 4).



#### 4.4. Türkiye'deki Okuma Oranları

2012 verilerine göre Türkiye'de 15 yaş üzeri eğitim durumuna göre nüfus dağılımı şöyledir (TÜİK,2012;72):

Okuma yazma bilmeyen 2 784 257 (% 5), okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen 3 784 667 (% 7) insanımız var. İlkokul mezunu sayımız; 15 220 028 (% 28). İlköğretim diplomasına sahip olanların sayısı 11 617 159 (% 21). 2 849 999 (% 5) ortaokul veya dengi okul mezunumuz, 12 096 830 (% 22) lise veya dengi okul mezunumuz var. Yüksekokul veya fakülte mezunlarının sayısı 5 913 187 (% 11) , Yüksek lisans mezunu 416 741 (% 1), doktora mezunu ise 122 619'dur.

**Çizelge 4.1:** 2012 Verilerine Göre Cinsiyete Göre Türkiye'deki Okuma Yazma Oranları

TOPLAM	OKUMA YAZMA BİLEN ERKEK	OKUMA YAZMA BİLEN KADIN
67 877 379	33 998 532	33 878 842

**Kaynak:** TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2012

Çizelge 4.1 incelendiğinde, 2012 yılında okuma yazma bilen erkek sayısının fazla olduğu görülmektedir.

**Çizelge 4.2:** 2012 Verilerine Göre İstanbul İlinde Okuma Yazma Oranları

İSTANBUL	OKUMA YAZMA BİLEN ERKEK	OKUMA YAZMA BİLEN KADIN
12 457 529	6 248 257	6 209 272

İl	Okuma yazma bilen erkek oranı	Okuma yazma bilen kadın oranı
İstanbul	97,3	95,4

**Kaynak:** TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2012

Çizelge 4.2 incelendiğinde İstanbul'da okuma yazma bilen kadın oranının ve sayısının, erkeklere oranla daha düşük olduğu görülmektedir. Bu sebeple, İstanbul'daki okuma projelerinin, öncelikle kadınlara yönelik olmasının daha anlamlı olduğu görülmektedir.

**Çizelge 4.3:** 2012 Verilerine Göre Yaşa Göre Türkiye’deki Okuma Yazma Oranları

YAŞ ARALIĞI	TOPLAM	OKUMA YAZMA BİLEN ERKEK	OKUMA YAZMA BİLEN KADIN
6 -13	10 030 336	5 146 641	4 883 695
14 -17	5 150 299	2 647 059	2 503 240
18-21	4 989 110	2 544 790	2 444 320
22-24	3 711 687	1 891 481	1 820 206
25 -29	6 229 420	3 170 250	3 059 170
30-34	6 511 756	3 295 627	3 216 129
35-39	5 705 313	2 880 296	2 825 017
40 – 44	5 042 930	2 556 835	2 486 095
45 – 49	4 682 455	2 361 395	2 321 060

**Kaynak:** TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2012

Çizelge 4.3’te verilen bilgilere göre, tüm yaş gruplarında okuma yazma bilen erkek sayısı, okuma yazma bilen kadın sayısından fazladır. 1990 – 1992 doğumlu olanlarda, okuma yazma bilme sayılarında ise belirgin derecede bir azalma göze çarpmaktadır.

2013 TÜİK verilerine göre; 25 ve daha yukarı yaşta olan ve okuma yazma bilmeyen toplam nüfus oranı %5,7 iken bu oran erkeklerde %1,9, kadınlarda %9,4’tür (TÜİK, 2014).

#### **4.5. Okuma Alışkanlığı**

Okuma alışkanlığı; kişilerin herhangi bir konuda yaptığı araştırmalara kaynak oluşturmak ya da gezmeye, müzik dinlemeye benzer şekilde hayatını eğlenceli kılmak amacıyla (Yılmaz, Ş., 2010; 2), okuma eyleminin sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirmesidir (Arıcan & Yılmaz, 2010; 498).

Okuma alışkanlığı, bireylerin doğumdan itibaren kazandıkları kazanımları artıran ve aynı zamanda bu kazanımları kendi yaşantısına adapte eden beceridir (Odabaş, Odabaş & Polat, 2008; 435).

Okuma alışkanlığı, “Bireyin bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılaması sonucu okuma eylemini yaşam boyu, sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde

gerçekleştirmesi” olarak tanımlanabilmektedir (Aslan vd., 2008; Balcı, 2009; Bamberger, 1990’dan akt. Durualp, Çiçekoğlu & Durualp, 2013; 116).

TDK’ye (2015) göre alışkanlık: “... bir şeye alışmış olma, yakınlık, arkadaşlık kurma, iç ve dış etkilerle davranışların tekrarlanması, hep aynı biçimde gerçekleşmesi sonucu beliren şartlanmış davranış; iç ve dış etkilerle eylem ve davranışların yinelenmesi, alışma, bir işi sürekli ister olmak olarak tanımlanabilir. O halde okuma alışkanlığını, uzun bir süreçte gerçekleşen, bilinçli bir eylem olarak düşünebiliriz.

Okuma alışkanlığı; ilkokuldan sonra kazanılan beceridir. Birey okumayı içselleştirip, devamlılık sağlayacak şekilde uygulamalıdır (Yılmaz, 1990’dan akt. Mete, 2012; 45).

Bireyin başta bilişsel ve sözel olmak üzere tüm gelişim alanlarında ilerlemesini sağlayan okuma alışkanlığı becerisi, bireyin yaşantısını düzenlemesi açısından önemlidir. Okumanın alışkanlık haline gelmesinde en önemli etkenler; aile, içinde yaşanılan toplum, okul ve öğretmenlerdir (Gürcan, 1999’dan akt. Bulut, 2001; 55)

Okullarda kitap okuma yarışmalarıyla kazandırılmaya çalışılan okuma alışkanlığı, çocuk büyüdükçe azalmaya başlamaktadır (Tuzcuoğlu, 2007; 158).

Millî Eğitim Bakanlığının temel görevlerinden birisi de öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırarak; bu yolla onları düşünen, düşündüğünü doğru ve açık bir şekilde ifade eden, milli ve manevi değerlere sahip yüksek karakterli bireyler yetiştirmektir. 2005 yılında yenilenen öğretim programları kitap okuma alışkanlığı da göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Programların içeriğinde okuma alışkanlığının kazanımlar ve etkinlikler yoluyla geliştirilmesi istenirken “100 Temel Eser” gibi okuma alışkanlığını geliştirici çalışmalar da ön plana çıkarılmıştır (Bulut, Z., 2001; 56).

Öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmaları özellikle ilköğretim düzeyinde gerçekleşmektedir. İlköğretim düzeyinde öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek yoluyla onların düşünen, anlayan, eleştiren, tartışan, ön bilgileriyle okudukları arasında ilişkiler kuran ve yeni anlamlara ulaşan bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır (Çiftçi & Temizyürek, 2008; 111).

Okuma, spor gibi, pratik gerektirir. Başarılı olmak için her geçen gün tekrar edilmesi gereken bir şeydir (Driver, 2014; 7).

Okuma alışkanlığı topluma yararlı, kendini yetiştirmiş bireyler kazandırmanın en önemli gereklerinden biridir (Durualp, Çiçekoğlu & Durualp, 2013; 116).

Kitaplar bir çocuğun sadece en iyi arkadaşı değil, aynı zamanda çocukların hayatını zenginleştiren ve geliştiren hediyelerdir. İyi okuma alışkanlığı, bilgi ve öğrenme kaynağıdır. Hiç şüphesiz ki çocuklardaki iyi okuma ve öğrenme alışkanlığı dünya çapındaki tüm eğitim alanındaki paydaşlar için ilgi odağıdır (Sadan, 2012; 2).

Okunan kitap sayısına ve okuduğu süreye göre okuyucu tipleri farklılık göstermektedir. Örneğin; American Library Association (ALA) okuma alışkanlığı düzeylerini, şu şekilde belirlemiştir:

1. Az okuyan: Yılda en fazla 5 kitap okuyan kişiler
2. Orta Düzeyde Okuyan: Yılda 6 ile 11 arasında kitap okuyan kişiler
3. Çok Okuyan: Bir yılda en az 12 kitap okuyan kişiler (Yılmaz, 2004; 116'dan akt. Odabaş, Odabaş & Polat, 2008).

Türkiye'de 6 kişiye 1 kitap düştüğü (Avcı, 2009), düşünülürse Türkiye az kitap okuyan gruba dâhildir, çıkarımında bulunulabilir.

Gelir durumu iyi olan bölgelerden, gelir durumu kötü olan bölgelere doğru gidildikçe okuma alışkanlığı düşmektedir. Bir başka deyişle, olumlu sosyo ekonomik koşullarda yaşayan bireyler, olumsuz sosyo ekonomik koşullarda yaşayan bireylere göre daha çok kitap okumaktadırlar (Yılmaz, B., 2001; 18).

İyi bir okuyucu her gün okumaya devam ederse, okuma egzersizi yapmayı sürdürürse iyi okuyucu olabilir. İyi bir okuyucunun çok fazla kitabı vardır ve iyi okuyucunun ailesi de aynı zamanda iyi okuyucularla doludur. İsveç'te eğitim kanununa göre her okulun kendi kütüphanesi bulunmak durumundadır (Larsson, 2001; 78).

Gelişmekte olan ülkelerde, sözlü kültüre önem verilmesi, yönetimden kaynaklanan ve ekonomik sıkıntılar, okuma alışkanlığının düşük olmasının nedenlerindedir. Bu ülkelerde, ekonomik nedenlere de bağlı olarak kütüphanelerin sayısı azdır ve eğitimli kütüphanecilere sahip olunmaması da göze çarpmaktadır. Son olarak toplumun elektronik araç gereçlere ödediği para ve emeğin okuma eyleminin önüne geçmesi de bu nedenler içerisinde değerlendirilmektedir (Odabaş ve Polat, 2009, s. 438'dan akt. Arıcan & Yılmaz, 2010; 498).

MEB'in gençlerin okuma alışkanlığını görmek için uyguladığı ankette, aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmıştır (Maviş, 2003; 239-240):

1. Gençlerin %61'i hiç kitap okumamaktadır.
2. Türkiye'nin genel nüfusa oranla, kitap okuyanların sayısı 8/10000'dir.

3. İstanbul'dan daha az nüfusa sahip olan İsveç'te 12 halk kütüphanesi vardır ve bu kütüphanelere 45.000.000 kitap kayıtlıdır.
4. Türkiye'de Kültür Bakanlığı'na bağlı 1226 kütüphanede 10.000.000 kitap kayıtlıdır.

Okuma alışkanlığını değerlendirmede Çocuk Vakfı, ALA'dan farklı olarak orta düzeyde okuyucuyu 6 ile 20 arasında kitap okuyan, çok okuyanı ise bir yılda 21'den fazla kitap okuyan olarak tanımlamıştır. Yılda en az 5 kitap okuyanı az okuyan, hiç kitap okumayanı ise okuyucu olmayan olarak nitelemiştir. Çocuk Vakfı'nın ölçütüne göre ise Türkiye hiç kitap okumayan gruba daha yakın durmaktadır (Çocuk Vakfı, 2006; 4).

Türkiye'nin okuma alışkanlığı karnesine göre (Çocuk Vakfı, 2006; 5):

1. Türkiye nüfusunun % 88'i okuma yazma bilmektedir.
2. İlköğretimin 6. sınıfından sonra Orta Öğretim Kurumları Seçme Sınavına hazırlık nedeni ile okuma oranı azalmaktadır.
3. Kızların okullaşma oranı erkeklere göre düşüktür.
4. Köylerde okul öncesi kurumlara kayıt oranı düşüktür.
5. İstanbul'da sınıflar çok kalabalıktır.
6. Okuma ilgileri kentlere ve bölgelere göre farklılıklar göstermektedir.
7. Kızlar da kitap okuma oranı, erkeklerden yüksektir.
8. Üst ekonomik düzeydekiler roman, alt ekonomik düzeydeki çocuklar hikâye okumaktadır.
9. Üstün yetenekli çocuklar, ders kitapları dışındaki kitaplara ilgi duymaktadır.
10. Çocuk yayınları, kültürümüzü yansıtmamaktadır.
11. Türkiye'de gazete ve çocuk dergisi okuma alışkanlığı bulunmamaktadır.
12. Dini içerikli çocuk yayınları çok kalitesizdir..
13. Son 15 yılda çeviri yayınların oranı % 60 ile % 75 arasında değişmektedir.
14. En çok Avrupa'daki kitaplar çevrilmektedir.
15. Okuma alışkanlığı ilgisi en yüksek grup eğitim almış, okulöncesi velileridir.
16. Nüfusun % 40'ı hayatı boyunca hiç kütüphaneye gitmemektedir.
17. Genç nüfusun % 70'i hiç okumamaktadır.
18. Yetişkin nüfusun % 95'i yalnızca televizyon seyretmektedir, % 5'i televizyon seyretmenin yanı sıra kitap okumaktadır.
19. Öğretmenlerin % 63'ü bazen kitap okumaktadır.
20. Üniversite öğretim üyelerinin % 56,2'si ayda 1-2 kitap okumaktadır.

21. Türkiye’de düzenli kitap okuma alışkanlığı oranı binde 1’dir.
22. İşleve yönelik okur-yazarlıkta 1985-2005 yılları arasında olumlu gelişmeler gözlenmektedir.
23. Topluma yönelik okur-yazarlık oranı çok düşüktür.
24. Türkiye’de okur-yazarlığın gelişmeye katkısı çok sınırlı düzeydedir.

Yukarıdaki bilgilere göre; öğrencilerin sınava hazırlık için, kitap okumanın önemsiz olduğuna dair bir yargıları bulunmaktadır. Okullaşma oranının kızlarda düşük olması, kızları okula göndermek için yapılan projelere (Haydi Kızlar Okula, Baba Beni Okula Gönder... vb.) önem verilmesi gerektiğini göstermektedir. Gençlerin büyük bir bölümünün kitap okumaması, gelecek açısından ve öğretmenlerin % 63’ünün bazen kitap okuması, rol model olma açısından kaygı vericidir. Türk halkının düzenli olarak kitap, gazete ve dergi okumaması ise okuma alışkanlığımızın olmadığını göstergesidir.

1980’li yıllarla birlikte okuma yazma oranı % 90’lara ulaştırıldığı halde okuryazar oranının % 10-15 civarında olması şaşırtıcı bir veridir. Baskısı yüksek bazı yayınlar ise belirli grupların teşviki ve yönlendirmesiyle okunan eserler konumundadır (Okay, 2007’den akt. Mete, 2012; 49).

Kırıkkale ilinde yapılan araştırmada okul dışındaki okuma eğitiminin ve okuma paylaşımlarının, öğrencinin anne ve babasının kitap okuyarak rol model olmasının ve evde kitaplık bulunmasının, öğrencilere kitap okuma alışkanlığını kazandırmada etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca okul dışında evde ve kütüphanelerde kitap okuyan öğrencilerde, kitap okuma azim ve motivasyonunu arttığı ve yaşam biçimlerinin değiştiği belirtilmiştir (Katrancı, 2015; 58).

#### **4.5.1. Okuma Alışkanlığının Kazanılmasında Etkili Dönemler**

Okuma alışkanlığının kazanılmasında etkili üç dönem vardır:

1.Çocukluk: İnsanın karakterinin oluştuğu, değer yargılarının kazanıldığı en önemli dönemdir. Bu dönemde yaptığı etkinlikler, gelecekte onun yapacaklarına ve yapmayacaklarına temel teşkil edecektir (Coşkun, C., t.y.).

Aileler, çocuklarına rol model olmalıdır. Kendisi televizyon izleyen bir babanın veya annenin, çocuğuna ders çalış, kitap oku demesi çocukta yanlış bir algı oluşturmaktadır (Coşkun, C., t.y.).

7-12 yaş arası dönem çocukların okumadan zevk aldıkları, merakla okuduklarını anlamaya çalıştıkları dönemdir, bu dönemde kazanılan becerinin alışkanlığa dönüşmesi için aile, okul ve toplum çocuğa rol model olmalıdır (Tanju, 2010; 31-35). Okuma gibi temel alışkanlıkların kazanılmasında, çocukluk döneminin yaşamsal bir öneme sahip olduğu belirtilmektedir (Alpay, 1990, s. 79; Yılmaz, 1998, s. 248'den akt. Aksaçlıoğlu & Yılmaz, 2007; 5). Bu yüzden okuma becerisi, çocukluk döneminde kazandırılmalı, desteklenerek okuma alışkanlığına dönüştürülmelidir (Aksaçlıoğlu & Yılmaz, 2007; 5).

Kitap kültürünü yerleştirme ve okuma davranışını geliştirme, kuşkusuz çocukluk çağında verilecek eğitim ile kalıcı ve anlamlı olacaktır. Bu bakımdan çocuğa kitabı sevdirmek ve okuma eğitimini erken yaşta sunmak önemlidir (Bayram, 2001; 116).

Okumaya başlama yaşı genelde çocukluk yıllarıdır. Bu yüzden anne, baba ve büyük kardeşler ile öğretmenlerin kitaba ve okumaya ilgisi, çocuğun kitaba karşı tutumunu da etkilemektedir. Bu kişilerin sorumluluklarının bilincinde hareket etmeleri, yeni olumlu örnek oluşturmaları son derece önemlidir (Arıcı, 2008; 98).

İlköğretimin ikinci ve üçüncü sınıfını kapsayan bu dönemde okuma isteği ve alışkanlığı gelişmeye başlamaktadır (Aytaş, 2005; 463).

Okuma alışkanlığının kazandırılması için, çocuğun okumayı sevmesi sağlanmalıdır ve okumanın önemi anlatılmalıdır. Bunun için bireyde, okumanın bir gereksinim olduğunun bilincine vardırılmalıdır (Arıcan & Yılmaz, 2010; 498).

**2.Gençlik:** Gençlerin okuma ilgi ve alışkanlıklarının, okumada zevk almanın incelendiği dönemdir (Aytaş, 2005; 463). Ergenlik dönemini de içine alan bu dönem, çocuğun etrafında kendine uygun rol model aramasıyla geçer. Gençler, karşılarında kitap okuyan iyi rol modeller bulursa, karakterlerini o şekilde biçimlendireceklerdir.

**3.Yetişkinlik:** Çocukluğunda ve gençliğinde belli sıkıntılardan dolayı kitap okuyamayan yetişkinlerin, kitap okuma alışkanlığı kazanması kolay değildir. Özellikle hayat mücadelesine atılan yetişkinler, evde kitap okumayı gereksiz bir etkinlik olarak görmekte, yorgunluğunu teknolojik aletlere yönelerek gidermektedir (Coşkun, C., t.y.).

#### **4.5.2. Okuma Alışkanlığının Kazanılmasında Etkili Toplumsal Kurumlar**

Bireylerin okuma alışkanlığının kazanılmasında etkili toplumsal kurumlar; aile, okul ve yaşadığı çevredir (Çocuk Vakfı, 2006; 13).

Küçük yaşlarda, evde ve okulda kitapla tanışan çocuklar, daha kolay kitap okuma alışkanlığı kazanmaktadır. Kitapla tanışmak için, evdeki ve okul kütüphanesindeki kitaplıkların ve yayınlar önemli yer tutmaktadır (Çocuk Vakfı, 2006; 13).

Öğrencilerin ve gençlerin okuma alışkanlıklarındaki düşüşün nedenleri akademisyenler, aydınlar, yazarlar, kütüphaneciler ve okuma meraklıları tarafından tartışılmaktadır. Lesesne (1991), yaşlı insanlar tarafından kitap okunmasının gençlerin okuma alışkanlığını arttırıp, genç nesle okuma sanatını göstererek de gençler için ilham kaynağı olduğu söylemektedir. Öğretmen ve velilerin rolü bu bağlamda çok önemlidir. Öğretmenler ve velilerin kendileri iyi birer okuyucu olmalıdırlar. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde, birçok eğitim kurumunda kütüphanelerdeki kaynakların azlığı göz ardı edilmemelidir. Sangkaeo (1999), öğrenciler arasında okuma alışkanlığını etkileyen pek çok faktör bulunduğunu söylemiştir. Öğrenciler arasında okuma alışkanlıkları tanıtılmasında yerel kurum ve kuruluşların önemli bir rolü olduğunu da belirtmiştir (Akanda, Hoq & Nazmul, 2014; 61).

#### **4.5.3. Okuma Alışkanlığını Etkileyen Unsurlar**

İnsanların barınma, yemek yeme, giyinme gibi ihtiyaçlarının bile düzgün karşılanmaması nedeniyle, bireyler kitap okumayı ihtiyaç olarak görmemektedir. Bunun yanında sürekli değişen eğitim politikaları, televizyon ve bilgisayarın zamanımızda büyük yer kaplaması, ekonomik nedenler, kütüphane sayılarının azlığı okuma alışkanlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Gelişmiş ülkelerdeki bireyler için okumak bir ihtiyaçtır. Ama ekonomik sorunlar yaşayan ülkelerdeki bireyler ihtiyaç sıralamasında kitap okumayı ilk sıraya koymamaktadır (Mete, 2012; 49).

Bireylerin boş zamanlarını değerlendirmesi için birçok etkinlik vardır. Bu etkinliklerden bazıları kültür gelişimine katkı sağlarken bazıları da zaman doldurmaya yaramaktadır. Günümüzde daha çok duyu organına hitap eden bilgisayar, televizyon, oyun konsolları gibi araçlar, basılı iletişim araçlarının yerini almaktadır. Bu teknolojik araçların olumlu yönleri olduğu gibi olumsuz yönleri de vardır. Geniş bir etkileşim alanına sahip teknolojik araçlar, okumanın önündeki önemli engellerden birisidir (Aral ve Aktaş, 1997; Beentjes ve Voort, 1988; Evra, 1998; Groebel, 1998; Hampton, 1985'dan akt. Durualp, Çiçekoğlu & Durualp, 2013; 116).



Okumaya karşı önyargı oluşturan nedenler, kültürel nedenler, eğitimle ilgili nedenler, ekonomik (yoksulluk) nedenler, zamana ve döneme ilişkin nedenler, teknolojik nedenler, sözlü kültür geleneğinden kaynaklanan nedenler okumayı etkileyen önemli nedenler arasında yer almaktadır (Çocuk Vakfı, 2006; 4).

Teknolojik araçlardan özellikle televizyon ve bilgisayar, öğrencilerin kitap okuma alışkanlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu konuda yapılan bir araştırmada, öğrenciler, kitap okumama bahanesi olarak televizyonu ve bilgisayarı ilk sıralarda söylemişlerdir (Aksaçlıoğlu & Yılmaz, 2007; 23).

Kütüphaneler, okuma becerilerinin geliştirilmesinde ve kitap sevgisi aşılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Çocukların burada bulunan kitapların sayfalarına dokunmalarına, bu kitapları açmalarına izin verilmelidir. Çocuk orada kitabını kendisi seçmelidir. Orada, çocuklara gerekiyorsa seveceği oyuncakları da vermeliyiz. Kütüphaneler çocuğun iyi zaman geçireceği cazip mekânlar haline getirilmelidir (Sadan, 2012; 2).

Öğretmenlere göre okuma alışkanlığını olumsuz etkileyen etkenlerin başında “küçük yaşlarda okuma alışkanlığını kazanamama” gelmektedir (Bulut, 2001; 72).

Okullarda okuma kulüplerinin kurulması, kütüphanelerin alt yapısının geliştirilmesi, öğretmenlerin açık alanlarda kitap okuması da okuma alışkanlığını geliştirmeye yardımcı olacaktır (Özkaya & Çetin, 2014; 9).

Okuma alışkanlığını etkileyen unsurları incelerken, okumanın kişisel bir heves olduğunu da unutmamak gerekir. Bir kişi kitapların pahalılığından söz ederken, ihtiyacı olmayan birçok şeye para harcamaktadır. Televizyonun ve bilgisayarın zaman çalan araçlar olduğunu bildiği halde saatlerce onların başından kalkmayabiliyor. Şayet bireyler kitap okuma alışkanlığını benimserse, içtenselleştirirse, para biriktirip kitap da alabilir, okumaya zaman da ayırabilir.

#### **4.5.4. Okuma Alışkanlığı Kazanılmasında Yurt Dışı Örnekleri**

Almanya’da 1988 yılından itibaren okuma kültürünü yerleştirmek için öğretmen, öğrenci, veliler ve kütüphaneciler ile birlikte “Okuma Geceleri” düzenlenmektedir. “Okuma Kutusu” adı verilen bir projede ise kutu içine konulan kitaplar ve yazarlar tanıtılarak okuma güdüsü oluşturulmaktadır. “Yenilikçi Okuma Teşviki” ile çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmakla beraber yazarların ve uzmanların katılımıyla seminerler yapılmaktadır (Yıldız, 2011’den akt. Samur, 2014; 160).

Avusturya’da okuma alışkanlığını geliştirmek amaçlı Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Komisyonu, Çocuk Edebiyatını Geliştirme Bölümü, Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Okuma Araştırması Enstitüsü, Avusturya Çocuk Kitap Evi gibi kurumlar bulunmaktadır (Yılmaz, 1999’dan akt. Samur, 2014; 161).

Fransa’da okuma kültürünün toplumca benimsenmesinin sağlanması için Kültür Bakanlığınca kitap fiyatlarının düşürülmesi, e-kitapların yaygınlaştırılması, kütüphanelerin işlevsel hale getirilmesi gibi çalışmalar yürütülür (Demirkıran, 2011’den akt. Samur, 2014; 160).

İngiltere’de 1992 yılında uygulanmaya başlanan BOOKSTART (Kitaba Başlangıç) projesi ile 7. ayını dolduran her bebeğe kitaba başlangıç çantası verilmektedir. Bu çantanın içinde anneyi bilgilendirici broşürler, kitaplar, bilmeceler ve tekerlemeler yer alır. Burada amaç, bireylerin küçük yaşlarda kitaplarla tanışmasının sağlanıp, okuma alışkanlığını kazandırmaktır (Samur, 2014; 166).

Belçika (Almanca Konuşan Topluluğu), Danimarka, İspanya, Fransa, Avusturya, Birleşik Krallık (Kuzey İrlanda, Galler ve İskoçya) ve Norveç’teki son reformlar okuma alışkanlığı kazandırmak ve okuma kültürünü oluşturmak amaçlı, okuma becerilerine müfredatlarda fazla yer vererek, zenginleştirmeyi amaçlamışlardır. Ayrıca İspanya ve Macaristan’da merkezi eğitim yetkilileri, okuma için harcanan okul süresini/yılına artırmaya karar vermişlerdir (Avrupa Komisyonu, 2011; 47).

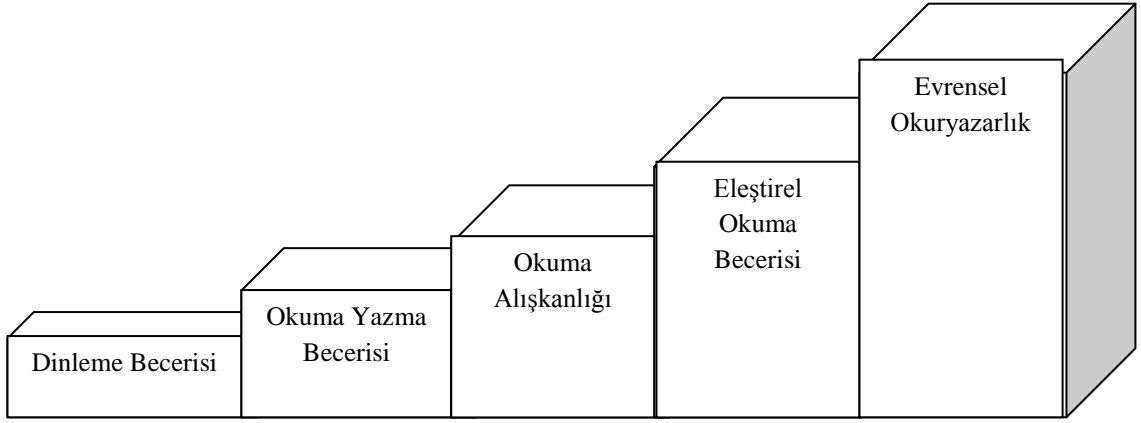
2010 yılında, Amerika Birleşik Devletleri, Michigan Eyaleti’ndeki üniversite ve yerleşim yerleri ilk okuma yazma öğretiminde yeni standartlara geçme yönünde teşvik edilmiştir. Bu kapsamdaki çalışmalardan birisi de okuma alışkanlığını kazandırmak için evlerde ve okullarda boş zamanlarda bolca okuma çalışması yaptırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Bay, 2014; 292).

#### **4.6.Okuma Kültürü**

Okuma kültürü, yazılı kültür ürünlerinin dünyasıyla tanışmış; tanıştığı bu dünyanın kendine sunduğu iletileri paylaşma, sınama, sorgulama yeterliliğine ulaşmış; bunların sunduğu olanakları yaşamayı alışkanlık haline getirmiş bireylerin edinmiş olduğu (Sever, 2007’den akt. Bulut, 2001; 55), birbirleriyle iletişim halinde olan birçok beceriyi kapsayan bir süreçtir (Sever, t.y. 22).

Okuma kültürü, bir bireyin, bir toplumsal grubun ya da bir toplumun okuma eylemi ile ilişkilerinin düzeyi ve niteliği anlamına gelir. Kısaca, okuma kültürü, okuma eylemine ilişkin bireysel ve toplumsal yaşama biçimidir (Yılmaz, B., 2009; 134).

Okuma kültürü edinme sürecini Sever (Sever, 2008, 28) şöyle göstermektedir: Her bir basamak bir diğerinin oluşumuna zemin hazırlamaktadır. İlk basamak olan dinleme becerisini, okuma yazma becerisi takip etmekte, ardından okuma alışkanlığının kazanıldığı üçüncü kademe gelmektedir. Bu oldukça önemli bir nokta olarak dikkatimizi çekmektedir. Okuma alışkanlığı ile insanlar her okuduğunu olduğu gibi almak yerine onu eleştiri süzgecinden geçirerek değerlendirmekte ve bu aşama da kişinin eleştiri ruhunu geliştirmektedir. Evrensel okuryazarlık en üst basamaktır ki, bu da kişinin okuma kültürü ediniminde geleceği son aşamadır (Çiftçi, Z., 2001; 180):



**Şekil 4.2:** Okuma Kültürü Edinimindeki Aşamalar

Toplumda okuma kültürünün yaygınlaşabilmesi için, kişilerin, temel okuma yazma becerilerini; okuma alışkanlığı ve eleştirel okuma becerisine dönüştürebilmeleri, bu becerilerin birikimiyle, bilişim teknolojilerinden amaca uygun olarak yararlanabilmeleri gerekir (Sever, t.y.; 22).

Okuma kültürüne sahip bireyler olabilmek için, okuma alışkanlığı kazanılmalıdır (Yılmaz, Ş., 2010; 4).

Kişinin okuma kültürüne sahip olup olmadığını anlamak için, ders kitapları, ödev araştırdığı kitaplar (ansiklopedi, dergi... vb.) dışında, içinden gelerek, sevak okuduğu kitaplara bakmak gerekir. Bireyin sevak okuduğu kitap alışkanlığı varsa, kitap okuma kültürü yerleşmiştir denilebilir (Ayyıldız, Bozkurt & Canlı, t.y. ).

Çocuk ve gençlerde okuma kültürü oluşturmada çocuk ve gençlik edebiyatı eğitimi oldukça önemlidir. Bu noktada birçok kurum ve kişiye görev düşmektedir. Sorumluluğun en ağır yükünü ise, aile bireylerinin üstlenmesi gerekmektedir. Aile

bireylerinden anne babalar çocuklarını, ablalar, ağabeyler kardeşlerini, büyükanne ve büyükbabalar torunlarını edebi ve estetik değeri yüksek kitaplarla buluşturmalıdırlar ki, bu buluşmalarda çocuk ve gençlerin iç dünyasında bir kitap sevgisi yeşersin, o da onlarda okuma alışkanlığının temelini oluştursun (Gültekin, 2009; 96).

Çocuk ve gençlerde okuma kültürü oluşturmada ikinci sırada sorumluluk sahibi olması gerekenler ise, anaokulundan başlayarak orta öğretimin son dönemine kadar çocuk ve gençlerin yaşamında önemli eğitim ve öğretim görevini üstlenen okul yöneticileri ile bilhassa onları şekillendiren ve her zaman rol-model olan öğretmenlerdir (Gültekin, 2009; 97).

Çocuk ve gençlerde okuma kültürü oluşturmada üçüncü derecede sorumluluk sahibi olması gerekenler ise, yazar, şairler ve çizerlerdir. Zira çocuk ve gençler için yazmanın ne denli zor olduğunu bilmeyen, çocuk ve gençleri hafife alan, edebi bir alt yapısı ve estetik bakış açısı yeterli olmayan, çocuk ve gençler için yazarak onları kitapla eğitmeye kalkışan, hele hele çocuk ve gençler için yazmakla onları gelir kaynağı olarak gören, ben bir eğitimciyim, dolayısıyla çocuk ve gençleri herkesten çok tanıyım düşüncesinde olanlar, çocuk ve gençler için yazmanın sorumluluğuna vakıf insan değildirler (Gültekin, 2009; 97-98).

Okuma kültürünün oluşmasında ilk aşama hepimizin de bildiği gibi çocukluk dönemidir. Aile ise çocuğun sosyal ve duygusal bağlamda hızlı bit biçimde gelişmesine yardımcı olur (Çağdaş ve Seçer, 2002, 59; Gilkeron, 1992'den akt. Çiftçi, Z., 2001; 179).

Ebeveynin çocuğun okuma kültürüne ilişkin bilinç, tutum ve davranışlarını, okuma kültürünün çocuk için önemini bilmiş ve kavramış olması, çocuğunda okuma kültürünü nasıl oluşturup, denetleyerek geliştireceği bilgisine sahip olması, okuyan birer örnek olarak çocuklarına rol modeli olma noktalarında toplayabiliriz (Yılmaz, B., 2009; 136).

Dil eğitimi incelendiğinde, okuma kültürü en önemli sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Okuma kültürü, 6 yaşından başlayarak bazı kazanımları bireyin gerçekleştirmesidir. Bu kazanımlardan bazıları; kitabı sevme, amacına ve kişiliğine uygun kitap seçme, okuma faaliyetlerini hayatın bir parçası haline getirebilme, okumanın gelişmeye katkısını fark etme ve hayatına uygulamadır. Bu davranışlar, ilköğretimin ilk beş yılında kazandırılabilirdiğinde, hem öğrenci başarısının artmasına hem de toplumun kalkınmasına katkı sağlar. Özellikle okuma-yazmanın gerçekleştiği 1.-2. sınıf sonrası dil etkinlikleri, öğretmen ve ailenin model olması, çevrenin teşviki

öğrencinin ileriki yaşantılarında okumayı alışkanlık haline getirmesine yardımcı olmaktadır (Demiral & Arın, 2009; 2).

Bir toplumdaki gelişmiş okuma kültürü ile öğrencilerin gelişmiş okuma yeterlikleri arasında ne kadar yakın bir ilişkinin bulunduğunu İsveçli öğrencilerin uluslararası projelerdeki başarıları göstermektedir. İsveç Avrupa Birliği ülkeleri içinde kütüphanelerin en yaygın olduğu ülkedir. Halk kütüphaneleri ülke çapında köylere kadar yayılmıştır ve kültürel yaşayışın ayrılmaz bir parçası durumundadır (Türer, 2001; 168).

Ülkemizin okuma kültürü tablosunu yüzeysel bir şekilde sunan, bazı rakamlar şunlardır (Coşkun, 2001; 35):

1. Türkiye’de ihtiyaç maddeleri sıralamasında kitap 235. sırada yer almaktadır ve yıllık kitap harcaması kişi başına 10 doların altındadır. Bu rakam gelişmiş ülkelerde 100 dolar düzeyindedir.
2. Dünya’da bir yılda basılan kitap sayısı (ders kitapları hariç) Amerika 72 000, Almanya 65 000, Fransa 39 000, Brezilya 13 000, Türkiye 6 031’dir. Toplam nüfusu sadece 7 milyon olan Azerbaycan’da kitap ortalama 100 000 tirajla basılırken, Türkiye’de bu rakam 2000 – 3000 civarında basılmaktadır.
3. Türkiye’de 2008 yılı itibariyle 1156 halk kütüphanesi bulunmaktadır (Bunların yaklaşık 50 tanesi çeşitli gerekçelerle kapalı durumdadır). Almanya’da 11 332 kütüphane, Fransa’da 4 008 kütüphane, Finlandiya’da bile 1 202 kütüphane bulunmaktadır.
4. Türkiye’de dergi okuma oranı % 4, gazete okuma oranı % 22, Radyo dinlenme oranı %24, televizyon izleme oranı ise % 95 düzeyindedir.

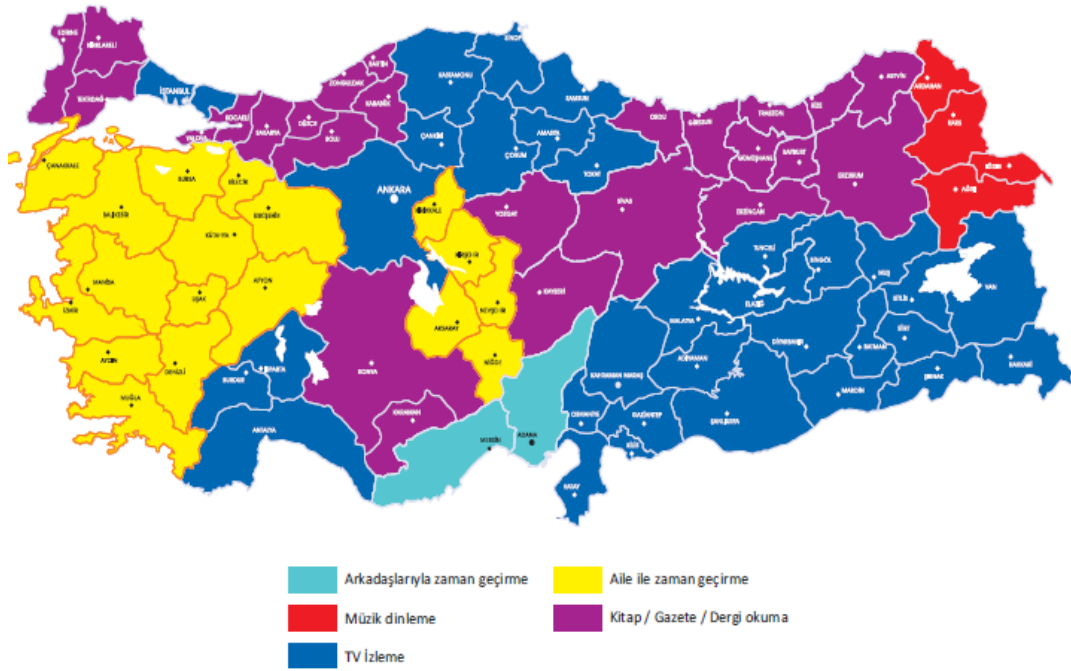
Verileri inceleyecek olursak; gelişmiş ülkeleri bir kenara bırakalım, Brezilya gibi bir ülkede bile on üç bin kitap basılırken, bizde altı bin civarında kitap basılması, şapkalının öne alınarak düşünülmesini gerektirir. Bu sayının az olmasının altında “bürokratik engeller mi var, kitap okunmadığı için mi az basılıyor, yoksa kitap basmak Türkiye’de maliyetli bir iş mi” gibi soruların cevaplarının aranması gerekiyor. Bu veriler ışığında Türkiye’de, yerleşmiş bir okuma kültüründen bahsetmek çok zor görünmektedir. Gerek kütüphane sayısı, gerek basılı yayınlar, gerekse kitaba harcanan paralar bu veriyi desteklemektedir.

TÜİK’in Kütüphane İstatistikleri’ne göre 2014 yılında 2 899 kütüphane kapandı. 77 milyon nüfuslu Türkiye’de kütüphanelerin 1 209 000 üyesi bulunmaktadır. Türk halkı kitap okumada Avrupa’da sonuncu, dünyada 86. sırada yer almaktadır.

Kütüphane sayısındaki düşüşte; az okumanın yanı sıra, internetten bilgiye kolay ulaşmanın da payı vardır (Posta, 2015).

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından (2011), 26 ilde 6212 kişi ile görüşülerek elde edilen boş zaman değerlendirme, bir yıl içinde okunan kitap sayısı, sahip olunan kitap sayıları, okunan kitap konuları, kitap türleri, kütüphane kullanımı gibi verileri aşağıdaki haritalarda vererek, Türkiye’de okuma kültürü hakkında bir izlenim edinmeyi amaçlamaktadır. Türk halkının verdiği cevaplar ışığında hazırlanan haritaları inceleyecek olursak;

## Boş Zaman



**Şekil 4.3:** İllere Göre Türkiye’deki Bireylerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Haritası

Kaynak: Türkiye Okuma Kültürü haritası, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011; 15

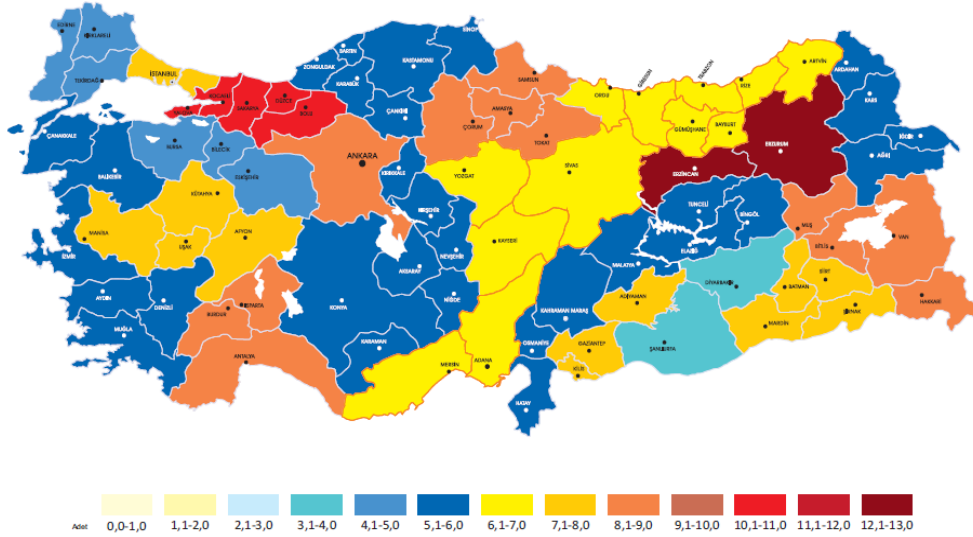
Şekil 4.3’te görüldüğü üzere, insanlara sorulan ‘boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri’ sorusuna Konya, Karaman, Kocaeli, Yalova, Kırklareli, Tekirdağ, Edirne, Kayseri, Yozgat, Sivas, Sakarya, Bolu, Zonguldak, Karabük, Düzce, Bartın, Ordu, Giresun, Erzincan, Gümüşhane, Trabzon, Bayburt, Rize, Erzurum, Artvin illerinde yaşayan insanların verdikleri cevaplar arasında ilk sırada kitap, gazete ve

dergi okuma geldiği; İstanbul ilinde ise ilk sırada ‘televizyon izleme’ olduğu görülmektedir.

Bu bulgudan hareket edildiğinde, 2011 yılında yapılan Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS)’nda Türkçe, Sosyal ve Matematik alanlarında en başarılı iller sıralamasında; İstanbul ilk 10 il içine giremezken; Bartın, Karabük ve Gümüşhane illeri en başarılı iller sıralamasında ilk onda yer alma başarısını göstermiştir (ÖSYM, 2011; 43-44-45). YGS başarısı ile kitap okuma veya boş zamanlarını farklı etkinlikler ile değerlendirme yöntemleri arasındaki ilişki incelenmeye değer ve aday bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

2007 yılında Burdur’da uygulanan “Burdur Okuyor” projesi ve 2006 yılında Karabük’te uygulanan Karabük İli Kitap Okuma Projesi sayesinde il genelinde okuma projeleri yapılmıştır. Bu projelerin genel amaçlarından birisi de lise sonrası sınavlarda başarılı olmaktır. 2012 Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) sonuçlarına göre tüm puan türlerinde en başarılı üç il Burdur, Ankara ve Karabük olmuştur (Hürriyet, 2012). Bu sonuçların, okuma projeleriyle ilgisi araştırmaya değer bir konudur.

## Bir Yıl İçinde Ortalama Okunan Kitap Adedi



**Şekil 4.4:** İllere Göre 1 Yıl İçinde Ortalama Okunan Kitap Adedi

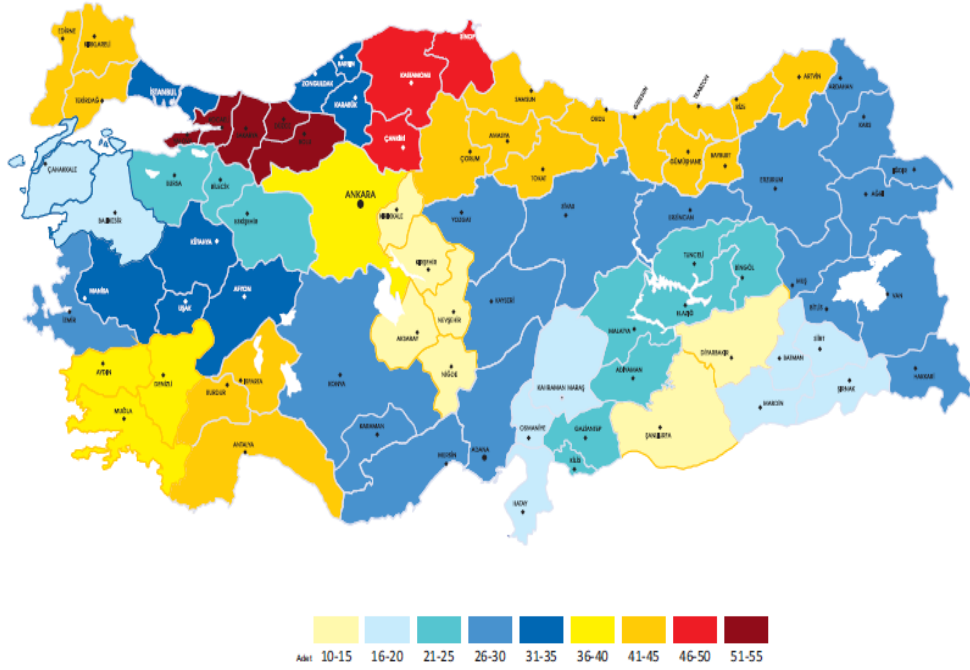
Kaynak: Türkiye Okuma Kültürü haritası, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011; 16

Şekil 4.4'te İstanbul'da 2011 yılı içinde okunan kitap adedi 7 ile 8 arasında çıkmıştır. Dünya'daki kitap okuma oranlarına göre; Japonlar yılda ortalama 25 kitap, İsviçreliiler 10 kitap, Fransızlar 7 kitap okurken, Türkiye'de 6 kişiye yılda 1 kitap düşmektedir (Avcı, 2009).

Türkiye'de 2009 yılına göre okunan kitap sayılarında bir artış olsa da, istenilen düzeyde değildir.



Evinizde ders kitapları dışında sahip olduğunuz kitap sayısı nedir ?



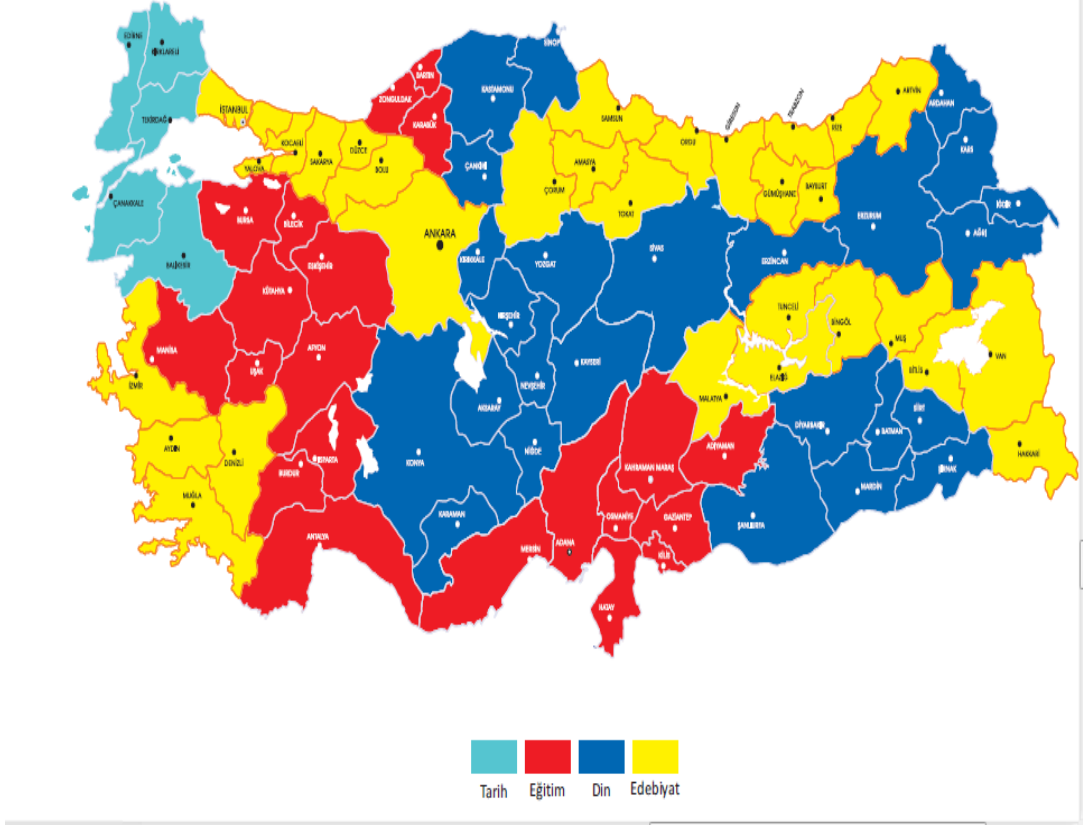
Şekil 4.5: İllere Göre Ders Kitapları Dışında Sahip Olunan Kitap Sayısı

Kaynak: Türkiye Okuma Kültürü haritası, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011; 17

Şekil 4.5 incelendiğinde, İstanbul ilinde ev kitaplığında ders kitapları dışında 31 ile 35 arasında kitap bulunmaktadır. İstanbul'da kitaba ulaşma şansı (fiyat ve matbaa, kırtasiye, kitapçı sayısı açısından) çok yüksek olmasına rağmen kitap sahip olma açısından 29 ilin gerisinde kalmıştır.



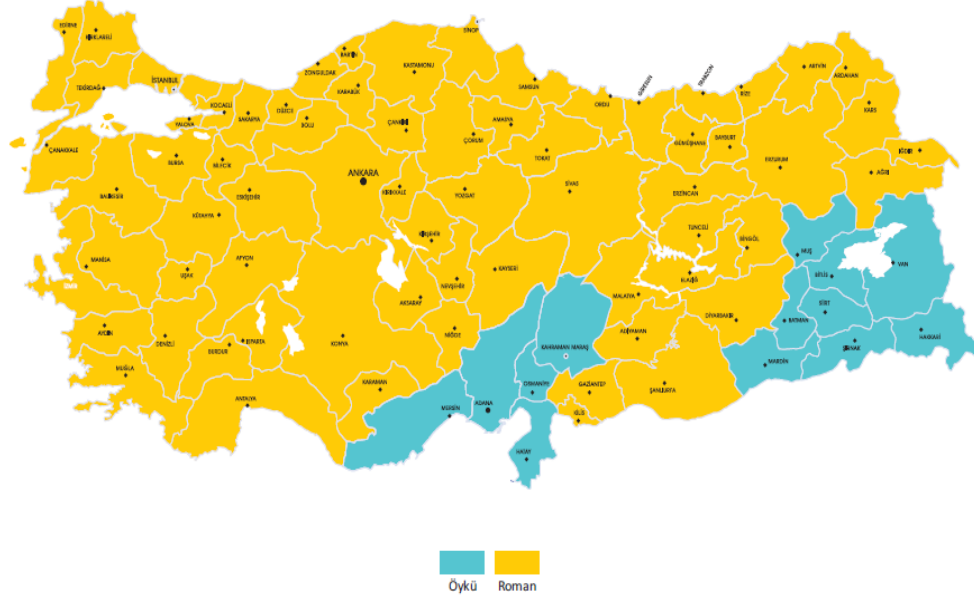
## Konu



**Şekil 4.6:** İllere Göre Okunan Kitapların Konuları

Kaynak: Türkiye Okuma Kültürü haritası, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı,2011; 18

Şekil 4.6'ya göre İstanbul ilinde okunan kitaplar ağırlıklı olarak edebiyat konusundadır. İç batı Ege ve Akdeniz bölgesinde, eğitim kitapları daha fazla okunmaktadır. I. Dünya Savaşı'nda büyük bir galibiyet kazandığımız Çanakkale Cephe'sinin bulunduğu Çanakkale ilinde ise tarih kitapları daha fazla okunmaktadır.

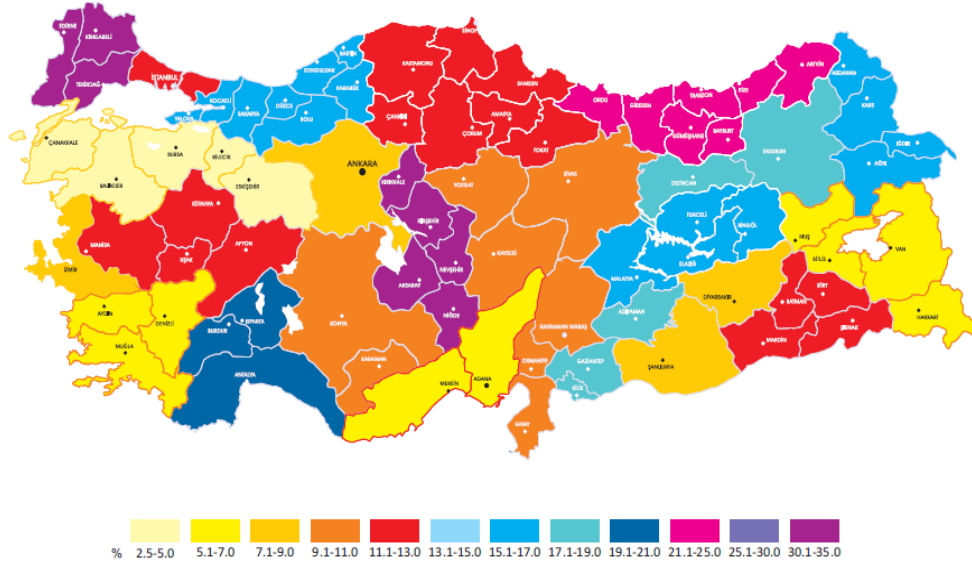


#### Şekil 4.7: İllere Göre Okunan Kitapların Türleri

Kaynak: Türkiye Okuma Kültürü haritası, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011; 19

Roman, insanın veya çevrenin karakterlerini, göreneklerini inceleyen, serüvenlerini anlatan, duygu ve tutkularını çözümleyen, kurmaca veya gerçek olaylara dayanan uzun edebî türdür (TDK, 2015). Öykü ise romandan daha kısa yer, zaman, olay bildiren edebî türdür.

Şekil 4.7 incelendiğinde Türkiye’de ağırlıklı olarak, öykü ve roman türlerinde okunan kitaplar bulunmaktadır. İstanbul’da ağırlıklı olarak roman okunmaktadır. Türkiye’nin okuma alışkanlığı karnesinde; üst ekonomik düzeydeki çocuklar roman, alt ekonomik düzeydeki çocuklar ise öykü okumaktadır (Çocuk Vakfı, 2006; 5).



**Şekil 4.8.** İllere Göre Halk Kütüphanelerinden Yararlanma Oranları

Kaynak: Türkiye Okuma Kültürü haritası, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2011; 20

Şekil 4.8'e İstanbul ilinin halk kütüphanelerinden yararlanma oranı %11.1 ile %13 arasındadır. İstanbul ilinde 688 kütüphane bulunmasına rağmen kütüphanelerden yararlanma oranı çok düşüktür (Bakbaşı, 2010; 9-10).

2004 yılında yayınlanan kapsamlı araştırmasında kütüphane kartına sahip olan ve kütüphaneyi ziyaret eden öğrencilerin, kütüphane kartı olmayan ve kütüphaneyi ziyaret etmeyen öğrencilerden daha başarılı olduğu sonucuna varmıştır (Whitehead, 2004, ss. 165–178'den akt. Arıcan & Yılmaz, 2010; 497).

### 4.7.Okuma ve Aile Arasındaki İlişki

Okuma alışkanlığının kazanılmasında ve geliştirilmesinde kitaplardan, ailenin kitap okumaya bakışına, gelir seviyesinden, öğretmen ve eğitim sistemine kadar birçok unsur bulunmaktadır (Arıcan & Yılmaz, 2010; 497).

Aile, çocukla ilk iletişim kuran ve en fazla zaman geçiren unsur olduğu için, okuma alışkanlığının kazanılmasında önemi büyüktür. Bu yüzden evde kitap okuyan bir rol modelin olması, çocuğun kitap okumaya bakışını olumlu yönde etkileyecektir. Çocuğun doğumu ile birlikte çocuğa kitap okunmaya başlanmalı, okuma yazmaya geçildikten sonra da okuma saatleri oluşturularak çocuklarda okumaya karşı güdüleme oluşturulmalıdır (Yılmaz, 1990'dan akt. Mete; 2012, 47).

Okuma alışkanlığının kazanılmasında 1966 yılında Durkins tarafından yapılan çalışmalar da ailenin önemli yere sahip olduğu ilk kez vurgulanmıştır. Bu çalışma diğer çalışmalara rehberlik etmiştir (Weikle & Hadadian, 2004'den akt. Gül, 2007; 20). Daha sonraki yıllarda okuryazarlıkla ilgili yapılan birçok araştırmanın kuramsal dayanaklarını, düşük sosyo-ekonomik düzeydeki aileler ve özellikle okulöncesi dönemdeki çocuklar için erken müdahale programı olarak tasarlanmış olan Head Start Programı oluşturmaktadır. Head Start'ın uygulamaya koyulduğu ilk yıllarda, okuldaki okuma-yazma becerilerinin kazanımı, programın birincil amaçları arasında yer almıştır. Bununla birlikte, Head Start yoksul bölgelerdeki ailelerin okulöncesi dönemdeki çocuklarının gelişimini desteklemek için güçlü bir aile desteği ve ebeveyn katılımı ile uygulamaya koyulmuştur. Aile katılımı, programın temel taşlarından birini oluşturmuş olsa da, aile katılımının çocukların sadece okuldaki okuma-yazma becerileri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Özellikle eve dayalı okuryazarlık etkinliklerini içeren aile katımlı müdahale programları ile erken çocukluk dönemi alan yazınında sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu konuda yapılan gerek kuramsal gerek uygulamalı araştırmalar, farklı katılım tiplerinin okuryazarlık sürecindeki etkilerini değerlendirmeye yönelmiştir (Gül, 2007; 21).

Ailenin evinde bulunan bir kitaplık, özel günlerde alınabilecek hediye bir kitap, çocuğun okul alışkanlığı kazanmasında önemli bir yere sahip olacaktır (Şahin, Çelik & Çelik, 2012; 110).

Aileleri tarafından daha az kitap okunan bu çocuklar yazılı malzemeye daha az karşılaşmaktadırlar (Piannenstiel, Seitz ve Ziegler, 2002). Düşük gelir ve eğitim düzeyli ve okumayla ilgili faaliyetlerin sınırlı olduğu ailelerden gelen çocuklar özellikle dezavantajlı durumdadırlar; çünkü yaşadıkları ev ortamları, çocukların okuryazarlık potansiyeline ulaşmasını engellemektedir (Aksu –Koç, 2005; Campbell ve Ramey 1994; Harl ve Risley,1995; Pan, Rowe, Singer ve Snow, 2005;Payne, Whitehurst ve Angell, 1994; Snow, Burns ve Griffin, 1998; Snow ve Tabors, 1996; Sofu, 1995'den akt. Bekman & Koçak, 2011; 133).

200 kişilik bir katılımcının yer aldığı bir araştırmada, katılımcıların büyük bir çoğunluğu bireyin okuma alışkanlığını kazanması konusunda en etkili model olarak anne ve baba görülmektedir (Akça & Molbay, 2010; 38).

Okuma bir çocuğun başarısını belirleyen en önemli faktördür. Çocukların evlerinde kitap okuması için olumlu rol modeller gerekir. Bu nedenle, okuma konusunda ebeveynler çocuk için uygun bir ortam sağlamalı ve beraber kitap okumalıdırlar. Bir

çocuk evde okumaya verilen önemi görürse, okuma olgusunu kendi yaşamının bir parçası olarak algılar (Deluca, t.y.)

Anne ve babanın okuma durumu ya da evde yapılan okuma çalışmaları çocukların okuma motivasyonlarını etkilemektedir. Baker ve Scher'ın yaptığı çalışmada başlangıç düzeyi okuyucularının okuma motivasyonu ile ev deneyimleri ve aile inançları arasındaki ilişki incelendiğinde, ailelerin doğrudan veya dolaylı olarak gösterdiği okuryazarlık deneyimleri, başlangıç düzeyi okuyucuları tarafından memnuniyet verici bir durum olarak gözlenmiştir. Baker, Mackler, Sonnenschein ve Serpell hikâye kitabı okuma paylaşımı sırasında birinci sınıf öğrencileri ile anneleri arasında gerçekleşen etkileşimlerin oldukça olumlu olduğunu ve bu durumun çocukların okumalarını olumlu yönde etkilediğini ifade etmektedir (Öztürk & Aydemir, 2013; 1108)

Ebeveynler, çocukların ilk ve en önemli öğretmenleridir. Çocuklarının öğrenmesine yardımcı olmak için, okumak, ebeveynlerin yapabilecekleri en önemli şeylerden birisidir. Ebeveynler çocuklara kitap okumak için her gün zaman ayırmalıdır. Masallar, şiirler, dergi ve gazete makaleleri, kurgusal olmayan kitaplar, çizgi roman ve mektup gibi şeyleri okumalıdır. Kelimeler, hikâyeler ve kitaplar hakkında konuşmalıdırlar, bir halk kütüphanesini ziyaret etmeli, yemek tarifleri okumalı, bakkal listeleri oluşturmalı ve kelime oyunları oynamalıdırlar. Bunun nedeni, okumanın yaşam boyu öğrenme için, her türlü kapıyı açmasıdır (Reading Family, t.y.).

Çocuklar ilkokulda okumayı öğretmenlerinden öğrenirler ama kitapla tanışmaları genellikle anne ve babalarının sayesinde. Kitap okuyan bir anne ve baba, iyi bir rol model olur ve çocuğun kitaba karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlar. Küçük yaşlarda kazanılamayan kitap okuma alışkanlığının, sonraki yaşlarda kazanılması da zordur (Şahin, Çelik & Çelik 2012; 111).

Türkiye'de çocuğun okuma yazma becerileri üzerinde ev etkisini inceleyen bir çalışmada (Aksu, Koç & Kuşçul, 1994'ten akt. Bekman, 2000; 12) ev ortamlarının çocuğun okuma yazma düzeyi ve bilişsel yeteneği üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermiştir. Bazı çalışmalara göre düşük sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin çocukları, sosyo ekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocuklarına göre daha az kitap okumaktadır (Feitelson ve Goldstein, 1986'dan akt. Bekman, 2000; 12).

Çocuk, ailesinin desteğini alan sosyal bir varlıktır. İçinde yaşadığı toplumun kültürel yapısını, değerlerini ailesinden öğrenir. Okumaya karşı tutumu da ailesinden öğrenir.

Türkiye’de anne ve babaların eğitim seviyeleri düşük olduğu için, çocuklar okuma konusunda güdülenememektedir, okuma alışkanlığı ve sevgisi kazanamamaktadır (Bircan & Tekin, 1989).

Çocuk edindiği ilk doğruları ailesinden alır. Sigara içirtmeyen ama sigara kullanan, TV seyrettirmeyen ama televizyonu hiç kapatmayan, okumayan ama okutturan ailelerin çocuklarına karşı inandırıcılıkları da zamanla kaybolur. Eğer evinizdeki yaşantı yazılı ve sözlü sözcükler açısından zenginse, çocuğunuz iyi bir okuyucu olmaya adaydır. Ancak okumak sizin günlük hayatınızın bir parçası değilse, büyük olasılıkla çocuğunuzun hayatında da olmayacaktır. Çünkü okuma sevgisi öğretilmez, yaşanır (Maviş, 2003; 246).

Çocuklar karşılarında daima öğüt veren kimseler değil, öğütlerini yaşayan modeller görmek isterler (Budak & Akbaş, 2011; 77).

Çocuğun okumayı sevmesindeki en önemli etkenlerden birisi de çevresindeki insanların okuduğunu görmesidir. Model aldığı anne ve babası kitap okumayı seviyorsa çocuk neden sevmesin? Bu anlamda model olmak çok önemlidir. Yani “sen benim dediklerimi yap, ama yaptıklarımı yapma” anlayışı ile yetiştirilen çocuklar ikiyüzlülüğü öğrenir ve bu çocuklar problemleri bir kişilik olurlar(Yılmaz, 2003’ten akt. Budak & Akbaş, 2011; 78).

Çocuklarda okuma kültürü oluşturulmasında ve geliştirilmesinde ailenin rolünü belirleme amacıyla Kütahya’da yapılan çalışmada, ailenin okuma kültürü oluşturmada hem model olma açısından hem de çocukların geleceklelerini şekillendirme açısından büyük önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır (Ünal & Yiğit, 2014; 318).

Çocuklar için en önemli modelin anne ve babası olması nedeniyle, evde mutlaka anne ve babanın, kendilerine uygun kitaplar bulundurmaları ve bu kitapları okumaları gerekir. Çocuğa “git odana kitap oku.” demek yeterli değildir. Anne ve babanın bu alışkanlığı öncelikle kendilerinin edinmesi gerekir (Tuzcuoğlu, 2007; 158).

Okumayı ailenin günlük faaliyetlerinden biri haline getirerek okumaya ne kadar önem verildiği gösterilmelidir. Bunun için şunlar yapılabilir (Maviş, 2003; 246):

1. Alınan kitaplar evin çeşitli yerlerinde sergilenmelidir, bir köşeye sıkıştırılmamalıdır.
2. Okumaya her gün vakit ayrılmalıdır.

3. Kısa da olsa, her gün çocuklara vakit ayırarak, onlara yüksek sesle bir şey okunmalıdır.
4. Özel günlerde insanlar birbirine kitap hediye alarak, çocuğa rol model olmalıdır (Tuzcuoğlu, 2007; 159).
5. Her akşam uygulanan bir kitap okuma saati olmalıdır (Tuzcuoğlu, 2007; 159).
6. Yatmadan önce 1-2 sayfa kitap okumak alışkanlık haline getirilmelidir (Tuzcuoğlu, 2007; 160).

## **5.PROJE**

### **5.1. Projenin Tanımı**

Proje, belirli hedeflere ve amaçlara ulaşmak için, bir plan doğrultusunda, maddi destek alınarak yapılan, başlangıç ve bitiş tarihi olan bir çalışmadır (Yeşiladalı, 2002; 4).

Proje, özel bir amacı gerçekleştirmek amacı ile materyal ve insan kaynaklarının uygun birleşiminden oluşan, sonuç odaklı çabalar toplamıdır (Usta, 2012; 117).

Okullardaki projelerde ise gönüllülük esaslı olan, öğrencinin ilgi ve isteğini ön planda tutan çalışmalar yapılır (MEB, 2006; 6).

Proje, gelecek ile ilgili bir öngörüm, beklenti ve programı ifade etmektedir (Kaya, 2006; 14).

Proje; saptanan bir sorunu çözmek için hazırlanan, hedef ve amaçları olan, planlı yürütülen ve değerlendirme mekanizması olan, kullanışlı çalışmalardır (Gümüşeli'den akt. Öktem, 2013; 4).

### **5.2. Proje Döngüsü**

Proje döngüsü, proje fikrinin ortaya çıkışından bu fikrin kâğıda dökülmesi, geliştirilmesi, proje için fon başvurularının yapılması, projenin yürütülmesi, bitmesi ve değerlendirilmesi, ardından yeni proje fikirlerinin türetilmesine kadar giden süreçlerin tamamıdır (Öktem, 2013; 4).

#### **5.2.1. Proje Döngüsü Aşamaları**

Proje döngüsü 5 ana aşamadan oluşur (Yeşiladalı, 2002; 4):

##### **1.Projenin tanımlanması**

Belirlenen bir sorunu çözmek için uygulamaya konulan projenin hedeflerinin ve basamaklarının, ön araştırma sonucunda belirlenmesidir.



Bu aşamada Kim, Ne, Nerede, Nasıl, Neden ve Ne Zaman sorularına cevap verecek şekilde projenin bütün unsurları tanımlanır (Çetin, 2007; 16).

## 2. Proje formülasyonu

Tanımlanan projenin, ayrıntılarının belirlenmesinden sonra, sponsor bulunabilmesi için yazılı bir formatta hazırlanmasıdır. Kurumlar bu metne göre, projeye destek verip vermediklerini açıklarlar.

## 3. Onay ve finansman sağlanması

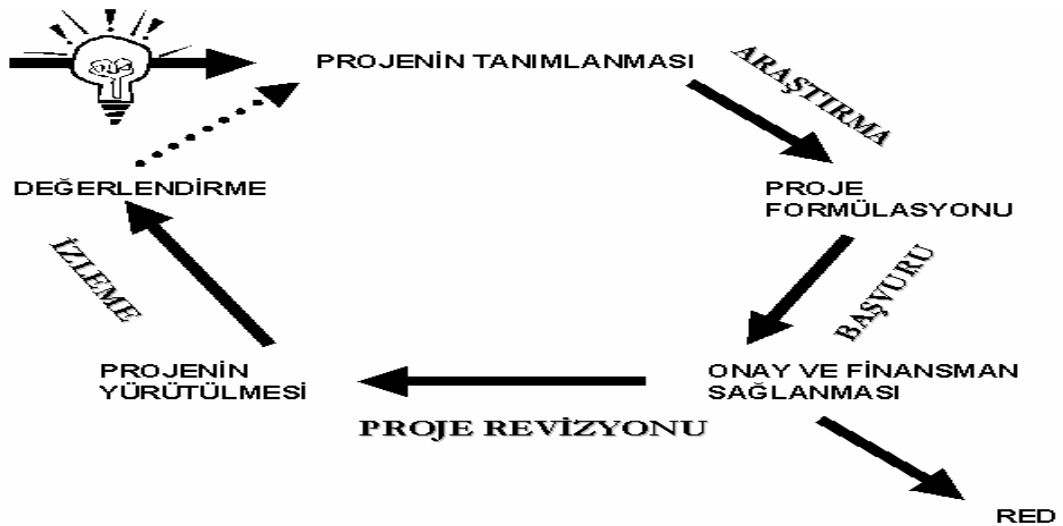
Proje için destek onayı alındıktan sonra, fon kaynağı sağlayan kurum ve projeyi yürütecek olan kurum arasında finansman anlaşması yapılacaktır. Bu aşamada proje hedefleri ve bütçe gözden geçirilebilir.

## 4. Projenin yürütülmesi

Bu aşamada, finansman anlaşmasında yer alan kaynaklar ve süre içinde, projenin önceden belirlenmiş hedefler, çıktılar ve uygulama adımlarına göre proje yürütülür.

## 5. Değerlendirme

Bu aşamada proje süresince belli aralıklarla ve proje sona erdikten sonra projenin sonuçlarının ve etkisinin değerlendirmesi yapılır. Değerlendirme ile ileride yürütülecek benzer projeler için tavsiyeler ortaya çıkarılır, projenin devam etmesine karar verilir ya da yeni proje fikirleri ortaya çıkar.



Şekil 5.1. Proje Döngüsünün Aşamaları

Kaynak: Proje Hazırlama Kılavuzu (Yeşiladalı, 2002; 5)

Şekil 5. 1’de görüldüğü gibi, proje döngüsü aşamalardan oluşmaktadır. Önce projenin amacı, hedefleri tanımlanır. Sonra proje için bütçe hazırlanır, bütçe için

finansman aranır. Finansman bulunduktan sonra, proje sürdürülür. Projenin sonuçları ve etkileri değerlendirilir. Değerlendirme süreci belli aralıklarla devam eder.

### **5.3. Sosyal Sorumluluk Projeleri**

Sorumluluk, bir kişi veya kurumun yaptığı faaliyetleri söylemesi ve bu faaliyetler sonucunda ortaya çıkan sonuçları kabul edip, üstlenmesidir (Erol, 2002:104'dan akt. Sarıca & Yüksel, 2012; 49). Sosyal sorumluluk davranışı karşılık beklemeden, gönüllük esasına dayanır. Bununla birlikte sosyal sorumluluk kavramı toplumun her kademesinde değerlendirilmesi gereken bir kavramdır (Yılmaz, 2006: 67-79'dan akt. Sarıca & Yüksel, 2012; 49).

Sosyal projeler; bireylerin çevresinde gördüğü olumsuz durumlara kayıtsız kalmayıp, duyarlı davranarak, bu olumsuzları değiştirmek için yaptıkları faaliyetlerdir (Çetin, 2007; 13).

Sosyal sorumluluk projeleri, Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkıp, tüm dünyaya yayılmıştır. Devletin uyguladığı ekonomik politikaların, bireyleri sınırlandırması, örgütlü güce inancın artması, nüfus artışına bağlı olarak, işsizliğin artması, insanların demokrasiye ve insancıl davranışlara olan inançlarının güçlenmesi, ülkeler arası rekabetin artması sosyal sorumluluk projelerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Vural ve Coşkun, 2011: 15'ten akt. Sarıca & Yüksel, 2012; 49).

Sosyal proje topluma yönelik faaliyetleri düzenleme, topluma bir değer kazandırma çalışmalarını hedefler. Bir eğitim veya sağlık hizmeti projesinde olduğu gibi. Sosyal projeler yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik çalışmalardır. Dolaylı olarak ekonomik kalkınmaya da yarar sağlarlar (Usta, 2012; 120).

Son 10 yılda yürütülen değerlendirme alışturmalarının sonuçları hem ana-babaları, hem de çocuğu destekleyen programların olumlu sonuçlarını ortaya koymuştur (Eccles ve Harold, 1993; Haaded,2004; Kağıtçıbaşı vd.,2009; Korenman, Miller ve Sjaastad, 1995; Lee ve Croninger, 1994; Masten ve Coatsworth, 1998; Mcloyd, 1998; Yoshikawa,1994'dan akt. Bekman & Koçak, 2011; 134).

Türkiye'de sosyal sorumluluk deyince, bireylerin aklına yardımseverlik gelmektedir (Nalbant, 2005; Büyük, 2005: 59; Göcenoğlu, ve Girgin, 2006: 7'te akt. Sarıca & Yüksel, 2012; 51). Türkiye'de de kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarının işletmelerde artan bir ilgiyle organize edilmeye çalışıldığı da gözlemlenmektedir. Belli tanınmış işletmelerin belli başlı faaliyetlerin bazıları şunlardır: "Okumak Engel

Tanımaz Projesi, Çağdaş Türkiye'nin Kızları Projesi, Anne Destek ve Baba Destek Programları, Bilişim Kervanı Projesi, Tarihe Saygı Projesi, Okul Dostu Programı, Yasayan Göller Projesi, Eğitimde Gönül Birliği Projesi, Gülümseyen Gelecek Anasınıfları Projesi"dir. Bu projeler Türkiye'deki sosyal sorumluluk uygulamalarında yaşanan gelişmelerin unsurlarından sadece birkaçıdır. Buradaki projelerin, ülkenin önemli sorunları olan; kız çocuklarının okutulmaması, okula başlama yaşının yüksek olması, ailelerin eğitimsizliği, teknolojiye yabancı kalınması ve tarihin korunmamasına çözüm sunmak amaçlı yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bu projelerin devamlılığının olması durumunda, sorunların çözüm sürecine önemli katkıda bulunmakla beraber, sorunu en az düzeye indirmeye çalışacaktır. Türkiye'deki projeler genellikle eğitim, çevre, sağlık ve kültür gibi alanlarda faaliyet göstermektedir (Sarıca & Yüksel, 2012; 51).

### **5.3.1. Okuma projeleri**

Ülkemizde okuma alışkanlığının ve kültürünün kazandırılması için okuma projeleri yapılmıştır. Bu projeler ülke geneline yayıldığında, bir farkındalık oluşturacağı aşikârdır. Sosyal medyada en çok dikkat çeken okuma projeleri şunlardır: Burdur Okuyor Projesi, Anneciğim Babacığım Lütfen Benimle Kitap Okur musun Projesi, Benimle Benim İçin Oku Anne Projesi, Karabük Valiliği Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırma Projesi'dir.

#### **5.3.1.1. Burdur Okuyor Projesi**

2004-2005 eğitim-öğretim yılında Burdur ilinde öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak amaçlı, ilkokullarda her gün birinci dersin ilk on dakikasında öğrencilerle birlikte öğretmenlerin kitap okumasını sağlayan "Okuyan Okullar Projesi" uygulanmıştır. Bu projede velilerin de yer alması gerektiği düşünülerek, okul kütüphanelerinde ve sınıflarda velilerin kitap okumaları sağlanarak, "Okuyan Veliler Projesi'ne" dönüştürülmüştür. Projenin etkili olduğu düşünülerek, 2007 yılında il genelinde uygulanarak, Burdur Okuyor Projesi'ne dönüştürülmüştür (Babaoğlu & Korkut, 2010; 551).

Mevcut araştırmama örnek teşkil edecek olan, Burdur Okuyor Projesi'nin etkiliği incelendiğinde; projenin uygulandığı ve projeyi uygulayan bireylerin, projenin önemli ve sürdürülebilir olduğunu belirtmişlerdir. Projenin bireylerde okuma alışkanlığı kazandırdığı da ön plana çıkan bir durumdur. Projedeki bireyler, bu tür

projelerin devam etmesinin önemli olduğunu vurgulamışlardır (Babaoğlan & Korkut, 2010; 564-568).

### **5.3.1.2. “Anneciğim, Babacığım Lütfen Benimle Kitap Okur musun? Projesi** (Metin, 2001; 271)

Bu proje Üsküdar Acıbadem Türk Telekom İlköğretim Okulu’nda 2008 – 2010 yılları arasında uygulanmıştır. Model alma ve model olma süreçlerinin öğrenmedeki rolünden hareketle okuma kültürünü geliştirmek amacıyla velileri sürece dâhil etmek, aynı zamanda da çocuğun ebeveynini model alarak ve onunla etkileşim halinde öğrenmesini sağlamak amacıyla bu proje uygulanmıştır. Bu projeye veliler sürece dâhil edilmeye çalışılmış ve okuyan çocuğun ancak okuyan ailede yetişebileceği ilkesinin hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Bu projede çocuk ebeveyni ile haftanın önceden belirlenen okuma saatlerinde birlikte kitap okudular. Süreç sonunda da hem öğrenciden hem de veliden okudukları kitaplar hakkında genel bir bilgi ve sürecin değerlendirilmesi rapor olarak istenmiştir. Çocuk ve ebeveynlerin katılımları projenin işlevselliği konusunda umut vericidir.

#### **5.3.1.2.1.Yapılan Çalışmalar:**

1. Projede çalışacak kişiler belirlendi.
2. Velileri okula davet ederek program açıklandı.
3. Okumanın önemi anlatıldı.
4. Veliler kütüphaneye üye yapıldı.
5. Veli ve öğrencilerle birlikte kitap okuma zamanları belirlendi.
6. Projede aksayan yönler tespit edildi.
7. Proje sonucu değerlendirildi.

### **5.3.1.3. Karabük Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırma Projesi** (Karabük MEM, 2006)

Proje Sahibi: Karabük Valiliği

Proje Adı: Okuyan Okullar

Proje Sloganı: Kitap Dünyasına Merhaba

Proje Kapsamı: Karabük ili ilköğretim ve ortaöğretim kurumları

**Proje Amacı:** Öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırarak, onların algılama, muhakeme etme, Türkçe’yi inceliklerine göre kullanma yeteneklerini geliştirmek; ÖSS ve OKS’ deki başarının arttırılmasına katkı sağlamak.

**Proje Aşamaları:**

1. Kasım 2006 ayı içinde her okulda, ilçe milli eğitim müdürlüklerinde ve İl Millî Eğitim Müdürlüğünde “Kitap Okuma İzleme Ekibi” kuruldu.
2. İlçe kitap okuma izleme ekibi tarafından ilçelerde okul yöneticileri ile Kasım ayı içerisinde toplantılar düzenlenerek görüşleri alındı ve projeye katkı sağlandı.
3. İl kitap okuma izleme ekibi tarafından il genelindeki tüm Rehber öğretmenler ve Edebiyat/Türkçe öğretmenleriyle toplantı yapılarak projenin tanıtımı ve katkıları sağlandı.
4. Okul yöneticileri ve okul kitap okuma izleme ekipleri öncelikle 100 temel eseri ve günümüz yazarlarının eserlerini kütüphanelere kazandırmak için kaynak sağladılar. Ayrıca öğrenciler, okudukları kitapları dönüşüm ve değişim yoluyla birbirlerinin yararına sundular.
5. Okul kitap okuma izleme ekipleri, okulların kütüphanelerinin düzenli-temiz tutulmasını sağlandı. Kütüphanelerin, okulun cazibe merkezi haline getirilmesini sağlayacak tedbirleri alındı.
6. Öğrenciler güne kitap okuyarak başladılar. Her gün ilk dersin 20 dakikası “Kitap Okuma Saati” oldu ve bu süre tüm öğrencilerin öğretmenleriyle beraber ferdi kitap okumalarına ayrıldı.
7. Okul yöneticileri tarafından haftada 1 saat okutulan derslerin sabah ilk saate programlanmamasına ve günün ilk saatlerine farklı derslerin programlanmasına özen gösterildi. Yazılı yoklamalar da kitap okuma zamanını dışında yapıldı.
8. İl - ilçe halk kütüphaneleri, il - ilçe kitap okuma izleme ekipleriyle eşgüdüm içinde yapılan planlamayla okullarda kitap stantları açıldı, isteyen öğrencilere okunmak ve iade edilmek üzere kitaplar verildi.
9. Okullar, projeye destek sağlamak amacıyla; öğretim yılı boyunca sosyal etkinlikler yönetmeliği çerçevesinde öğrencileri sınıf sınıf halk kütüphanelerine götürülerek tanıtımını sağlandı.
10. Okunan kitap sayfa sayısının belirlenmesinde objektif olunmasına özen gösterildi.

11. Okul kitap okuma izleme ekipleri tarafından, öğrencilerin seviyesine uygun, beğeniyle okunabilecek kitapların öğrenciler tarafından okunabilmesi için rehberlik edildi.

12. Kitap okuma alışkanlığını yaygınlaştırmak için veli toplantılarında veliler aydınlatıldı ve böylece öğrenci-öğretmen-veli işbirliği sağlandı.

13. İlçe millî eğitim müdürü, yöneticiler ve ilköğretim müfettişleri tarafından okullar ziyaret edildiğinde, projenin yürütülüp yürütülmediği yakından takip edildi.

14. Okul kitap okuma izleme ekipleri tarafından okullarda, her dönemde en az 1 olmak üzere tüm öğretmenlerin katılımıyla değerlendirme toplantısı düzenleyerek, projenin yürütülmesindeki başarıyı, alınması gereken önlemler değerlendirildi.

15. Okul kitap okuma izleme ekipleri, ocak ve haziran aylarında her sınıftan en fazla kitap sayfa sayısı okuyan birer öğrenciyi, öğrencilerin 100 Temel Eserden seçeceği birer kitapla, okullarda yapılan törenle ödüllendirildi. İlçe kitap okuma izleme ekipleri, ilçelerindeki okullardan, her okulun en fazla kitap sayfa sayısı okuyan ortaöğretimden 2'ser, ilköğretim birinci kademedeki 1, ikinci kademedeki 1 öğrenciyi öğrencilerin 100 Temel Eserden kendilerinin seçeceği birer kitapla yıl sonunda ilçelerinde yapılan bir törenle ödüllendirildi.

İl kitap okuma izleme ekibi tarafından, il genelinde öğrenci başına ortalama en fazla kitap okuyan 10 okulu, birer kitap setiyle yıl sonunda yapılan bir törenle ödüllendirildi.

#### **5.3.1.4. Benimle Benim İçin Oku Projesi**

##### **5.3.1.4.1. Projenin Amaçları (Benimle Benim İçin Oku, 2014):**

###### **5.3.1.4.1.1. Genel Amaçlar:**

İstanbul ili Bağcılar ilçesi, örgün eğitim kurumları çocuklarının ve annelerinin; sosyo-kültürel gelişimlerine; okuyan, sorgulayan, analitik düşünebilen, toplumsal gelişmeyi ve kalkınmayı arzulayan, kendisine ve çevresine faydalı bireyler olmalarına katkı sağlamak.

###### **5.3.1.4.1.2. Özel Amaçlar:**

1. Bağcılar ilçesi örgün eğitim kurumlarındaki çocukların; okuma bilincine sahip olmalarını sağlamak.

2. Bağcılar ilçesi örgün eğitim kurumlarındaki çocukların annelerinin okuyan

ebeveynler olarak çocuklarına rol model olmalarını sağlamak.

3.Okul kütüphanelerinin kitap sayılarını arttırmak.

#### **5.3.1.4.2.Projenin Hedefi**

Bağcılar'da örgün eğitim kurumlarında eğitim alan 4000 çocuk ve bu çocukların anneleridir. Her okuldan (80 okul) projeye katılan 50 öğrenci bu projede yer almıştır (Bağcılar MEM, 2014; 97).

#### **5.3.1.4.3.Projenin Ortakları**

- 1.Bağcılar Belediyesi
- 2.Bağcılar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
- 3.Kemerburgaz Üniversitesi

#### **5.3.1.4.4.Proje Döngüsü**

##### **Çizelge 5.1. Benimle Benim İçin Oku Anne Proje Aşamaları**

<b>Sıra</b>	<b>Proje Aşamaları</b>
1	Proje ekibi kuruldu.
2	Proje için gerekli malzemeler alındı.
3	Proje ile ilgili toplantılar yapıldı.
4	80 Rehber öğretmene 30 saat "Okuma Zekâsı ve Kişisel Gelişim" eğitimi verilmeye başladı. İlk eğitim 23 Ocak 2013 Çarşamba günü saat: 9-30/16-30 saatleri arasında gerçekleştirildi.
5	Her okuldan 50 öğrenci, toplamda 4000 öğrenci ve anneleri tespit edildi.
6	Kitap seçim komisyonu kuruldu. Öğrenci ve anneleri için 72.000 kitap temin edildi.
7	Her okulda 18 adet okuma günü yapıldı.
8	Proje ekibince seçilen kitaplar her okula, öğrenci ve anneyi bir aile olarak düşünülüp, dağıtıldı.
9	Her ay iki kitap olmak üzere, toplamda bir aile proje süresince 18 ücretsiz kitap almıştır.
10	3 adet Rehber öğretmen çalıştayı yapıldı.
11	Okunan kitapların yazarlarıyla buluşma günü düzenlendi.
12	Projenin web sayfası ve sosyal medya sayfaları yapıldı.

#### **5.3.1.4.5. Bağcılar İlçesi (Bağcılar Belediyesi, 2015)**

Bağcılar, Osmanlı döneminde Rumların yaşadığı bir köy iken, 1990'lı yıllara gelindiğinde Bakırköy Belediyesi'ne bağlı bir yerleşim birimi olmuştur. 1992 yılında ise Bakırköy'den ayrılarak ilçeye dönüştürülmüştür (Bağcılar Belediyesi, 2015).

TÜİK tarafından yapılan Adrese Dayalı Nüfus Sayımına göre 2011 nüfusu 746.650'dir. Bağcılar, İstanbul'un en kalabalık ilçesidir. İlçede 145.000 öğrenci olup, ilçe nüfusunun 1/5'ini öğrenciler oluşturmaktadır.

İlçede 75 okul bulunmaktadır. İlçenin 22 mahallesi bulunmaktadır ve her mahallede Mahalle Konakları vardır. Mahalle konaklarında muhtarlık, kütüphane, spor salonu ve bir kısmında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından açılan Meslek Kursları (İSMEK) ve bir kısmında da sağlık ocakları bulunmaktadır. Mahalle konaklarından isteyen herkes ücretsiz olarak yararlanmaktadır.

Bağcılar, önemli matbaa, tekstil, medya sektörü, toptan alım-satım merkezleri, araba pazarlarını içinde bulundurarak, ülke ekonomisinde de önemli bir yere sahiptir. Bağcılar Belediyesi Kültür Merkezi Kütüphanesi, 27 700 kitap ile ilçede kitap ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır.

Bağcılar'da 2004 yılında faaliyete geçen Kültür Merkezi insanların yaşadığı kültürel dönüşüme katkıda bulunmaktadır. Kültür merkezindeki tiyatrolar ve sinema gösterileri öğrencilere ücretsiz olarak hizmet vermektedir. Kültür Merkezi bünyesinde bulunan kütüphanenin 13 720 üyesi bulunmaktadır.

Çok göç alan Bağcılar ilçesinde bireylerin okuma oranını yükseltmek için çalışmalar yapılması, okuma açısından dezavantajlı bir bölgede, okuma kültürü ve alışkanlığı açısından önemlidir.

Bağcılar Belediyesi, okulların sundukları sosyal projelere, gerek belediye bütçesiyle, gerekse Avrupa Birliği ve İstanbul Kalkınma Ajansı Fonlarından katkılar sağlayarak, İstanbul ilinde ve Türkiye'de farkındalık yaratmak istemektedir. Bağcılar Belediyesi, Yeteneğim Geleceğim Projesi (Üstün Yetenekliler Okulu), Geleceğim Güvende Projesi, Engelliler Sarayı Projesi, Mesleğimi Seçiyorum Projesi, Koruyucu Yetim Destek Projesi, Her Ev Bir Anaokulu Projesi gibi sosyal projelerle Türkiye'deki belediyelere örnek olmaktadır.



## 6. BULGULAR VE YORUMLAR

Yapılan araştırmanın bu bölümünde veri toplama araçlarından elde edilen veriler yer almaktadır. Verilerin çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri incelenmiş ve normal dağılım oldukları anlaşılmıştır. Bu bağlamda normal dağılım test teknikleri olan t-testi ve ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Veri analizleri ise SPSS 16 istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

### 6.1. Araştırmaya Katılan Annelere Ait Demografik Bilgiler

Yapılan araştırmaya katılan annelere ait demografik bilgiler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

**Çizelge 6.1:** Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımları

Yaş	N	%
20-24	8	2,0
25-29	27	6,8
30-34	115	28,8
35-39	99	24,8
40-44	114	28,6
45+	36	9,0
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.1’de, katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Çizelge 6.1’de görüldüğü gibi katılımcıların %2’si 20-24, %6,8’i 25-29, %28,8’i 30-34, %24,8’i 35-39, %28,6’sı 40-44 ve %9’unun 45 ve sonrası yaş aralıklarında oldukları görülmektedir.

**Çizelge 6. 2:** Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımları

Medeni Durum	N	%
Evli	388	97,2
Bekâr	11	2,8
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.2’de katılımcıların medeni durum değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %97,2’sinin evli ve %2,8’inin bekâr olduğu görülmüştür.

**Çizelge 6. 3:** Katılımcıların Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları

Çocuk Sayısı	N	%
1	31	7,8
2	171	42,9
3	114	28,6
4	63	15,8
5+	20	5,0
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.3’te katılımcıların çocuk sayısı değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %7,8’i bir, %42,9’u iki, %28,6’sı üç, %15,8’i dört ve %5’i beş ve daha fazla çocuğa sahiptir.

**Çizelge 6.4:** Katılımcıların Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları

Gelir Düzeyi	N	%
0-999	64	16,0
1000-1,501	195	48,9
1.501-2000	81	20,3
2.001+	59	14,8
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.4'te katılımcıların gelir düzeyi değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %16'sı 0-999 TL arası, %48,9'u 1000-1500 TL arası, %20,3'ü 1501-2000 TL arası ve %14,8'i 2001 ve üzeri gelir elde etmektedir.

**Çizelge 6 .5:** Katılımcıların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları

Eğitim Düzeyi	N	%
Okur-yazar	20	5,0
İlkokul	210	52,6
Ortaokul	92	23,1
Lise	69	17,3
Üniversite	8	2,0
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.5'te katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %5'i okur-yazar, %52,6'sı ilkokul, %23,1'i ortaokul, %17,3'ü lise ve %2'si üniversite düzeyindedir.

**Çizelge 6. 6:** Katılımcıların Günlük TV İzleme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları

TV İzleme Süresi	N	%
1-3	282	70,7
4-6	99	24,8
7-9	10	2,5
10+	8	2,0
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.6'da katılımcıların televizyon izleme sürelerine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların % 70,7'si 1-3 saat, %24,8'i 4-6 saat, %2,5'i 7-9 saat ve %2'si ise 10 ve daha üstü saat televizyon izlediği görülmüştür.

**Çizelge 6 .7:** Katılımcıların Proje Kapsamında Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları

Proje Kapsamında Okunan Kitap Sayısı	N	%
1-4	177	44,4
5-8	122	30,6
9-11	80	20,1
12+	20	5,0
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.7'de katılımcıların proje kapsamında okuduğu kitap sayısına göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %44,4'ü 1-4 adet, %30,6'sı 5-8 adet, % 20,1'i 9-11 adet ve % 5'i 12 ve üstü adette kitap okumuştur.

**Çizelge 6.8:** Katılımcıların Yılda Okudukları Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları

Yılda Okunan Kitap Sayısı	N	%
1-5	213	53,4
6-10	83	20,8
11-15	50	12,5
16-20	23	5,8
21+	30	7,5
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.8’de katılımcıların yılda okudukları kitap sayısı değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %53,4’ü 1-5 adet, %20,8’i 6-10 adet, %12,5’i 11-15 adet, %5,8’i 16-20 adet ve %7,5’inin 21 ve daha fazla sayıda kitap okudukları görülmüştür.

**Çizelge 6.9:** Katılımcıların Evinde Kitaplık Olup Olmaması Değişkenine Göre Dağılımları

Evinizde Kitaplık Var mı?	N	%
Evet	314	78,7
Hayır	85	21,3
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100</b>

Katılımcıların kitaplık olup olmaması değişkenine göre dağılımları, çizelge 6.9’da verilmiştir. Buna göre katılımcıların % 78,7’sinin kitaplığının olduğu ve % 21,3’ünün ise olmadığı görülmüştür.

**Çizelge 6. 10:** Katılımcıların Evinde Bilgisayar Olup Olmaması Değişkenine Göre Dağılımları

<b>Evinizde Bilgisayar Var mı?</b>	<b>N</b>	<b>%</b>
<b>Evet</b>	303	75,9
<b>Hayır</b>	96	24,1
<b>Toplam</b>	399	100,0

Katılımcıların evinde bilgisayar olup olmaması durumuna göre dağılımları çizelge 6.10'da verilmiştir. Buna göre katılımcıların % 75,9'u evet, %24,1'i ise hayır seçeneğini işaretlemiştir.

**Çizelge 6. 11:** Katılımcıların Evinde İnternet Bağlantısı Olup Olmaması Değişkenine Göre Dağılımları

<b>Evinizde İnternet Bağlantısı Var mı?</b>	<b>N</b>	<b>%</b>
<b>Evet</b>	243	60,9
<b>Hayır</b>	156	39,1
<b>Toplam</b>	399	100,0

Katılımcıların evinde internet bağlantısı olup olmaması durumuna göre dağılımları çizelge 6.11'de verilmiştir. Buna göre katılımcıların % 60,9'u evet, %39,1'i ise hayır seçeneğini işaretlemiştir.

**Çizelge 6. 12:** Katılımcıların Başladığı Kitabı Bitirme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları

Kitap Bitirme Süresi	N	%
1 günde	37	9,3
1 hafta	206	51,6
1 ay	123	30,8
2 +	33	8,3
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.12’de katılımcıların başladığı kitabı bitirme sürelerine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %9,3’ü bir günde, %51,6’sı bir haftada, %30,8’i bir ayda ve % 8,3’ünün ise iki ve daha fazla ayda kitap bitirdikleri görülmektedir.

**Çizelge 6 13:** Katılımcıların En Son Kitabı Ne Zaman Aldığı Değişkenine Göre Dağılımları

En Son Kitap Aldığı Tarih	N	%
Son 15 gün	58	14,5
Son 1 ay	169	42,4
Son 6 ay	79	19,8
Son 1 yıl	66	23,5
<b>Toplam</b>	<b>281</b>	<b>100,0</b>

Çizelge 6.13’te katılımcıların en son kitabı ne zaman aldığı değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların % 14,5’i son on beş günde, % 42,4’ü son bir ayda, % 19,8’i son 6 ayda ve % 23,5’i ise son bir yılda kitap aldığını bildirmiştir.

**Çizelge 6.14:** Katılımcıların Sosyal Etkinliklere Katılım Düzeyleri Değişkenine Göre Dağılımları

Sosyal Etkinlik Katılım Düzeyi	N	%
Sinema	137	34,33
Tiyatro	53	13,28
Gezi	207	51,87
Piknik	271	67,91
Diğer	58	14,53

Katılımcıların sosyal etkinliklere katılım düzeyleri değişkenine göre dağılımları verilmiştir. Çizelge 6.14'e göre katılımcıların en çok piknik faaliyetlerine katıldığı görülmektedir.

**Çizelge 6. 15:** Katılımcıların Okuduğu Kitap Türü Değişkenine Göre Dağılımları

Kitap Türü	N	%
Roman	216	54,13
Hikâye	87	21,81
Masal	30	7,5
Dergi	42	10,5
Edebiyat	31	7,52
Ansiklopedi	7	1,7
Dini	239	59,89

Katılımcıların okuduğu kitap türü değişkenine göre dağılımları çizelgede verilmiştir. Çizelge 6.15'e göre katılımcıların daha çok roman ve dini kitap türlerini tercih ettikleri görülmektedir.



## 6.2. Karşılaştırmalara Yönelik Analizler

**Çizelge 6.16 :** “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yorumu

	N	Min	Max	X	SS	Madde Ort.
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	399	27	135	58,54	11,17	2,16

Benimle Benim İçin Oku Proje puan yorumları Çizelge 6.16’da verilmiştir. Çizelgede 6.16’daki veriler aşağıdaki gibi yorumlanmıştır: Ölçeğin aralık genişliğinin, “dizi genişliği/yapılacak grup sayısı” (Tekin, 1996) tarafından geliştirilen formül ile hesaplanmıştır. Geliştirilen formülde aritmetik ortalama aralıkları; “1,00-1,80=Kesinlikle Katılmıyorum”, “1,81-2,60=Katılmıyorum”, “2,61-3,40=Kararsızım”, “3,41- 4,20= Katılıyorum” ve “4,21-5,00=Kesinlikle Katılıyorum” şeklindedir. Ölçekteki puanlar, 1,00 ile 5,00 arasında olduğundan, puanlar 5,00’e yaklaştıkça görüşün olumlu olduğu, 1,00’e yaklaştıkça ise olumsuz olduğu kabul edilmiştir.

Mevcut ölçek tersine puanlandığından dolayı “1,00-1,80= Kesinlikle Katılıyorum”, “1,81-2,60= Katılıyorum”, “2,61-3,40= Kararsızım”, “3,41- 4,20= Katılmıyorum” ve “4,21-5,00= Kesinlikle Katılmıyorum” şeklindedir. Ölçekteki puanlar, 1,00 ile 5,00 arasında olduğundan, puanlar 5,00’e yaklaştıkça algısının düşük olduğu, 1,00’e yaklaştıkça ise yüksek olduğu kabul edilmiştir.

Çizelge 6.16 incelendiğinde katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçek puanlarının “ katılıyorum ” düzeyinde (Ort=2,16) olduğu görülmüştür. Projeye katılan annelerin projeye yönelik algılarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

**Çizelge 6. 17:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	895,743	5	179,149	1,374	,233
	Grup İçi	51246,623	393	130,399		
	Toplam	52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre dağılımları çizelge 6.17’de verilmiştir. Çizelge 6.17’ye göre katılımcıların yaş değişkenleri arasında anlamlı fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Anova testi sonucunda katılımcıların yaş değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür (F=1,374, p>,05).

**Çizelge 6. 18:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımları

		N	X	Ss	Sd	t	p
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Evli	388	58,04	11,40	397	1,36	0,73
	Bekâr	11	62,81	12,59			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının medeni durum değişkenine göre dağılımları çizelgede verilmiştir. Çizelge 6.18’e göre katılımcıların medeni durum değişkenleri arasında anlamlı fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılan Anova testi sonucunda evlilerin ortalamasının ( $\bar{x}=58,04$ ), bekârların ortalamasından ( $\bar{x}=62,81$ ) daha düşük olduğu görülmüş ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı mı yoksa rastlantısal mı olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan t-testi sonunda evliler ile bekârlar anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür (t=1,36, p>,05).

**Çizelge 6. 19:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları

		Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası		1780,360	4	445,090	3,482	,008
	Grup İçi		50362,006	394	127,822		
	Toplam		52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre dağılımları çizelge 6.19’da verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre

“Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği temel alındığında çocuk sayısı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür ( $F=3,482$ ,  $p<,05$ ).

**Çizelge 6.19.1:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi

Çocuk Sayısı	N	X	ss	Anlamlı Fark
1 (A)	31	52,7419	6,95206	A-B, A-C, A-D, A-E,
2 (B)	171	58,2807	10,35389	
3 (C)	114	58,4649	10,76061	
4 (D)	63	57,9841	15,66740	
5+ (E)	20	64,7000	11,20197	
<b>Toplam</b>	399	58,1779	11,44600	

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre farklılığın kaynağını gösteren LSD testi çizelge 6.19’da verilmiştir. Buna göre bir çocuğu olanlar ile iki, üç, dört ve beş ile beşten çok çocuğu olanlar arasında bir çocuğu olanların lehine anlamlı düzeyde farka rastlanmıştır.

**Çizelge 6. 20:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	1569,753	3	523,251	4,087	,007
	Grup İçi	50572,613	395	128,032		
	Toplam	52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre dağılımları çizelge 6.20’de verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğine göre gelir düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür ( $F=4,087$ ,  $p<,05$ ).

**Çizelge 6.20.1:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi

Gelir Düzeyi	N	X	ss	Anlamlı Fark
0-999 (A)	64	55,7031	13,29719	A-B, A-D,
1,000-1.501 (B)	195	59,2923	12,30546	C-B, C-D
1.501-2,000 (C)	81	55,5802	10,37167	
2.001+ (D)	59	60,7458	5,00205	
<b>Toplam</b>	399	58,1779	11,44600	

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre farklılığın kaynağını gösteren LSD testi çizelge 6.20.1’de verilmiştir. Buna göre 0-999 ile 1000-1501 TL ve 0-999 ile 2001 ve üstü TL düzeyleri arasında 0-999 lehine; 1501-2000 TL ile 1000-1501 TL ve 1501-2000 TL ile 2001 ve üstü TL düzeyleri arasında 1501-2000 TL lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

**Çizelge 6.21:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	2250,055	4	562,514	4,442	,002
	Grup İçi	49892,311	394	126,630		
	Toplam	52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının eğitim düzeyi değişkenine göre dağılımları çizelge 6.21’de verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğine göre eğitim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür (F=4,442, p<,05).

**Çizelge 6.21.1:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi

Eğitim Düzeyi	N	X	Ss	Anlamlı Fark
Okur-Yazar (A)	20	59,35	14,52	B-D, C-D
İlkokul (B)	210	56,90	12,33	
Ortaokul (C)	92	57,37	7,67	
Lise (D)	69	63,19	10,61	
Üniversite (E)	8	54,88	12,57	
<b>Toplam</b>	<b>399</b>	<b>58,18</b>	<b>11,45</b>	

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının eğitim düzeyi değişkenine göre farklılığın kaynağını gösteren LSD testi çizelge 6.21.1’de verilmiştir. Buna göre İlkokul-lise arasında ilkokul lehine, ortaokul ve lise arasında ortaokul lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

**Çizelge 6.22:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Televizyon İzleme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	1220,937	3	406,979	3,157	,052
	Grup İçi	50921,429	395	128,915		
	<b>Toplam</b>	<b>52142,366</b>	<b>398</b>			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının televizyon izleme süresi değişkenine göre dağılımları çizelge 6.22’de verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğine göre televizyon izleme süreleri arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmüştür ( $F=3,157, p>,05$ ).

**Çizelge 6. 23:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Proje Kapsamında Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	4029,541	3	1343,180	11,027	,000
	Grup İçi	48112,825	395	121,805		
	Toplam	52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının proje kapsamında okuduğu kitap sayısı değişkenine göre dağılımları çizelge 6.23’te verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğine göre proje kapsamında okuduğu kitap sayısı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür (F=11,027, p<,05).

**Çizelge 6.23.1:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Proje Kapsamında Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi

Kitap Sayısı	N	X	Ss	Anlamlı Fark
1-4 (A)	177	60,96	10,57	A-B, A-C,
5-8 (B)	122	56,80	10,00	D-B, D-C
9-11 (C)	80	53,07	9,92	
12+ (D)	20	62,30	21,20	
<b>Toplam</b>	399	58,17	11,44	

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının proje kapsamında okuduğu kitap sayısı değişkenine göre farklılığın kaynağını gösteren LSD testi çizelge 6.23.1’de verilmiştir. Buna göre 1-4 adet kitap okuyan ile 5-8 arası okuyanlar arasında 5-8 lehine, 1-4 adet kitap okuyan ile 9-11 arası okuyanlar arasında 9-11 lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca 12+ adet kitap okuyan ile 5-8 arası okuyanlar arasında 5-8 lehine, 12+ adet kitap okuyan ile 9-11 arası okuyanlar arasında 9-11 lehine anlamlı fark bulunmuştur.

**Çizelge 6.24:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yılda Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	5620,810	4	1405,202	11,901	,000
	Grup İçi	46521,556	394	118,075		
	Toplam	52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının yılda okuduğu kitap sayısı değişkenine göre dağılımları çizelge 6.24’te verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğine göre yılda okudukları kitap sayıları arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür (F=11,027, p<,05).

**Çizelge 6.24.1:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Yılda Okuduğu Kitap Sayısı Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi

Yılda Okuduğu Kitap Sayısı	N	X	Ss	Anlamlı Fark
1-5 (A)	213	61,51	10,36	A-B,C,D,E
6-10 (B)	83	54,48	10,10	
11-15 (C)	50	52,74	8,56	
16-20 (D)	23	52,91	7,09	
21+ (E)	30	57,83	19,17	
<b>Toplam</b>	399	58,17	11,44	

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının yılda okuduğu kitap sayısı değişkenine göre farklılığın kaynağını gösteren LSD testi çizelge 6.24.1’de verilmiştir. Buna göre 1-5 adet kitap okuyanlar ile diğer gruplar arasında 1-5 kitap okuyanlar aleyhine anlamlı fark bulunmuştur.

**Çizelge 6.25:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Evinde Kitaplık Olup Olmama Durum Değişkenine Göre Dağılımları

		N	X	Ss	Sd	t	P
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Evet	314	57,78	11,30	397	1,61	0,18
	Hayır	83	60,04	11,76			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının evinde kitaplık olup olmama değişkenine göre dağılımları çizelge 6.25’te verilmiştir. Çizelge 6.25’e göre kitaplığı olanların ortalaması ( $\bar{x}=58,04$ ), olmayanların ortalamasından ( $\bar{x}=62,81$ ) daha düşük olduğu görülmektedir. Ancak yapılan t-testi sonunda kitaplığı olanlar ile olmayanlar arasında anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür ( $t=1,61$ ,  $p>,05$ ).

**Çizelge 6.26:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Evinde Bilgisayar Olup Olmama Durum Değişkenine Göre Dağılımları

		N	X	Ss	Sd	t	P
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Evet	303	58,95	11,13	397	2,42	0,016
	Hayır	96	55,72	12,10			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının evinde bilgisayar olup olmama durum değişkenine göre dağılımları çizelge 6.26 verilmiştir. Çizelge 6.26’ya göre bilgisayarı olanların ortalaması ( $\bar{x}=58,95$ ), olmayanların ortalamasından ( $\bar{x}=55,72$ ) daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan t-testi sonunda bilgisayarı olanlar ile olmayanlar arasında olmayanların lehine anlamlı düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür ( $t=2,42$ ,  $p<,05$ ).



**Çizelge 6.27:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Evinde İnternet Olup Olmama Durum Değişkenine Göre Dağılımları

		N	X	Ss	Sd	t	P
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Evet	243	60,38	11,28	397	4,94	0,00
	Hayır	156	54,74	10,86			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının evinde internet olup olmama durum değişkenine göre dağılımları çizelge 6.27’de verilmiştir. Çizelge 6.27’ye göre interneti olanların ortalaması ( $\bar{x}=60,38$ ), olmayanların ortalamasından ( $\bar{x}=54,74$ ) daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan t-testi sonunda interneti olanlar ile olmayanlar arasında olmayanların lehine anlamlı düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür (t=4,94, p<,05).

**Çizelge 6. 28:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının Başladığı Kitabı Bitirme Süresi Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	899,726	3	299,909	2,312	,076
	Grup İçi	51242,640	395	129,728		
	Toplam	52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının başladığı kitabı bitirme süresi değişkenine göre dağılımları çizelge 6.28’de verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğine göre başladığı kitabı bitirme süreleri arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmüştür (F=2,312, p>,05).

**Çizelge 6. 29:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının En Son Kitap Alma Süresi Değişkenine Göre Dağılımları

	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
“Benimle Benim İçin Oku Proje”	Gruplar Arası	3907,091	3	1302,364	10,665	,000
	Grup İçi	48235,275	395	122,115		
	Toplam	52142,366	398			

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının en son kitap alma süresi değişkenine göre dağılımları çizelge 6.30’da verilmiştir. Yapılan araştırmaya göre “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeğine göre en son kitap okuma değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür ( $F=10,665$ ,  $p<,05$ ).

**Çizelge 6.29.1:** Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” Ölçeği Puanlarının En Son Kitap Alma Süresi Değişkenine Göre Farklılığın Kaynağını Gösteren LSD Testi

En Son Kitap Alma Süresi	N	X	Ss	Anlamlı Fark
Son 15 gün (A)	58	57,72	11,02	B-A,C,D,E
Son 1 ay (B)	169	54,89	9,97	
Son 6 ay (C)	79	60,64	14,36	
Son 1 yıl (D)	93	62,32	9,60	
Toplam	399	58,17	11,44	

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının en son kitap alma süresi değişkenine göre farklılığın kaynağını gösteren LSD testi çizelge 6.29.1’de verilmiştir. Buna göre son bir ayda kitap alanlar ile diğer gruplar arasında son bir ayda alanların lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

## 7. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

### 7.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, çalışmanın kesitini oluşturan 24 ilkokul, 42 ortaokul ve 14 liseden projede yer alan 399 annenin kitap okumaya bakışlarını incelemek amacıyla geliştirilmiş ölçekte 26 likert tipi soru ve 3 açık uçlu soruya, 399 annenin vermiş olduğu cevaplar veri olarak kullanılmıştır. Mevcut araştırmada kullanılmak üzere elde edilen veriler bir “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği ile elde edilmiştir. Verilerin çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri incelenmiş ve normal dağılım oldukları anlaşılmıştır. Veri analizleri ise SPSS 16 istatistik programı kullanılarak gruplar arasındaki sosyal duygusal uyum farklılıklarının anlamlılığı tek yönlü varyans ANOVA ve bağımsız gruplar için t testi tekniği ile analiz edilip, değerlendirilmiştir.

### 7.2. Araştırmaya Katılan Annelere Ait Demografik Bilgiler

Çalışmaya katılan annelerin; % 2’si (8 kişi) 20-24, % 6,8’i (27 kişi) 25-29, % 28,8’i (115 kişi) 30-34, % 24,8’i (99 kişi) 35-39, % 28,6’sı (114 kişi) 40-44 ve % 9’unu (36 kişi) 45 ve sonrası yaş aralığında oldukları görülmüştür.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre dağılımları incelendiğinde, yaş değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmemiştir ( $F=1,374, p>,05$ ).

Çalışmaya katılan annelerin; % 97,2’si (388 kişi) evli ve % 2,8’i (11 kişi) bekârdır.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının medeni durum değişkenine göre incelendiğinde evliler ile bekârlar anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür ( $t=1,36, p>,05$ ).

Çalışmaya katılan katılımcıların; %7,8’i (31 kişi) bir, %42,9’u (171 kişi) iki, %28,6’sı (114 kişi) üç, %15,8’i (63 kişi) dört ve %5’i (20 kişi) beş ve daha fazla çocuğa sahiptir.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre dağılımları incelendiğinde çocuk sayısı değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür ( $F=3,482, p<,05$ ). Anlamlı farkın kaynağını göstermek üzere yapılan LSD testi sonuçlarına göre bir çocuğu olanlar ile iki, üç,

dört ve beş ile beşten çok çocuğu olanlar arasında bir çocuğu olanların lehine anlamlı düzeyde farka rastlanmıştır.

200 kişilik bir katılımcı grubu üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, çocuk sahibi olmanın, okumak için bir engel teşkil ettiği görülmüştür (Akça & Molbay, 2010; 35).

Çalışmaya katılan katılımcıların; %16'sı ( 64 kişi) 0-999 TL arası, %48,9'u (195 kişi) 1000-1500 TL arası, %20,3'ü ( 81 kişi ) 1501-2000 TL arası ve %14,8'i (59 kişi) 2001 ve üzeri gelir elde etmektedir.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının gelir değişkenine göre incelendiğinde gelir düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür (F=4,087, p<,05). Anlamlı farkın kaynağını göstermek üzere yapılan LSD testi sonuçlarına göre 0-999 ile 1000-1501 TL ve 0-999 ile 2001 ve üstü TL düzeyleri arasında 0-999 lehine; 1501-2000 TL ile 1000-1501 TL ve 1501-2000 TL ile 2001 ve üstü TL düzeyleri arasında 1501-2000 TL lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcıların; % 5'i (20 kişi) okur-yazar, % 52,6'sı (210 kişi) ilkokul, % 23,1'i (92 kişi) ortaokul, % 17,3'ü (69 kişi) lise ve % 2'si (8 kişi) üniversite düzeyindedir.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının eğitim değişkenine göre incelendiğinde eğitim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür (F=4,442, p<,05). Anlamlı farkın kaynağını göstermek üzere yapılan LSD testi sonuçlarına göre ilkokul-lise arasında ilkokul lehine, ortaokul ve lise arasında ortaokul lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcıların; % 70,7'si (282 kişi) 1-3 saat, %24,8'i (99 kişi) 4-6 saat, %2,5'i (10 kişi) 7-9 saat ve %2'si (8 kişi) ise 10 ve daha üstü saat televizyon izlemektedir.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının televizyon izleme süresi değişkenine göre incelendiğinde televizyon izleme süreleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmemiştir (F=3,157, p>,05).

Çalışmaya katılan katılımcılar; proje kapsamında, % 44,4'ü(177 kişi) 1-4 adet, % 30,6'sı (122 kişi) 5-8 adet, % 20,1'i ( 80 kişi) 9-11 adet ve % 5'i (20 kişi) 12 ve üstü adette kitap okumuştur.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının proje kapsamında okuduğu kitap sayısı değişkenine göre incelendiğinde kitap okuma değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür (F=11,027, p<,05). Anlamlı farkın

kaynağını göstermek üzere yapılan LSD testi sonuçlarına göre 1-4 adet kitap okuyan ile 5-8 arası okuyanlar arasında 5-8 lehine, 1-4 adet kitap okuyan ile 9-11 arası okuyanlar arasında 9-11 lehine anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca 12+adet kitap okuyan ile 5-8 arası okuyanlar arasında 5-8 lehine, 12+adet kitap okuyan ile 9-11 arası okuyanlar arasında 9-11 lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcıların; % 53,4'ü (213 kişi) 1-5 adet, % 20,8'i (83 kişi) 6-10 adet, % 12,5'i (50 kişi) 11-15 adet, % 5,8'i (23 kişi) 16-20 adet ve % 7,5'i (30 kişi) 21 ve daha fazla sayıda kitap okumuştur.

Katılımcıların "Benimle Benim İçin Oku Proje" ölçeği puanlarının yılda okuduğu kitap sayısı değişkenine göre incelendiğinde göre yılda kitap sayıları arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür ( $F=11,027$ ,  $p<,05$ ). Anlamlı farkın kaynağını göstermek üzere yapılan LSD testi sonuçlarına göre, 1-5 adet kitap okuyanlar daha çok kitap okuyanlar arasında 1-5 kitap okuyanlar aleyhine anlamlı fark bulunmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcıların evinde; % 78,7'sinin (318 kişi) kitaplığı vardır, % 21,3'ünün (85 kişi) ise kitaplığı yoktur.

Katılımcıların "Benimle Benim İçin Oku Proje" ölçeği puanlarının kitaplık olma durum değişkenine göre kitaplığı olanlar ile olmayanlar arasında anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı görülmüştür ( $t=1,61$ ,  $p>,05$ ).

Çalışmaya katılan katılımcıların; % 75,9'unun (303 kişi) evinde bilgisayar vardır, %24,1'inin (96 kişi) evinde bilgisayar yoktur.

Katılımcıların "Benimle Benim İçin Oku Proje" ölçeği puanlarının evinde bilgisayar olup olmaması durum değişkenine göre bilgisayarı olanlar ile olmayanlar arasında olmayanların lehine anlamlı düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür ( $t=2,42$ ,  $p<,05$ ). Anlamlı farkın kaynağını göstermek üzere yapılan t testi sonuçlarına göre, interneti olanlar ile olmayanlar arasında olmayanların lehine anlamlı düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür ( $t=4,94$ ,  $p<,05$ ).

Çalışmaya katılan katılımcıların; % 60,9'unun (243 kişi) evinde internet vardır, %39,1'inin (156 kişi) evinde ise internet yoktur.

Katılımcıların "Benimle Benim İçin Oku Proje" ölçeği puanlarının internet olma durum değişkenine göre interneti olanların ortalaması, interneti olmayanlardan daha fazladır. Anlamlı farkın kaynağını göstermek üzere yapılan t testi sonuçlarına göre interneti olanlar ile olmayanlar arasında olmayanların lehine anlamlı düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür ( $t=4,94$ ,  $p<,05$ ).

Çalışmaya katılan katılımcıların; %9,3'ü (37 kişi) bir günde, %51,6'sı (206 kişi) bir haftada, %30,8'i (123 kişi) bir ayda ve % 8,3'ünün (33 kişi) ise iki ve daha fazla ayda aldıkları kitapları bitirmektedir.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının kitap bitirme süre değişkenine göre kitap bitirme süreleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmemiştir (F=2,312, p>,05).

Çalışmaya katılan katılımcıların; %14,5'i (58 kişi) son on beş günde, %42,4'ü (169 kişi) son bir ayda, % 19,8'i (79 kişi) son 6 ayda ve %23,5'i (66 kişi) ise son bir yılda kitap almıştır.

Katılımcıların “Benimle Benim İçin Oku Proje” ölçeği puanlarının en son kitap alma süresi değişkenine göre en son kitap okuma değişkenleri arasında anlamlı düzeyde bir fark görülmüştür (F=10,665, p<,05). Anlamlı farkın kaynağını göstermek üzere yapılan LSD testi sonuçlarına göre, son bir ayda kitap alanlar ile diğer gruplar arasında son bir ayda alanların lehine anlamlı düzeyde fark bulunmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcılar; sosyal faaliyet katılımına göre en çok (% 67,91) ile piknik faaliyetlerine katılmaktadır.

Çalışmaya katılan katılımcılar; daha çok roman (%54,13, 216 kişi) ve dini kitap (%59,89, 239 kişi) türlerini tercih etmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın (2011) verilerine göre iller bazında en fazla okunan kitap türünün roman olduğu görülmektedir.

Türkiye Yayıncılar Birliği'nin 2012 verilerine göre; Türkiye'de toplam 42 626 (kırk iki bin altı yüz yirmi altı) ayrı başlık altında kitap yayımlandığı; yayınlanan bu kitapların 15 043 (on beş bin kırk üç) tanesinin edebiyat (roman, hikâye, şiir...) türünde olduğu; bunu 14 342 (on dört bin üç yüz kırk iki ile) toplum bilimleri türündeki kitapların takip ettiği; bunu da 2 664 (iki bin altı yüz altmış dört) başlıkla dini kitapların izlediği belirtilmektedir (Radikal, 2013). Bu verilere göre roman türündeki kitaplar ile dini kitapların ulaşılabilirlik açısından kolaylık sağladığı; dolayısıyla okuma türünü belirlemede bir ölçüt olduğu söylenebilir.

### 7.3. Beşli Likert Ölçeği Tipinde Olan 27 (Yirmi Yedi) Adet Soru

Ölçekte yer alan;

“Kitap okumayı severim.” önermesine katılımcıların büyük bir bölümünün “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmüştür. Bu bulgudan hareketle halkımızın kitap okumayı sevmediği algısının aksine aslında kitap okumayı sevdiği gerçeği ortaya çıkmıştır.

“Ayda en az bir kitap okurum.” önermesine katılımcıların genellikle “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu bağlamda katılımcıların ayda en az bir kitap okuyor olmasının insanlarımız adına umut verici bir veri olduğu değerlendirilebilir.

“Okuma projesini faydalı buldum.” önermesine katılımcıların çoğunlukla “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. 8 (sekiz) yıllık öğretmenlik tecrübeme dayanarak gördüğüm üzere, bu türden projelerin katılımcılar tarafından büyük ölçüde faydalı bulunduğunu söyleyebilirim. Çocuklardan önce anne ve babalarının okumaya özendirilmesi ve teşvik edilmesi gerektiği de bilinmesi gereken ve bakanlığın bu konuda gerek müfredata, gerek kazanımlara ekleme yaparak eğitimi sınıfın dışına taşıma noktasında harekete geçmesi gerektiği önerilebilir.

“Okuma projesine gönüllü olarak katıldım.” önermesine katılımcıların genellikle “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Projeye katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu sonucu ortaya çıktığından dolayı ortaya konulacak olan genellemelerin evreni kapsayamayacağı gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Bu bakımdan bu türden bir çalışmanın gönüllü olmayan katılımcılar üzerinde yapılması bu konuda daha net ve geçerli sonuçlar ortaya koyması bakımından önemsenmesi gereken bir durumdur.

“Kitap okumanın yararlı bir şey olduğunu düşünüyorum.” önermesine katılımcıların çoğunlukla “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcılar tarafından kitap okumanın faydalı bir şey olduğu ifade edilmiştir. Kitap okumanın faydalı olduğunu düşünen katılımcıların, kitap okuma projelerine gönüllü olarak katılması beklenebilir.

“Kitap okuyarak çocuğuma iyi bir örnek olduğumu düşünüyorum.” önermesine katılımcıların büyük bir bölümünün “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıların çocuklarının yanında kitap okumalarının, rol model olmaları açısından olumlu bir etkinlik olduğu düşünülmektedir. Anne babaların örnek olması, öneriden daha önemlidir. Çocuklar nasihatleri değil,

gördüklerini uygular. Kitap okumayı seven anne babalar, çocuklarında da okuma sevgisi uyandırırılar (Özçakır, 2015).

Okuma alışkanlığı anne ve babaların teşviki ve model olarak alınması ile kazanılabilecek bir beceridir (Durualp, Çiçekoğlu & Durualp, 2013; 125).

“Projeden önce de kitap okurdum” önermesine katılımcıların “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Buradan yola çıkarak katılımcıların kitap okuma alışkanlıklarının olduğu söylenebilir.

“Okuduğum kitap türü (hikâye, roman, şiir v.b.) benim için önemlidir.” önermesine katılımcıların “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcılar daha çok roman (% 54.13, 216 kişi) ve dini kitap (% 59.89, 239 kişi) türlerini tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın (2011) verilerine göre iller bazında en fazla okunan kitap türünün roman olduğu görülmektedir.

Türkiye Yayıncılar Birliği’nin 2012 verilerine göre; Türkiye’de toplam 42 626 (kırk iki bin altı yüz yirmi altı) ayrı başlık altında kitap yayınlandığı; yayınlanan bu kitapların 15 043 (on beş bin kırk üç) tanesinin edebiyat (roman, hikâye, şiir...) türünde olduğu; bunu 14 342 (on dört bin üç yüz kırk iki ile) toplum bilimleri türündeki kitapların takip ettiği; bunu da 2 664 (iki bin altı yüz altmış dört) başlıkla dini kitapların izlediği belirtilmektedir (Radikal, 2013). Bu verilere göre roman türündeki kitaplar ile dini kitapların ulaşılabilirlik açısından kolaylık sağladığı; dolayısıyla okuma türünü belirlemede bir ölçüt olduğu söylenebilir.

“Evimize günlük en az bir gazete girer.” önermesine katılımcıların “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Toplumumuzun gazete okuma düzeyinin düşük olduğu (Türkiye’de gazete okuma oranı %22’dir [Coşkun, 2001; 35]) verilerini destekleyen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Türkiye’nin okuma alışkanlığı karnesine göre, Türk halkının gazete ve dergi okuma alışkanlığı bulunmamaktadır (Çocuk Vakfı, 2006;5).

Nüfus artış oranlarını hiç hesaba katmadan 1981 yılında 15 gazete ile 2 milyon 210 bin günlük satış yapılan ülkemizde, 2003 yılında 37 gazete ile günlük ortalama 4 milyon 450 adet satış yapılmıştır. 2014 yılında ise, 49 gazete ile günlük ortalama 5 milyon satış rakamına ulaşılmıştır (Bayraktar, 2014).

Gazete okuma oranları ile ilgili yapılan bir çalışmaya göre Avrupa ülkelerinde Almanya % 62 ile en çok gazete okunan ülke olarak belirlenmiştir. Bu ülkeyi sırasıyla İsviçre (% 61), İngiltere (% 44), Fransa (% 41) ve İtalya (% 38) takip



etmektedir. Aynı çalışmada gazete okuma oranı Türkiye’de % 8 olarak ifade edilmiştir. Türkiye’de “gazeteler, 5 milyon satıyor ama 15 milyon kişi okuyor” anlayışı bulunsa da, halen Avrupa ülkelerinin çok gerisindedir (Bayraktar, 2014).

Yüksek lisans öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili bir araştırmaya göre, öğrencilerin internette en sık olarak okudukları yazıları, gazete haberleri oluşturmaktadır. Gazete haberlerinin internetten de okunabilmesi, gazete satışını düşüren başka bir neden olabilir (Ateş & Şahin, 2014; 11).

“Ailem ile beraber kitap okurum.” önermesine katılımcıların genellikle “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Ailenin bir araya gelip düzenli bir şekilde kitap okumadıkları tahmin edilen bir gerçek olarak düşünüldüğünde “Benimle Benim İçin Oku Projesi” nin aile bireylerinin düzenli bir şekilde kitap okuma alışkanlığını kazanmalarını sağlamak bakımından küçük bir adım, bir kıvılcım olabileceği önemle değerlendirilmesi gereken bir ihtimaldir.

“Kitap okumanın çocuğumun ders başarısını arttırdığını düşünüyorum.” önermesine katılımcıların çoğunlukla “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Burada katılımcıların ders başarısı ile kitap okuma alışkanlığının birbirini destekleyen birer unsur olduğuna dair zihni model geliştirmiş oldukları söylenebilir. Bu konuda yapılacak çalışma veya çalışmaların literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

8. sınıf ilköğretim öğrencileri arasında yapılan bir araştırmada okuma alışkanlığının okul başarısını arttırdığı (Milliyet, 2012); Keçiören Atapark İlköğretim Okulu’nda yapılan bir araştırmada ise 6.ve 7. sınıf öğrencilerinde kitap okuma sıklığının artışının öğrencilerin not ortalamalarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz, B., 2012; 216).

“Proje sonunda verilen ödül beni daha çok kitap okumaya yönlendirdi.” önermesine katılımcıların “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıları kitap okumaya teşvik eden unsurun ödül olmadığı sonucu bireyin kitap okuma alışkanlığını kazanması için ödül ya da teşvik edici herhangi bir maddi unsura ihtiyaç duymadığı önemli bir gerçeklik olarak ortaya konulmuştur.

“Ailemde kitap okumada örnek aldığım kişiler vardır.” önermesine katılımcıların genellikle “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Çevresinde kitap okuyan rol modeller olan bireylerin kitap okumaya yatkın olabilecekleri ihtimali bir araştırma konusu olarak değerlendirilebilir.

“Ailemde beni kitap okumaya yönlendiren kişiler vardır.” önermesine katılımcıların “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu veriden hareketle madem okuyucular büyük oranda aile bireylerinden kitap okuma konusunda destek ve teşvik alıyorken; öyleyse kitap okuma oranımızın neden bu denli düşük olduğu da sorgulanması gereken bir çelişki olarak ortaya çıkmaktadır.

Ankara ilinde yapılan bir araştırmada, ders kitabı dışında öğrencileri okumaya teşvik edilmesi sonuçlarına göre erkek öğrencilere göre okuma alışkanlığının kazandırılmasında aile birinci sırada etkili olurken kız öğrenciler öğretmenin daha fazla etkili olduğu görüşündedir. Erkek öğrenciler okuduklarını daha çok anne ve babalarıyla paylaşırken kız öğrenciler en fazla anneleriyle iletişim kurmakta, en az babalarıyla paylaşımda bulunmaktadır ( Üstten & Pilav, 2014; 780).

“Televizyon izlemektense kitap okumayı tercih ederim.” önermesine katılımcıların “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıların büyük bir bölümünün televizyon izlemek yerine kitap okumayı tercih ettiklerini belirtmiş olmaları Çocuk Vakfı (2006)’nın ülkemizde yetişkin nüfusun % 95’inin yalnızca televizyon seyrettiği; geriye kalan % 5’in ise televizyon seyretmenin yanı sıra kitap okuduğu sonuçları ile çelişen bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Proje bittikten sonra da kitap okurum.” önermesine katılımcıların “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Benimle Benim İçin Oku Anne Projesi’nin katılımcıların kitap okuma alışkanlığı kazanmalarına küçük de olsa katkı yaptığı ortaya çıkmıştır. Bu tür çalışmaların titiz bir planlamayla ve bakanlık düzeyinde gerçekleştirilmesi okuma alışkanlığı kazanmış bir toplum inşa etmesi bakımından önemle değerlendirilmesi gereken bir husustur.

“Evimizde kitap okuma saati vardı.” önermesine katılımcıların büyük bir oranda “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıların evlerinde düzenli olarak uyguladıkları kitap okuma saatinin olmadığı anlaşılmaktadır.

“Çocuklara hediye olarak kitap alınmasının daha iyi olacağını düşünüyorum.” önermesine katılımcıların “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Anne-babanın çocuğuna hediye olarak kitap almasının çocuğun okumaya olan tutumunda olumlu değişiklikler sağlayacağı (Şahin, Çelik & Çelik, 2012; 110; Durualp, Çiçekoğlu & Durualp, 2013; 125) belirtilmektedir.

“Kitap okuma projesinin yaygınlaştırılması iyi olacaktır.” önermesine katılımcıların “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcılar, bu tür projelerin yapılmasının faydalı olacağını belirtmektedir.

“Elektronik kitap (e-kitap) hakkında bilgi sahibiyim .” önermesine katılımcıların “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıların e-kitap hakkında bilgi sahibi olmadıkları anlaşılmaktadır. Türkiye’de, yayıncıların e-kitap ve e-kitap yayıncılığı ile ilgili yaklaşımlarını ortaya koymak için yapılan anketi yanıtlama oranları, onların konuya henüz ilgi duymadıklarını göstermektedir. Türkiye Yayıncılar Birliği’ne bağlı 265 yayınevine gönderilen ankete yalnızca 29 yayınevi cevap vermiştir. Bu yayınevlerinden de sadece 3’ü e-kitapla ilgili çalışmaları takip ettiğini ve çalışmalar yaptığını belirtmiştir. Diğer 26 yayınevi ise teknik altyapı, personel ve yasal düzenlemelerin yetersizliği, toplumun ilgisinin olmayışı vb. nedenlerle e-kitap yayıncılığı için uygun ortamın ülkemizde henüz oluşmadığını belirtmişlerdir (Önder, 2010; 270). Bu bağlamda kitap yayıncılarının yabancı olduğu bir konuda katılımcıların bilgi ve fikir sahibi olmaları beklenmemelidir.

E-kitap teknolojisi ve onun kullanımıyla ilgili araştırmalar başta Amerika olmak üzere gelişmiş ülkelerde yoğunlaşmaktadır. Ülkemizde eğitim bilimleri alanında yapılan araştırmalar incelendiğinde bu yönde kuramsal ve uygulamaya dayalı çalışma sayısının yok denecek kadar az olduğu görülmektedir (Öngöz, 2011; 4).

Öğrencilerin e – kitap okuma tutumlarının incelendiği bir araştırmada, lise öğrencilerininin tablet, dizüstü bilgisayar vb. teknolojik aletlere sahip olmalarına rağmen, e - kitap okuma tutumları düşük çıkmıştır (Çelik, 2015; 281).

“İlçemizde kitap satın alınacak yerlerin sayısı yeterlidir.” önermesine katılımcıların “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcılar kitap fiyatlarının pahalı olduğunu belirttikleri için, kitap satın almak yerine arkadaşlarından, kütüphanelerden ve bilgi evlerinden ödünç kitap alma yolunu tercih ettikleri düşünülmektedir. Bu sebeple çevresindeki kitap satılan yerleri pek bilmemektedir.

“Kitap fiyatları pahalıdır.” önermesine katılımcıların çoğunlukla “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıların; % 16’sı ( 64 kişi) 0-999 TL arası, % 48,9’u (195 kişi) 1000-1500 TL arası, % 20,3’ü ( 81 kişi ) 1501-2000 TL arası ve % 14,8’i (59 kişi) 2001 ve üzeri gelir elde ettikleri düşünülürse katılımcıların

kitap satın almakta zorlandıkları; bu yüzden kitap fiyatlarını pahalı buldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

2014 yılı D&R'nin en çok satan kitaplar listesine göre (CNN, 2014);

1. Deliduman, 21.33 TL,
2. Elif Gibi Sevmek, 9TL
3. Yaz, 15.20 TL
4. Kayıp sicil, 14.20 TL
5. Aşkın İstilasası: Yol, 13.20 TL
6. Kürk Mantolu Madonna, 7.15 TL
7. Kocan Kadar Konuş, 13.30 TL
8. Allah De Ötesini Bırak, 9 TL
9. Aynı Yıldızın Altında, 18.20 TL
10. Böğürtlen Kışı, 13 TL

(NOT: Yukarıda verilen kitap listesindeki fiyatlar D&R'nin 24.05.2015 tarihindeki internetteki indirimli satış fiyatlarıdır.)

2014 yılında en çok satan 10 kitap, indirimli hali ile toplamda 133 TL 58 kuruş tutmaktadır. Katılımcılarımızın % 85,2'si 2001 TL'nin altında gelire sahip olduğu düşünülürse, ortalama 13 TL'ye satılan kitapların pahalı olarak algılanmasının normal bir durum olduğu düşünülebilir.

Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığı ile ilgili bir araştırmada, kitap fiyatlarını pahalı olması kitap okumayı olumsuz etkilemektedir sonucu ortaya çıkmıştır (Saracaloğlu, Karasakaloğlu & Aslantürk, 2010; 475).

“Bu projenin insanlara okuma alışkanlığı kazandıracığına inanıyorum.” önermesine katılımcıların “Kesinlikle Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcılara göre; projenin uygulanış yöntemi okuma alışkanlığı kazandırmaktadır.

“Kitap edinmek için kütüphane, kitap fuarları, okul, bilgi evlerinden yararlanırım.” önermesine katılımcıların “Katılıyorum” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıların kitap edinmek için kitap satılan yerlerden ziyade ücretsiz kitap edinebilecekleri yerleri tercih ettikleri görülmektedir.

“Kitap almak için aile bütçemizden para ayırıyorum.” önermesine katılımcıların “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Katılımcıların, aile bütçelerinde kitap alınması için bir kaynak ayırmadıklarını belirtmesi, kitaba öncelikli olarak önem vermedikleri sonucunu çıkarabilir.

**Çizelge 7.1:** Harcama gruplarına göre toplam, hane halkı başına ve eşdeğer fert başına ortalama aylık tüketim harcamasının dağılımı, Türkiye

Harcama türleri	Toplam hane halkı tüketim harcamasının dağılımı (%)		Hane halkı başına aylık ortalama harcama (TL)		Eşdeğer* fert başına aylık ortalama harcama (TL)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
	<b>Toplam</b>	100,0	100,0	1.843	2.120	834
<b>Gıda ve alkolsüz içecekler</b>	21,9	20,7	403	439	182	200
<b>Alkollü içecek, sigara ve tütün</b>	4,5	4,1	83	88	38	40
<b>Giyim ve ayakkabı</b>	5,1	5,2	93	110	42	50
<b>Konut ve kira</b>	27,1	25,8	500	547	226	250
<b>Ev eşyası</b>	6,3	6,4	115	135	52	61
<b>Sağlık</b>	2,1	1,9	39	40	18	18
<b>Ulaştırma</b>	15,1	17,2	278	366	126	167
<b>Haberleşme</b>	4,1	4,0	75	85	34	39
<b>Kültür, eğlence</b>	2,8	2,7	51	57	23	26
<b>Eğitim hizmetleri</b>	2,0	2,0	38	42	17	19
<b>Otel, lokanta, pastane</b>	5,4	5,7	100	121	45	55
<b>Çeşitli mal ve hizmetler</b>	3,7	4,3	69	90	31	41

Kaynak:2011 Hane halkı Bütçe Anketi Sonuçları, TÜİK

\* Düzeltilmiş OECD ölçeğine göre hesaplanmıştır.

Çizelge 7.1’de verilen 2011 Hane halkı Bütçe Araştırması’ndan elde edilen sonuçlara göre; Türkiye genelinde hane halklarının tüketim amaçlı yaptığı harcamalar içinde en yüksek payı % 25,8 oranıyla konut ve kira harcamaları alırken, harcamaların % 20,7’si gıda ve alkolsüz içeceklerden oluşmaktadır. Türkiye genelinde yapılan harcamalar içinde sağlık harcamalarına % 1,9 ve eğitim hizmetleri harcamalarına ise % 2 oranında pay ayrılmıştır (TÜİK, 2012).

“Okul kütüphanesini kullanırım.” önermesine katılımcıların “Kararsızım/Fikrim Yok” düzeyinde yanıt verdikleri görülmektedir. Okul kütüphanelerinin kitap zenginliği bakımından katılımcıların ilgisini çekmediği; okul kütüphanesindeki kitap türlerinin katılımcılara hitap etmediği; okul kütüphanelerinin, velilerin serbest ziyaretine açık olmadığı düşünülebilir. 2011 yılında Millî Eğitim Bakanlığı’nın

başlattığı “Okullar Hayat Olsun” Projesi ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren okulların eğitim ve öğretim saatleri dışında belediyelerle işbirliği yapılması suretiyle velilerin ve mahallelinin hizmetine açılması, öğrenciler ve yetişkinler için birer hayat boyu öğrenme merkezi ile yaşayan güvenli alanlar haline dönüştürülmesi; belediyelerin yeni bir mekân oluşturmaksızın meslek ve beceri kazandırma, spor, kültür, sosyal hizmetleri için okulların çok amaçlı kullanılabilmesi ve ağaçlandırılması amaçlanmıştır (MEB, 2011). Katılımcıların okul kütüphanesini yeterince kullanamıyor olduğu hesaba katılırsa, “Okulla Hayat Olsun Projesi”nin de tam olarak hayata geçirilemediği düşünülebilir.

#### 7.4. Nitel Araştırma Bulguları

Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda belirtilmiştir:

1. Projenin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?
2. Projede bulunmasını istediğiniz çalışmalar var mıdır?
3. Toplumda okuma becerilerinin gelişebilmesi için neler yapılabilir?

Araştırma kapsamında, katılımcılara “Projenin uygulanmasında eksik yönler var mıdır?” sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların verdikleri cevaplar gruplanıp, tema oluşturularak çizelge 7.3’te verilmiştir:

**Çizelge 7.2:** Projenin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar

Projedeki Eksik Yönler	Zaman Planlaması	Projede Kullanılan Kitaplar	Projeye Katılım	Projenin Uygulandığı Ortam	Projenin Uygulandığı Grup
	17 kişi	9 kişi	5 kişi	5 kişi	2 kişi

Çizelge 7.3’te görüldüğü gibi, projenin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara 38 kişi cevap vermiştir. Projenin uygulanmasında en önemli sorun olarak katılımcıların % 44,7’si ( 17 kişi), zaman planlamasının iyi yapılamadığını belirtmiştir. 9 kişi (% 23,6) projede kullanılan kitaplar ile ilgili sıkıntılarını belirtirken, 5 kişi ( % 13,15) projeye katılımın yetersiz olduğunu söylemiştir. 5 kişi (% 13,15) projenin uygulandığı ortamı beğenmezken, 2 kişi (% 5,2) projenin daha küçük yaştaki öğrencileri ve annelerini kapsamaması gerektiğini ifade etmiştir. Bu bulgudan hareketle, projenin planlaması yapılırken, zaman planlamasının iyi yapılamadığı sonucu ortaya çıkabilir. Zaman planlaması yapılırken, katılımcıların da görüşleri alınabilir ve çalışan anneler için ayrı bir grup yapılabilir. Projede kullanılan kitap türleri çocuklar

ve anneler için ayrı seçilebilir. Katılımcılar gruplara ayrılarak, okuma saatleri kütüphanelerde veya evlerde yapılabilir. Bu eksiklikler giderildiğinde, proje memnuniyeti artacağı için, daha iyi sonuçlar elde edilebilir.

Katılımcıların zaman planlamasına ilişkin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

*“Ben çalışan bir anneyim. Bu yüzden proje ile ilgili bazı toplantılara katılamadım. Çalışan kadınlar için, fikirlerimiz alınıp, uygun bir zaman ayarlanabilirdi”*(K23).

*“ Kitap okuma saatleri bize danışılmadan ayarlanıyordu. Bu sebeple, okuma saatlerine katılamıyordum”* (K25).

Katılımcıların projede kullanılan kitaplara ilişkin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

*“Okuduğumuz kitaplarda anlamını bilmediğimiz yabancı kelimeler çoktu, bu yüzden okurken çok sıkıldım”* (K3).

*“Çok az sayıda kitap türü vardı. Ben bu projede dini kitaplar olmasını da isterdim”* (K27).

Katılımcıların projenin uygulandığı ortama ilişkin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

*“Kitap okuduğumuz ortamda çok gürültü oluyordu, bu yüzden okuduklarımın çoğunu anlamıyordum”* (K70).

*“Projenin uygulandığı yer çok kalabalık olduğu için, okuma yapmak istemiyordum. Daha az kişi olabilirdi”* (K72).

Katılımcılara “Projede bulunmasını istediğiniz çalışmalar var mıdır?” sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların verdikleri cevaplar gruplanıp, tema oluşturularak çizelge 7.4’te verilmiştir:

**Çizelge 7.3: Projede Bulunması Gereken Çalışmalar**

	Projede	Okunan Kitapların	Kitap	Kitapların	Ünlü
	Babaların	Drama ile	Çeşitliliğinin ve	Yazarlarıyla	Kişilerin
	Olması	Canlandırılması	Sayısının	Tanışılması	Okula
			Arttırılması		Gelmesi
	2 kişi	1 kişi	11 kişi	3 kişi	1 kişi
	Kitapların	Kitap Okuma	Reklamın ve	Uygulanan	Gönüllülük
	Çocuklara	Saatini Eğlenceli	Tanıtımın İyi	Kişi Sayısı	Esası
	Hediye	Hale Getirmek	Yapılması		Olması
	Edilmesi				
<b>Projede</b>					
<b>Bulunması</b>	2 kişi	4 kişi	5 kişi	3 kişi	1 kişi
<b>Gereken</b>					
<b>Çalışmalar</b>	<b>Proje</b>	<b>Konferanslar</b>	<b>Projenin</b>	<b>Bilgilendirme</b>	
	<b>Sonunda</b>	<b>Düzenlenmesi</b>	<b>Devamlılığının</b>		
	<b>Yarışma</b>		<b>Olması</b>		
	<b>Yapılması</b>				
	4 kişi	3 kişi	16 kişi	1 kişi	

Çizelge 7.4’te görüldüğü gibi, “projede bulunması istenen çalışmalar nelerdir?” sorusuna 57 kişi cevap vermiştir. Proje için katılımcıların düşündüğü en önemli çalışma, projenin devamlılığını olmasıdır (16 kişi, % 28). 2 kişi ( % 3,5) projenin babaları da kapsamasını isterken, 1 kişi (% 1,75) okunan kitapların drama yoluyla canlandırılması gerektiğini ifade etmiştir. 1 kişi (% 1,75) okula ünlü kişilerin gelip, kitap okumasını isterken, 11 kişi (% 19,2) kitap sayısının ve çeşitliliğinin arttırılması gerektiğini söylemiştir. 3 kişi ( % 5,2) okunan kitapların yazarlarıyla tanışmak isterken, 3 kişi ( % 5,2) de okulda okuma ile ilgili konferanslar verilmesi gerektiğini belirtmiştir. 2 kişi ( % 3,5) okunan kitapların, kendilerine hediye edilmesini isterken, 5 kişi (% 8,7) projenin reklamı ve tanıtımının daha iyi yapılabileceğini belirtmiştir. 1 kişi (% 1,75) projeye zorla katıldığını ifade ederken, 3 kişi ( % 5,2) projenin daha fazla kişiye uygulanması gerektiğini belirtmiştir. 4 kişi kitap okuma saatlerinin eğlenceli bir hale getirilmesini, 4 kişi proje sonunda kitap okuma ile ilgili yarışmalar yapılmasını ifade etmiştir. 1 kişi (% 1,75) ise projenin devamlılığının önemini



belirtmiştir. Bu bulgudan hareketle, proje sonunda katılımcılara görüşlerinin sorulduğu bir anket yapılsaydı, alınan cevaplar doğrultusunda proje geliştirilerek, daha geniş kitlelere uygulanabilirdi. Bu bağlamda hazırlanan bu tez, proje eksiklerinin giderilmesi açısından önemlidir.

Katılımcıların projede bulunmasını istedikleri çalışmalara ilişkin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

*“Proje, sadece anneler için değil, babalar için de olmalıydı. Evde çocuğumuz babasını daha çok örnek alıyor” (K33).*

*“Kitap okuma saatleri, farklı yerlerde yapılabilirdi. Mesela deniz kenarına gidip orada kitap okuyabilirdik. Böylece kitap okuma saati daha eğlenceli olurdu” (K85).*

*“Halkımız kitap okumanın yararlarını tam olarak bilmiyor. Kitap okumanın yararlarını anlatan konferanslar düzenlenebilir” (K72).*

Katılımcılara “Toplumda okuma becerilerinin gelişebilmesi için neler yapılabilir?” sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların verdikleri cevaplar gruplanıp, tema oluşturularak çizelge 7.5’te verilmiştir:

**Çizelge 7.4:** Toplumda Okuma Becerilerinin Geliştirilmesi İçin Yapılacak Çalışmalar

Toplumda Okuma Becerilerinin Gelişebilmesi İçin Yapılacak Çalışmalar	Televizyonda Ünlü Kişilerin Kitap Okuması	Duraklara, Oyun Alanlarına Kitaplık Koyulması	Evde Belli Saatlerde Teknolojik Aletlerin Kapatılması	Kitap Fiyatlarının Düşürülmesi	Okuma Saatleri Oluşturulması
		2 kişi	15 kişi	5 kişi	9 kişi
	Kitapların Ücretsiz Dağıtılması	Konferanslar Düzenlenmesi	Gelir Seviyesinin Yükseltilmesi	Kitap Fuarlarının Sayısının Arttırılması	Kitap Satılacak Yerlerin Arttırılması
	11 kişi	19 kişi	2 kişi	3 kişi	7 kişi
	Okullarda Kütüphanelerin Açık Olması	Evlere Günlük Gazete Alınması, Süreli Yayınların Takip Edilmesi			
	5 kişi	3 kişi			

Çizelge 7.5’te görüldüğü gibi, “Toplumda okuma becerilerinin gelişebilmesi için neler yapılabilir?” sorusuna 97 kişi cevap vermiştir. Toplumda okuma becerilerinin gelişebilmesi için katılımcıların düşündüğü en önemli çalışma, kitap okumanın

önemini anlatan konferansların yapılmasıdır (19 kişi, % 19,5). 16 kişi (%16,4) evlerde ve okulda kitap okuma saati uygulaması yapılmasının, 15 kişi (% 15,4) otobüs, metro duraklarına, oyun alanlarına kitaplık koyulmasının, 9 kişi (% 9,2) kitap fiyatlarının düşürülmesinin, 11 kişi (% 11,3) evlere ücretsiz kitap dağıtılmasının, 7 kişi (%7,2) kitap fuarlarının sayısının arttırılmasını, 5 kişi (% 5,15) evdeki teknolojik aletlerinin belli bir saate kapatılmasının, 5 kişi (% 5,15) okuldaki kütüphanelerin açık olmasının, 4 kişi (% 4,1) kitap satılacak yerlerin sayısının arttırılmasının, 2 kişi (% 2,06) gelir seviyesinin yükseltilmesinin, 2 kişi (% 2,06) televizyonda popüler olan kişilerin kitap okumasının, 3 kişi (% 3,09) ise evlere düzenli olarak gazete ve dergi alınmasının toplumda okuma becerilerinin geliştirebilmesi için önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgudan hareketle, okuma becerilerinin gelişebilmesi için iyi rol modellere ihtiyaç duyulduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. Kitap okuma konusunda rol model olacak kişilerin televizyonlarda ve konferans salonlarında seminerler vermesi, okuma becerilerini olumlu etkileyecektir. Teknolojik aletlerin de kitap okumanın önünde bir engel olduğu, sıklıkla kullanılan alanlarda kitaplık ve kütüphane eksikliğini olduğu varsayımı yapılarak, bu konularda çalışmalar yapılabilir. Kitap fiyatlarının pahalı ve kitap satılacak yerlerin az olmasının da kitap okuma alışkanlığını olumsuz etkilediği aşikârdır. Arat, bir makalesinde, Türkiye'de her akşam 20.30 - 21.00 arasında, herkes televizyonları kapatıp, işini gücünü bırakarak 30 dakika boyunca kitap okuma gerçekleştirilirse, ülkede sessiz bir devrim olacağını belirtmiştir (Arat, 2009).

Katılımcıların toplumda okuma becerilerinin geliştirilmesine ilişkin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

*“Halkımız kitap okumanın yararlarını tam olarak bilmiyor. Kitap okumanın yararlarını anlatan konferanslar düzenlenebilir” (K72).*

*“Çok televizyon izliyoruz. Bazı saatler televizyonu kapatıp, kitap okuyabiliriz” (K11).*

*“Okul kütüphanelerini kullanmak istediğimizde genellikle kapalı oluyor ve anahtarı bulunamıyor, kütüphaneye girdiğimizde de bize yardımcı olan kimse olmuyor. Okul kütüphanelerini canlandırmalıyız.” (K54).*

*“Kitap fiyatlarındaki artış, insanları kitap okumaktan soğutuyor. Bu yüzden kitaplar ucuz fiyata satılmalıdır.” (K9).*

Katılımcılar okuma projelerini faydalı bulmakta ve bu tür projelerin artmasını ve genele yayılması gerektiğini belirtmektedir. Okuma projelerinin il genelinde uygulandığı Karabük ve Burdur illerinin 2012 YGS’de en başarılı ilk üç il içinde bulunması da araştırılması gereken bir husustur. Ayrıca bu tür projelerde katılımcı görüşlerinin de alınması, projenin uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Katılımcı görüşü ile projedeki eksiklikler giderilebilir ve projedeki katılım oranı arttırılabilir. Projeye katılımda gönüllülük esası olması, kitap okuma sevgisi konusunda da güvenilir veriler elde etmemizi engellemektedir. Bu tür okuma projelerinde gönüllülük esası aranmamalıdır.

Kitap fiyatlarının pahalı olması, kitap satın alınacak yerlerin sayısının yetersiz olması, katılımcıların kitaba ulaşma olasılığını azaltmaktadır ve katılımcılar bu sorun ile ilgili çalışmalar yapılmasını, ücretsiz kitap temin edebilecekleri yerlerin sayısının arttırılması gerektiğini belirtmektedir. Katılımcıların gelir seviyesinin düşük olması sebebiyle kitap fiyatlarını pahalı bulmaları olasıdır, bu yüzden ücretsiz kitap bulabilecekleri yerleri tercih etmektedirler. Okul kütüphanelerinin işlevsiz olması da, katılımcıların ücretsiz kitaba ulaşmasındaki engellerden biridir. Okul kütüphanelerinde sürekli duran bir personel isteyen katılımcılar, kitap sayısı ve çeşidinin de arttırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Katılımcıların %70’i, 1 ile 3 saat arasında televizyon izlerken, genel algının aksine, televizyon izlemektense, kitap okumayı tercih etmektedirler.

Uzman kişilerin, okumanın faydaları konusunda konferanslar düzenlemesinin yararlı olduğunu düşünen katılımcılar, okulun bu tür konferanslara öncülük etmesini dile getirmektedir.

Kitap okuma da, kitap paylaşımının önemli olduğunu vurgulayan katılımcılar, kitap okuyarak çocuklarına iyi birer rol model olduklarını düşünmektedir. Ayrıca kitap okumanın çocuklarının ders başarısını arttırdığını belirten katılımcılar, okulda çocuklarının, öğretmenlerle birlikte daha fazla kitap okuması gerektiğinin de altını çizmiştir. Katılımcılar evlerinde de okuma saatlerini uygulamaya geçirilmesinin, okuma becerisinin gelişmesinde önemli yer tutacağını belirtmiştir.

Teknolojik aletlerin okuma önünde bir engel olduğunu düşünen katılımcılar, elektronik kitaplar konusunda da fazla bir bilgiye sahip değildir.

## **7.5. Öneriler**

### **7.5.1. Okuma Projeleri**

Okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik uygulanması düşünülen projeler daha kapsamlı ve daha geniş katımlı olarak uygulanabilir. MEB, bu tür projeleri müfredat içerisine yerleştirerek, ülke düzeyinde kitap okuma kampanyalarına öncülük edebilir.

### **7.5.2. Durak Kitaplıkları**

Otobüs, metro duraklarında, bireyler yolculuk edecekleri taşıtları bekledikleri için yolculuk zamanlarının bir bölümünü duraklarda geçirirler. Bekleme sırasında, bireylerin kaliteli vakit geçirmesini sağlamak için durak kitaplıkları yapılabilir.

### **7.5.3. Taşıt Kitaplıkları**

Bireyler, günlük hayatlarının önemli bir kısmını trafikte geçirmektedir. Bir navigasyon şirketi olan TomTom, 200'den fazla şehrin trafik yoğunluğunu ölçerek oluşturduğu Trafik Sıkışıklığı Endeksi'nde % 58 sıkışıklık oranı ile İstanbul'u en çok trafik yaşanan şehir ilan etmiştir (Akşam, 2015). Otobüs, metro ve metrobüs vb. taşıtlarda bu kadar fazla zaman geçiren bireyler için taşıtlarda, koltukların yan tarafına gazete, dergi ve kitap bulunan bir mini kitaplık yapılabilir.

### **7.5.4. Elektronik Kitaplar**

Pahalı olan e-kitap fiyatları düşürülebilir. Bu fiyat planlaması yapılırken, yazarların telif hakları da göz ardı edilmemelidir. MEB, örgün eğitim kurumlarında bulunan tüm öğrencilere tablet hediye edebilir. Bu tabletlerin içine her sene için en az 12 tane e-kitap yükleyebilir. İnternet üzerinden bu kitaplar ile ilgili yarışmaları yapabilir.

### **7.5.5. Okur Yazar Buluşmaları**

Her ay okullarda yazar buluşmaları yapılabilir. Bu buluşmaların reklamı ve duyurusu iyi yapılarak, sadece öğrencileri değil, anne, baba ve mahalledeki bireyleri de kapsayan bir etkinlik haline getirilebilir. Yazarlar hem kitap imzalayarak, hem de seminerler düzenleyerek okuma alışkanlığını topluma kazandırma da rol model olabilirler.

### **7.5.6. Okuma Saatleri**

Kitap okuma etkinliklerini yerele de yaymak için, kahvehanelerde, evlerde, mahalle parklarında, ibadethanelerde, okullarda kitap okuma saatleri düzenlenebilir. Bu okuma saatleri için muhtar, belediye üyeleri, okul öğretmenleri, din görevlilerinden oluşturulacak bir komisyonla birlikte zaman, kaynak ve yer planlaması yapılabilir. Her gün belirlenen bir saatte, herkesin işini gücünü bırakması sağlanarak, kitap okuması sağlanabilir. Ayrıca televizyon kanallarında kamu spotu olarak belirlenen bir saatte “Haydi Kitap Okuyalım” uyarısı yapılabilir. Televizyonda program yapan kişilerin de kitap okuyarak bu etkinliğe destek olması sağlanabilir.

### **7.5.7. Kitap Değişim Günü**

2012 yılından beri dünyada 14 Şubatta kutlanan “Kitap Değişim Günü” hakkında basında, sosyal paylaşım sitelerinde, kampanyalar düzenlenerek, bu günde arkadaşlar ve sevgililer arasında kitap paylaşılması sağlanabilir.

### **7.5.8. Araştırmacılara Öneriler**

2012 YGS sonuçlarında en başarılı üç il arasında Burdur ve Karabük illerinin bulunması (Hürriyet, 2012), ayrıca bu illerde il genelinde okuma projeleri yapılmasından dolayı, okuma projeleri ile yerleştirme sınavları arasındaki başarı ilişkisi araştırılabilir.

## KAYNAKÇA

- Adem,** M. (2008). *Eğitim Planlaması*. Ankara: Ekinoks Yayınevi.
- Aiken,** Lewis R. (1979). *Psychological Testing And Assessment*. 3.Baskı, Allyn & Bacon, Inc., Boston.
- Akanda,** A. K. M. Eamin Ali; Hoq, Kazi Mostak Gausul; & Hasan, Nazmul., Reading Habit of Students in Social Sciences and Arts: A Case Study of Rajshahi University, *Chinese Librarianship: an International Electronic Journal*, 35, (Erişim:28.01.2014) < <http://www.iclc.us/cliej/cl35AHH.pdf> >
- Akça,** O., Molbay, R. 2010, *Okumamanın Sosyolojisi* Sosyoloji Alanı Orta Öğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması , Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu(TÜBİTAK), Bursa.
- Aksaçoğlu,** A., Yılmaz, B. 2007, Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi, *Türk Kütüphaneciliği*, Cilt 21, sayı 1, pp.3-28.
- Akşam,** 2015, İstanbul Trafik Sıkışıklığında İlk Sıraya Çıktı, (Erişim: 27.05.2015) <<http://www.aksam.com.tr/yasam/istanbul-trafik-sikisikliginda-dunyada-ilk-siraya-cikti/haber-394400> >
- Arat,** M. 2009, *Sessiz Devrim Bu Gece 20.30'da*, (Erişim: 17.05.2015), <[http://www.zaman.com.tr/melih-arat/sessiz-devrim-bu-gece-2030da\\_875905.html](http://www.zaman.com.tr/melih-arat/sessiz-devrim-bu-gece-2030da_875905.html)>
- Arıcan,** S., Yılmaz, B. 2010, 100 Temel Eser Uygulamasının Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarına Etkisi ve Bu Uygulamada Kütüphanelerin Rolü Konusunda Öğretmen Görüşleri, *Türk Kütüphaneciliği*, Cilt 24, Sayı 3, 495 – 518.
- Arıcı,** Ali F., 2008, Okumayı Niçin Sevmiyoruz? Üniversite Öğrencileri İle Mülakatlar, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 5, Sayı 10, pp. 98.
- Aslan,** K. 2001, Eğitimin Toplumsal Nedenleri, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 5, pp. 16-29.
- Ateş,** V., Şahin S. 2014, Yüksek Lisans Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarına Bilgisayar ve İnternet Teknolojilerinin Etkisi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2, pp. 1 – 16.
- Avcı,** G. 2009, *Türkler kaç yılda bir kitap okuyor?* (Erişim:10.12.2013) <<http://www.haber7.com/egitim/haber/424193-turkler-kac-yilda-bir-kitap-okuyor>>
- Avrupa Komisyonu,** (2011), *Avrupa'da Okuma Eğitimi, Bağlam, Politika ve Uygulamalar*, Eğitim İşitsel Görsel Medya Ve Kültür Yürütme Ajansı, (Erişim: 15.06.2015) < [http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic\\_reports/130TR.pdf](http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/130TR.pdf)>

- Aytaş**, Gıyaseddin, (2005) *Okuma Eğitimi*, (Erişim:17 Aralık 2013)  
<[http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2005\\_cilt3/sayi\\_4/461-470.pdf](http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2005_cilt3/sayi_4/461-470.pdf) > s.463.
- Ayyıldız**, M., Bozkurt, Ü., Canlı, S.; *Okuma Kültürü Üzerine Bir Araştırma*, (Erişim:20.11.2013)<[http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli\\_Egitim\\_Dergisi/169/mustafa.pdf](http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/169/mustafa.pdf) >
- Babaoğlan**, E., Korkut, K. 2010, Burdur Okuyor Projesinin Etkililiği, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 1, pp. 550-570.
- Bakbaşı**, C. 2010, *İstanbul'daki Kütüphaneler*, İstanbul Kültür Mirası ve Kültür Ekonomisi Envanteri, TC Kültür Bakanlığı (Erişim:15.03.2015)  
<[http://www.envanter.gov.tr/files/yayin/ISTANBULDA\\_KUTUPHANELER.pdf](http://www.envanter.gov.tr/files/yayin/ISTANBULDA_KUTUPHANELER.pdf)>
- Bay**, Y. 2014, Amerika Birleşik Devletleri Michigan Eyaletinde İlköğretim Birinci Sınıflarında Kullanılan İlk Okuma Yazma Öğretim Programlarının İncelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 3, pp.281-297.
- Bayraktar**, M. 2014, *Okumuyoruz Seyrediyoruz*, (Erişim:24.05.2015),  
<<http://www.bik.gov.tr/okumuyoruz-seyrediyoruz-haberi-75289/> >
- Bayram**, S., (2001) *Türkiye'de Kitap Okuma Alışkanlığı*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, pp.116.
- Bekman**, S.(2000). *Anne Çocuk Eğitim Programının Değerlendirilmesi*. İstanbul: AÇEV yayınları.
- Bekman**, S. & Koçak, Aylin A. (2011). *Beş Ülkeden Anneler Anlatıyor I:Anne – Çocuk Eğitim Programları Kimler İçin ve Neden Etkili*. İstanbul: AÇEV.
- Bekman**, S. & Koçak, Aylin A. (2011). *Beş Ülkeden Anneler Anlatıyor II: Anne – Çocuk Eğitim Programının Etkileri*. İstanbul: AÇEV.
- Bekman**, S., Atmaca K. A. 2011, Beş Ülkeden Anneler Anlatıyor II:Anne – Çocuk Eğitim Programının Etkileri, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, Cilt 36, Sayı 161, pp.134.
- Bircan**, İ., Tekin, M. 1989, Türkiye'de Okuma Alışkanlığının Azalması Sorunu ve Çözüm Yolları, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 1, pp. 393-410.
- Bubacher** , John S. 1983. Eğitimin Amaçlar, çev. Sabri Büyükdüvenci, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, pp.401 – 411.
- Budak**, E. & Akbaş, A. (2011). *Okuldaki Çocuk*. İstanbul: İdeal Kültür &Yayıncılık.
- Bulut**, İ., Koçoğlu, E. 2012, Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Akıllı Tahta Kullanımına İlişkin Görüşleri (Diyarbakır İli Örneği)  
*Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 19 pp. 242-258.
- Bulut**, Z. (2001). *Öğretmen ve Öğrenci Okuma Alışkanlıkları*. Uluslararası Katılımlı Okuma Kültürü Sorunlar ve Çözüm Yolları Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları, Ankara, Türkiye, 23-24 Ocak.

- Burns, Judith**, 2013, *Keep Reading With Your Children Parents Urged*, (Erişim: 17.12.2014)<http://www.bbc.co.uk/news/education-24116088>
- Büyüköztürk, Ş.**, Çakan, M., Tan, Ş., Atar, Hakan Y., 2014, *TIMMS 2011 Ulusal Matematik ve Fen Raporu 4. Sınıflar*, Ankara: İşkur Matbaacılık
- CNN**, 2014, *En Çok Satanlar Listesi*, (Erişim: 11.05.2015),  
<<http://www.cnnturk.com/fotogaleri/kultur-sanat/kitap/en-cok-satan-kitaplar?page=9>>
- Coşkun , A.** (2001). *Ülkemizde Okuma Düzeyi Göstergeleri ve Okuma Algısı. Uluslararası Katılımlı Okuma Kültürü Sorunlar ve Çözüm Yolları Sempozyumu, Eğitim Sen Yayınları*, Ankara, Türkiye, 23 – 24 Ocak.
- Coşkun, C.**, *Okuma Kültürü*, (Erişim:19.11.2013),  
<<http://www.mufettisler.net/makaleler/cemil-coskun/410-okuma-kueltuerve.html>>
- Cronbach, Lee J.** (1960). *Essentials Of Psychological Testing. (Second Edition)*. Harper & Brothers Publishers, New York.
- Çelenk, S.** 2003, Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması, *İlköğretim Online Dergi*, Cilt 2, Sayı. 2, pp. 28-34.
- Çelik, T.** 2015, Öğrencilerin E Kitap Tutumlarının İncelenmesi, *Turkish Studies*, Cilt 10, Sayı 3, pp. 271-284.
- Çetin, M.** (2007). *Proje Yapabilsem*. İstanbul: Optimist Yayınları.
- Çınar, İ.** 2010, Eğitimin Amaçları: Sonuçlarla Uyumlu mu? Millî Eğitimin Amaçlarının Açıklaması, *Eğitim Dergisi*, Sayı 28, (Erişim 04.11.2013)  
<<http://www.egitirim.gen.tr/site/arsiv/64-sayi28/542-egitimin-amaci-nasil-bir-yurttas.html>>
- Çiftçi, Ö.**, Temizyürek, F. 2008, İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Ölçülmesi, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 5, Sayı 9, pp. 110 – 126.
- Çiftçi, Z.** (2001). *Türkiye’de Çocuk ve Gençlerde Okuma Kültürünün Geliştirilmesi Üzerine*. Uluslararası Katılımlı Okuma Kültürü Sorunlar ve Çözüm Yolları Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları. Ankara. 23 – 24 Ocak.
- Çocuk Vakfı**, *Çocuk Düşünce Merkezi ile Çocuk Edebiyatı Okulu, Okuyan Türkiye Ön Bilgi Raporu*, Hayalevi Reklamcılık / Artworks, (Erişim:15. 09.2013),  
<http://www.cocukvakfi.org.tr/sakarya/okuyanTurkiyeSunumKitapcigi.pdf> .
- Çocuk Vakfı**, 2006, *Türkiye’nin Okuma Alışkanlığı Karnesi*,  
[http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/pdf/Raporlar/14okuma\\_aliskanligi\\_karnesi2006.pdf](http://www.cocukvakfi.org.tr/resource/pdf/Raporlar/14okuma_aliskanligi_karnesi2006.pdf) (Erişim: 16.09.2014).
- Dam, H.** 2008, Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 7, Sayı 14, pp.75 – 99.
- Deluca, J.**, The Importance of Reading At Home, (Erişim:25 .01.2014),  
<<http://students.ou.edu/D/Jenna.L.DelUCA-1/documents/researchpaper.pdf>>



- Demiral** , H., Arın, A. (2009). *İlköğretim 4-5. Sınıf Öğrencileriyle Öğretmen ve Velilerinin Okuma Kültürleri*. VIII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 21-23 Mayıs
- Demirel**, Ö. (2005). *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demiriz**, S., Öğretir, Ayşe D. 2007, Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 10 Yaş Çocuklarının Anne Tutumlarının İncelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, pp. 105 – 122.
- Dottrens**, R., Mialaret, G., Rast, E., Ray, M. 1968 Günümüzün ve Yarının Eğitimi Nasıl Olmalıdır? çev. Yahya Akyüz, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, pp. 35 -41.
- Driver**, Donald; *Why Do Kids Read What They Read*, Section I: Overall Reading, (Erişim:28 .01.2014)  
<<http://doc.renlearn.com/KMNet/R004101202GH426A.pdf>>
- Duman**, A. (2000). *Yetişkinler Eğitimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Durualp**, Ender., Çiçekoğlu, P., Durualp, Enver 2013, Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okumaya Yönelik Tutumlarının İnternet ve Kitap Okuma Alışkanlıkları Açısından İncelenmesi, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür ve Eğitim Dergisi*, Sayı:2/1, pp. 115- 132.
- Erçelebi**, H. 1996, Aile ve Eğitim, *PAÜ. Eğitim Fak. Dergisi*. Sayı 1, pp. 61 -63.
- Eserpek**, A. 1978, Eğitim ve Sosyal Değişme, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, pp. 124 -139.
- Fear**, M. 1988, Parents - as - Partners - as - Learners Project (Erişim:15.05.2015)  
<<http://www.centreforliteracy.qc.ca/Resources/catalog/fulltext/project/Project.pdf>>
- Fidan**, N. (2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Gulliksen**, Harold. (1950). *Theory Of Mental Tests*. Wiley Publications In Psychology, New York.
- Gül**, G. 2007, Okuryazarlık Sürecinde Aile Katılımının Rolü, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, pp. 30 – 37.
- Gültekin**, A. (2009). *Çocuk ve Gençlerde Okuma Kültürü Oluşturmada Çocuk ve Gençlik Edebiyatının Önemi*. Çocuk ve Okuma Kültürü Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları, Ankara, 24 – 25 Mayıs.
- Güneş**, F. 2012, Okuma ve Zihni Yönetme, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 9, Sayı 18, pp. 1-15.
- Hürriyet**, 2012, *YGS'de En Başarılı Üç İl*, (Erişim: 07.07.2015)  
<<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/20384977.asp>>
- İnal**, K. 1991, Durkheim'ın Eğitim Anlayışı, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 2, pp.513-518.

- İpek, C.** 2011, Velilerin Okul Tutumu ve Eğitime Katılım Düzeyleri ile Aileye Bağlı Bazı Faktörlerin İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavları (SBS) Üzerindeki Etkisi, *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, Cilt 1, Sayı 2, pp. 70-78.
- Karadağ, R.** 2014, Okuma İlgisi, Tutumları ve Alışkanlığı Konusunda Yapılmış Çalışmaların Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi: YÖK ve ProQuest Veri Tabanları Örneklemi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı35, pp. 1 -17.
- Karadağ, Ö.** 2013, Okuma Kültürüne Katkıları Bakımından Türkçe Ders Kitaplarının Resimlemeleri(İllüstrasyonları), *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitimde Kuram ve Uygulama, Makaleler*, Cilt 9, Sayı 2, pp. 84-93.
- Karafilik, A.** (2007). *Uygulamalı Hızlı Ve Etkin Okuma Teknikler*. İstanbul: İyi Bir İnsan Yayınları.
- Karasar, N.** (2008). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 19.Baskı, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (14), pp. 67-79.
- Katrancı, M.,** 2015, İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Motivasyonlarının İncelenmesi, *Ana Dili Eğitim Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, pp.49-62.
- Kaya, S.** (2006). *Proje Nasıl Hazırlanır*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Keskinkılıç, K.** (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Kılınçarslan, S.** (2008) *Ebeveynin Sosyo Ekonomik ve Sosyo Kültürel Düzeyinin İlköğretim Öğrencilerinin Okul Başarılarına Etkileri ve Bir Uygulama*, Beykent Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Türkiye.
- Kuzgun, Y. & Hamamcı, Z.** (2007). *Ana Baba Eğitim Programları*, Ankara: Maya Akademi.
- Larsson, A.** (2001). *İsveç'te Okuma Alışkanlığına İlişkin Tarihsel Bir Bakış*. Uluslararası Katılımlı Okuma Kültürü Sorunlar ve Çözüm Yolları Sempozyumu. Eğitim Sen Yayınları, Ankara, 23 – 24 Ocak.
- Laska, John A.** 1989, Eğitim Programı ile Öğretim Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Açıklama, çev. Oğuz Gürbüzürk, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 22, Sayı 1, pp. 251 -258.
- Maraşlı, A.** (2005). *Anne-Babalar, Eğitimciler ve Gençler İçin Okumayı Sevdirmeye Yolları*. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- Maviş, A.** (2003). *Anlayarak Hızlı Okuma ve Öğrenme Teknikleri*. İstanbul :Hayat Yayıncılık.

- MEB**, 2014, *Kitap Değişim Günü*, (Erişim: 28.05.2015), <[http://mebk12.meb.gov.tr/meb\\_iys\\_dosyalar/34/03/910086/dosyalar/2015\\_02/13081734\\_kitapdeiimyazs.pdf](http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/34/03/910086/dosyalar/2015_02/13081734_kitapdeiimyazs.pdf) >
- MEB**, 2012-2013, *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, Ankara*, (Erişim: 07.09.2013). <[http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb\\_istatistikleri\\_orgun\\_egitim\\_2012\\_2013.pdf](http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf), >
- MEB**, 2011, *Okullar Hayat Olsun*, (Erişim: 26.05.2015), < [http://okullarhayatolsun.meb.gov.tr/?islem=bilgi\\_detay&id=26#](http://okullarhayatolsun.meb.gov.tr/?islem=bilgi_detay&id=26#) >
- MEB**, *Pisa 2012 Ulusal Ön Raporu* (Erişim:18.04.2015) <http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/12/pisa2012-ulusal-on-raporu.pdf>
- MEB**, (2006). *Proje Hazırlama Dersi Öğretim Programı*, Ankara.
- MEB**, *Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, Resmi Gazete, (Erişim:21.05.2010) <[http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yayg%C4%B1negi\\_1/27587\\_1.html](http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yayg%C4%B1negi_1/27587_1.html)>
- Mete**, G. 2012, İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Üzerine Bir Araştırma(Malatya İli Örneği), *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, pp. 43-66.
- Metin**, N. (2001). *Okulda Okuma Kültürünü Geliştirmek İçin Yapılan Uygulamalar*. Uluslararası Katılımlı Okuma Kültürü Sorunlar ve Çözüm Yolları Sempozyumu, Eğitim Sen Yayınları, Ankara, 23 – 24 Ocak.
- Milliyet Gazetesi**, 2012, *Kitap Okumak Öğrenci Başarısını Arttırıyor*, (Erişim:13.10.2013), < <http://egitim.milliyet.com.tr/kitap-okumak-ogrencinin-okul-basarisini-arttiriyor/ilkogretim/haberdetay/16.02.2012/1503982/default.htm>>
- Nunnally**, Jum C. (1978). *Psychometric Theory*. Mc.Graw Hill Book Company, New York.
- Odabaş**, H., Odabaş, Z. Yonca, & Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı. *Bilgi Dünyası*, Cilt. 9, Sayı.2, pp.431 -435.
- Öktem**, G. 2013, Firmalar Arası Proje Yönetimi Etkinliği: Uygulamalı Bir Çalışma, *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, pp. 48-62.
- Önder**, I. (2010) *E-Kitap Olgusu Ve Türkiye’de Durum*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Öngöz**, S. (2011), *Bir Öğrenme-Öğretme Aracı Olarak Elektronik Kitap* 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye, 22-24 Eylül.
- Özbay**, M., Özdemir, B. 2012, Okuduğunu Anlama Sürecinde Çıkarım Yapma Becerisinin İşlevi, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 9, Sayı 18, pp. 17 -28.

- Özçakır**, Ali İ. 2015, *Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazanılır*, (Erişim: 22.05.2015)  
<http://blog.milliyet.com.tr/-okuma-aliskanligi--nasil-kazanilir-/Blog/?BlogNo=495314>
- Özkan**, R. 2011, Toplumsal Yapı, Değerler ve Eğitim İlişkisi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 19, Sayı 1, pp. 333-344.
- Özkaya**, Perihan G., Çetin, D., 2014, Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlıkları ve Kütüphane Kullanımlarına İlişkin Bir İnceleme (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği), *Muğla Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, pp. 1-11.
- Öztelli**, C. (2003), Yunus Emre, İstanbul: Özgür Yayınları.
- Öztürk**, E., Aydemir, Zeynep İ. 2013, Başlangıç Düzeyi Okuyucularının Okuma Motivasyonlarının, Günlük Kitap Okuma Süreleri ve Ailenin Okuma Durumuna Göre Değerlendirilmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 21, Sayı 3, pp.1105-1116.
- Posta**, 2015, *365 Günde 2 Bin 899 Kütüphane Kapandı*, (Tarih: 07.08.2015)
- Radikal**, 2013, *Yılda 480 Milyon 258 Bin Kitap Basıldı Ama*, (Erişim: 29 .05.2015)  
<[http://www.radikal.com.tr/hayat/yilda\\_480\\_milyon\\_258\\_bin\\_kitap\\_basildi\\_ama-1116856](http://www.radikal.com.tr/hayat/yilda_480_milyon_258_bin_kitap_basildi_ama-1116856)>
- Reading Family**, *Helping your child with reading at home*, (Erişim:14.12.2013)  
<<http://www.familyreading.org/>>
- Sadan**, S., 2012, *Promoting Reading Habits*, Central Board Of Secondary Education, (Erişim: 28 Ocak 2014),  
<[http://www.cbseacademic.in/web\\_material/circulars/2012/Promoting\\_Reading\\_Habits\\_3\\_2012.pdf](http://www.cbseacademic.in/web_material/circulars/2012/Promoting_Reading_Habits_3_2012.pdf)>
- Samur**, Özgül İ. 2014, Türkiye'deki ve Dünya'daki Çalışmaların Tanıklığında Okuma Kültürü, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 22, pp.157-188.
- Saracaloğlu**, A. S., Karasakaloğlu, N., Aslantürk, E. 2010, Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma İlgisi ve Alışkanlıklarının Karşılaştırılması (Adnan Menderes ve Uludağ Üniversiteleri Örneği), *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 19, Sayı 3, pp. 457-480.
- Sarıca**, Y. Pınar Soykut, Yüksel, E. 2012 Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Projesi Uygulaması Olarak Sosyal Hayata Katılım: Engelsiz Yaşam, *Çalışma İlişkileri Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, pp. 48 – 66.

- Sarıdaş, G.**, 2013, Haydi Anne/Baba Birlikte Okuyalım, (Erişim:19.05.2015), <<http://www.ogrenmen.com/projeler/haydi-anebaba-birlikte-okuyalim.html> >
- Sever, S.**, Okuma Kültürü Edindirme Sürecinde Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri, <http://www.egitimsenistanbul7.org/media/1321394190.pdf> (Erişim: 28 Ocak 2014)
- Sönmez, V.**, Alacapınar, F. (2011), *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, Esin Y., Çelik, G., Çelik, B.** 2012, Anne Babaların Çocuk Edebiyatı Kavramına İlişkin Görüşleri (Çanakkale Örneği), *Çanakkale Araştırmaları Yıllığı*, Yıl 10, Sayı 12, pp. 109-125.
- Tanju, Ebru H.**, 2010, Çocuklarda Kitap Okuma Alışkanlığına Genel Bir Bakış, *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, Cilt 6, Sayı 22, pp.30-38.
- Tatlıhoğlu, K., Avcı, M.** 2013, İlköğretim Öğrencilerinin Okul Başarılarını Olumsuz Etkileyen Nedenlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma(Bingöl Örneği), *Akademik Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 8, pp.1-18.
- T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı**, 2011, *Türkiye Okuma Kültürü Haritası*, (Erişim:15.10. 2013), <[http://www.okul Kutuphanecileri.org/images/abook\\_file/okumakulturu.pdf](http://www.okul Kutuphanecileri.org/images/abook_file/okumakulturu.pdf) >
- Tekin, H.** (1996). *Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Telman, N.** (1998). *Hızlı ve Etkin Okuma*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Tuzcuoğlu, N.** (2007). *Bir Aile Olmak*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- TÜİK**, 2012, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, (Erişim:13.11.2013), [http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt\\_id=1018](http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1018)
- TÜİK**, 2012, *Hane halkı Tüketim Harcaması*, 2011, (Erişim: 18.05.2015) <<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10875> >
- TÜİK**, 2014, İstatistiklerle Kadın, (Erişim: 10.05.2015), <<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18619> >
- Türer, C.** (2001). *Öğrencilerimizin Okuduğunu Anlama Performans Durumu*. Uluslararası Katılımlı Okuma Kültürü Sorunlar ve Çözüm Yolları Sempozyumu, Eğitim Sen Yayınları, Ankara, 23-24 Ocak.
- Usta, A.** 2012, Kamusal Kalkınmada Proje Yönetimine Yönelik Model Sel Bir Yaklaşım, *T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Verimlilik Dergisi*, Sayı 3, pp.113-139.

- Ünal**, Fulya T., Yiğit, A., (2014), Çocuklarda Okuma Kültürünün Oluşmasında Ailenin Etkisi, *International Journal of Language Academy*, Cilt 2, Sayı 4, pp. 308 – 322.
- Ünal**, S., Ada, S. (2001), *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.
- Üstten**, Aliye U., Pilav, S. 2014, Lise Öğrencilerinin Okuma İlgi Ve Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitimde Kuram ve Uygulama, Makaleler*, Cilt 10, Sayı 4, pp.764-782.
- Yaman**, H., Süğümlü, Ü. 2010, İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Ders Dışı Kitap Okuma Alışkanlıkları, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 18, Sayı 1, pp. 291-306.
- Yapıcı**, Ş. 2010, Türk Toplumunda Aile ve Eğitim İlişkisi, *International Periodical Fort he Languages, Literature and History of Turkishor Turkic*, Cilt 5, Sayı 4, pp. 1545-1567.
- Yavuzer**, H. (1998). *Çocuk Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yeşiladalı**, B. (2002). *Proje Hazırlama Kılavuzu*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Yıldız**, M. 2013, Okuma Motivasyon, Akıcı Okuma ve Okuduğunu Anlamanın Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarındaki Rolü, *Turkish Studies*, Cilt. 8, Sayı. 5, pp.1461-1478.
- Yılmaz**, B. (2001). *Okuma Kültürü: Ankara Örneğinde Sosyolojik Bir Yaklaşım*. Uluslararası Katılımlı Okuma Kültürü Sorunlar ve Çözüm Yolları Sempozyumu, Eğitim Sen Yayınları, Ankara, 23-24 Ocak.
- Yılmaz**, B. (2009). *Çocuklarda Okuma Kültürünü Geliştirmede Ebeveyn ve Öğretmen Rolü*. Çocuk ve Okuma Kültürü Sempozyumu, Eğitim Sen Yayınları, Ankara, 24-25 Mayıs.
- Yılmaz**, B. 2012, *Okuma Alışkanlığının Okul Başarısına Etkisi: Ankara Keçiören Atapark İlköğretim Okulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Ankara, (Erişim: 14.05.2015),  
<<http://www.bby.hacettepe.edu.tr/akademik/bulentyilmaz/byilmaz1.pdf>>
- Yılmaz**, Ş. (2010). *Okuma Alışkanlığı Kazandırılmasında Okul Kütüphanesi/Kütüphanecisi ve Yayıncı İşbirliğinin Etkileri Nelerdir*. III. Ulusal Okul Kütüphanecileri Konferansı Bildirisi. İhsan Doğramacı Vakfı Özel Bilkent Okulları, Ankara, 3 Temmuz.

## İNTERNET ADRESLERİ

- (Erişim) <http://benimleokuanne.info/benimleokuanneprojeamaclari.html> 12.09.2014.
- (Erişim) <http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/472/10524/4-bin-anneden-anlamli-rekor.aspx> 10.05.2015.
- (Erişim) <http://benimleokuanne.info/benimleokuanneprojeortaklari.html> 12.09.2014.

- (Erişim) <http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/499/29/ilcemizin-tarihi.aspx> 10.05.2015.
- (Erişim) <http://www.bagcilar.bel.tr/icerik/500/30/ilcemizin-sosyal-yapisi.aspx>  
10.05.2015.
- (Erişim) Karabük Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kitap Okuma Alışkanlığı  
Kazandırma Projesi  
[http://www.tedkarabuk.k12.tr/projelerimiz/okuyan\\_okullar.pdf](http://www.tedkarabuk.k12.tr/projelerimiz/okuyan_okullar.pdf) 15 Ağustos  
2014.
- (Erişim) ÖSYM, 2011, LYS Sonuçları, <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-57958/h/2011-lyssayisablgiler21072011.pdf> 21.09.2014.
- (Erişim) TDK Büyük Türkçe Sözlük  
[http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com\\_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.54e8a7a1006424.05476884](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.54e8a7a1006424.05476884) 21.02.2015.

## ÖZGEÇMİŞ

**Ad-Soyad** : Caner OZAN  
**Doğum Tarihi ve Yeri** : 15/07/1984, Keban/Elazığ  
**E-posta** : [cnrozn23@gmail.com](mailto:cnrozn23@gmail.com)

### ÖĞRENİM DURUMU :

- **İlkokul** 1996, Munzur İlköğretim Okulu, Tunceli.
- **Ortaokul** 1999, Mezitli Belediyesi İlköğretim Okulu, Mersin.
- **Lise** 2003, Hacı Sabancı Süper Lisesi, Mersin.
- **Lisans** 2007, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü

### MESLEKİ DENEYİM :

- 2007-2009 Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, Bağcılar, İstanbul.
- 2009-2010 TOKİ İlköğretim Okulu, Bismil, Diyarbakır.(Asker Öğretmen)
- 2010 – (devam etmekte) Mehmet Akif Ersoy İlkokulu, Bağcılar, İstanbul.


### ÖDÜLLER :

- 1) Teşekkür Belgesi– Bağcılar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü 05/01/2009
- 2) Teşekkür Belgesi– Bağcılar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü 17/06/2009
- 3) Başarı Belgesi– Bağcılar İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü 30/12/2011



## EKLER

### Ek- 1 İzin Formları ve Okul Listeleri



T.C.  
İSTANBUL VALİLİĞİ  
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/1022586  
Konu: Araştırma (Caner OZAN)

10/03/2014

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ  
(Sosyal Bilimler Enstitüsü)

İlgi: a)12.02.2014 tarih ve 881 sayılı yazınız.  
b)Valilik Makamının 07.03.2014 tarih ve 996100 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Caner OZAN'ın "*Annelere Uygulanan Okuma Projesinin İncelenmesi*" konulu tezine dair araştırma çalışması hakkında ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

M. Nurettin ARAS  
Müdür a.  
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı  
2- Ölçekler  
3-Okul Listesi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f53c-9226-354c-9967-37c8 kodu ile yapılabilir.

İl Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-1 Ali Cad. No:13 Cağaloğlu  
E-Posta: Sgb34@meb.gov.tr

A.BALTA VHKİ  
Tel: (0 212) 455 04 00-239  
Faks: (0 212)455 06 52



T.C.  
İSTANBUL VALİLİĞİ  
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/996100  
Konu: Araştırma (Caner OZAN)

07/03/2014

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi:a) İst. Aydın Üniversitesinin 12.02.2014 tarih ve 881 sayılı yazısı  
b)MEB. Yen. ve Eğt. Tek. Gn Md. 07.03.2013 tarih ve 316 sayılı 2012/13 nolu genelgesi.  
c)Millî Eğitim Araştırma ve Anket Komisyonunun 06.03.2014 tarihli tutanağı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Caner OZAN'ın "*Annelere Uygulanan Okuma Projesinin İncelenmesi*" konulu tezine dair araştırma çalışmasını ekli listedeki okullarda; anket, uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının; söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, veri toplama araçlarının eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Şerafettin TURAN  
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR  
07/03/2014

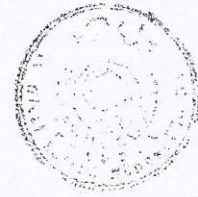
Harun KAYA  
Vali a.  
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır  
Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 9a1b-370a-30a0-9ce9-28e4 kodu ile yapılabilir.

İ Millî Eğitim Müdürlüğü D/Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Cağaloğlu  
E-Posta: Sgb34@meb.gov.tr

A.BALTA VHKİ  
Tel: (0 212) 455 04 00-239  
Faks: (0 212)455 06 52

1	KOCA YUSUF İLKOKULU
2	MAHMUTBEY İLKOKULU
3	MEHMET AKİF ERSOY İLKOKULU
4	İSTANBUL TİCARET ODASI İLKOKULU
5	DR.CEMİL İLKOKULU
6	ARİF NİHAT ASYA İLKOKULU
7	İSTİKLAL İLKOKULU
8	KARACAOĞLAN İLKOKULU
9	AŞIK VEYSEL ORTAOKULU
10	FATİH ORTAOKULU
11	DR. CEMİL MERİÇ ORTAOKULU
12	İSAYUSUF ALPTEKİN ORTAOKULU
13	KİRAZLI ORTAOKULU
14	KOCAYUSUF ORTAOKULU
15	MAHMUTBEY ORTAOKULU
16	NEVİN MEHMET ORTAOKULU
17	PEYAMİ SEFA ORTAOKULU
18	ÜSKÜP ORTAOKULU
19	TÜRK-İSVEÇ ORTAOKULU
20	VAKIFLAR ORTAOKULU
21	DÜNDAR UÇAR LİSESİ
22	ORHAN GAZİ LİSESİ



İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ  
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Anket ve Araştırma İzin Dilekçesi

I. Öğrenci Bilgileri

Adı:	CANER	Anabilim Dalı:	SOSYAL BİLİMLER ESTİTÜSÜ
Soyadı:	OZAN	Bilim Dalı:	İŞLETME YÖNETİMİ
Numarası:	Y1212.041002	Programı:	Yüksek Lisans(Tezli)
Danışmanı:	Yrd. Doç.Dr. Ertuğ CAN	Tarih:	

II. Tez Ve Sınav Tarihi Bilgileri

Tez Konusu:	ANNELERE UYGULANAN OKUMA PROJESİNİN ANNELERİN SOSYO - KÜLTÜREL YAPISINA VE ÇOCUKLARININ OKUL BAŞARISINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ (BAĞCILAR ÖRNEĞİ)
Anket Konusu:	"Benimle Benim İçin Oku Anne Okuma Projesi"nin annelerin kültürel ve sosyal yapısına ve çocuklarının okul başarısına etkisi
Araştırma Konusu	Projenin, amaçları, hedefleri, paydaşları, dokümanların incelenmesi

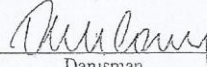
Anketin Uygulanacağı Kişi veya Kurumlar:

Projenin uygulandığı okullardaki, projeye katılan anneler ile görüşülecektir.

1	Bağcılar Mehmet Akif Ersoy İO	4	Bağcılar Karacaoğlan İO
2	Bağcılar İstanbul Ticaret Odası İO	5	Bağcılar Koca Yusuf İO
3	Bağcılar Mahmutbey İO		

Araştırmanın Yapılacağı Kişi ve Kurumlar

1	Bağcılar Millî Eğitim Müdürlüğü	3	Aziz ERDOĞAN(Bağcılar MEM Şube Müdürü)
2	Bağcılar Belediyesi		

  
Danışman  
Yrd. Doç. Dr. Ertuğ CAN

Uygundur  
Anabilim Dalı Başkanı

Eki: 1 Adet Anket Formu.

Beşyol Mh. İnciri Cd. No: 46 Beşiktaş / İstanbul  
Tel: 0212 284 20 00



## Ek – 2 Kişisel Bilgi Formu ve Ölçekler

Sayın Vezir,

Aşağıda, yürütülmekte olan bir yüksek lisans tez araştırması kapsamında, okulunuzda uygulanan "Benimle Benim için Oku Anne" projesi ile ilgili sorular yer almaktadır. Size yöneltilen her soru için durumunuza en uygun seçeneği yuvarlak içine almış. Her soru için tek bir cevap seçiniz. İsminizi yazmanıza gerek yoktur. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır. Şimdiden içtenlikle vereceğiniz cevaplar için teşekkür ederim.

Caner OZAN  
İstanbul Aydın Üniversitesi  
İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

### 1. Yaşınız?

- a) 18 – 24 Arası      b) 25 – 29 Arası      c) 30 – 34 Arası  
d) 35 -39 Arası      e) 40 – 44 Arası      f) 45 ve Yukarısı

### 2. Medeni Haliniz?

- a) Evli      b) Boşanmış/Dul      c) Ayrı  
d) Bekâr

### 3. Çocuk Sayınız?

- a) 1      b) 2      c) 3      d) 4  
e) 5 ve üstü

### 4. Aylık evinize giren gelir ne kadardır?

- a) 0-999TL      b) 1000 - 1500TL Arası  
c) 1501 – 2000 TL      d) 2001 TL ve üstü

### 5. Eğitim Durumunuz?

- a) Okur – Yazar      b) İlkokul      c) Ortaokul  
d) Lise      e) Üniversite

### 6. Aşağıdaki sosyal etkinliklerden hangilerine katılırsınız?(Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- a) Sinema      b) Tiyatro      c) Gezi  
d) Piknik      e) Diğer

### 7. Günlük Televizyon İzleme Süreniz?

- a) 1 – 3 saat      b) 4 – 6 saat      c) 7 – 9 saat  
d) 10 saat ve üstü

### 8. Proje kapsamında kaç kitap okudunuz?

- a) 1 – 4 arası      b) 5 – 8 arası      c) 9 – 11 arası  
d) 12 ve üstü

### 9. Yılda kaç kitap okuyorsunuz?

- a) 1 – 5 Arası      b) 6 – 10 arası      c) 11 – 15 arası  
d) 16 – 20 arası      e) 21 ve üstü

### 10. Evinizde;

- Kitaplık var mı? :  
a) Evet      b) Hayır  
Bilgisayar var mı?:  
a) Evet      b) Hayır  
İnternet bağlantısı var mı?:  
a) Evet      b) Hayır

### 11. Okuduğunuz kitabı ne kadar süre içinde bitiriyorsunuz?

- a) 1 günde      b) 1 haftada      c) 1 ayda  
d) 2 ay ve üstünde

### 12. En son ne zaman kitap aldınız?

- a) son 15 gün içinde      b) Son 1ay içinde      c) Son 6 ay içinde  
d) Son 1 yıl içinde

### 13. Daha çok hangi türden kitapları okumayı tercih ediyorsunuz?(Birden fazla seçenek işareteleyebilirsiniz.)

- a) Roman      b) Hikâye  
c) Masal      d) Bilimsel dergiler  
e) Edebiyat dergileri      f) Ansiklopediler

### 14. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Projenin uygulanmasında eksik yönler varsa, yazınız  
.....  
.....  
.....

2. Toplumda okuma becerilerinin gelişmesi için neler yapılabilir?  
.....  
.....  
.....

3. Projede bulunmasını istediğiniz çalışmalar var mıdır?  
.....  
.....  
.....

## KATILMA DENEYENİZ

Cevap seçeneğinin bulunduğu kutunun içine çarpı (×) işareti koyunuz.		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım/ Fikrim Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Kitap okumayı severim.					
2	Ayda en az bir kitap okurum.					
3	Okuma projesini faydalı buldum.					
4	Okuma projesine gönüllü olarak katıldım.					
5	Kitap okumanın yararlı bir şey olduğunu düşünüyorum.					
6	Kitap okuyarak, çocuğuma iyi örnek olduğumu düşünüyorum.					
7	Projeden önce de kitap okurdum.					
8	Okuduğum kitap türü(hikaye, roman, şiir...vb) benim için önemlidir.					
9	Evimize günlük en az bir gazete girer.					
10	Ailem ile beraber kitap okurum.					
11	Kitap okumanın çocuğumun ders başarısını artırdığını düşünürüm.					
12	Proje sonunda verilen ödül beni daha çok kitap okumaya yönlendirdi.					
13	Ailemde kitap okumada örnek aldığım kişiler vardır.					
14	Ailemde beni kitap okumaya yönlendiren kişiler vardır.					
15	Televizyon izlemektense kitap okumayı tercih ederim.					
16	Proje bittikten sonra da kitap okuyorum.					
17	Evimizde kitap okuma saati vardır.					
18	Çocuklara hediye olarak kitap alınmasının daha iyi olacağını düşünüyorum.					
19	Kitap okuma projesinin yaygınlaştırılması iyi olacaktır.					
20	Elektronik kitap(e- kitap) hakkında bilgi sahibiyim.					
21	İlçemizde kitap satın alacak yerlerin sayısı yeterlidir.					
22	Kitap fiyatları pahalıdır.					
23	Bu projenin insanlara okuma alışkanlığı kazandıracağına inanıyorum.					
24	Kitap edinmek için kütüphane, kitap fuarları, okul, bilgi evlerinden yararlanırım.					
25	Kitap almak için aile bütçemizden para ayırıyorum.					
26	Okuduğum kitapları arkadaşlarımla paylaşıyorum.					
27	Okul kütüphanesini kullanırım.					

## BENİMLE BENİM İÇİN OKU PROJESİ ANKET SORULARI

Sayın Veli,

Aşağıda, yürütülmekte olan bir yüksek lisans tez araştırması kapsamında, okulunuzda uygulanan “Benimle Benim için Oku Anne” projesi ile ilgili sorular yer almaktadır. Size yöneltilen her soru için durumunuza en uygun seçeneği yuvarlak içine alınız. Her soru için tek bir cevap seçiniz. **İsminizi yazmanıza gerek yoktur. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.** Şimdiden içtenlikle vereceğiniz cevaplar için teşekkür ederim.

**Caner OZAN**

İstanbul Aydın Üniversitesi  
İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

### 1.Yaşınız?

- a) 18 – 24 Arası      b) 25 – 29 Arası      c) 30 – 34 Arası  
d) 35 -39 Arası      e) 40 – 44 Arası      f) 45 ve Yukarısı

### 2.Medeni Haliniz?

- a) Evli      b) Boşanmış/Dul      c) Ayrı  
d) Bekâr

### 3.Çocuk Sayınız?

- a) 1      b) 2      c) 3      d) 4  
e) 5 ve üstü

### 4.Aylık evinize giren gelir ne kadardır?

- a) 0-999TL      b) 1000 - 1500TL Arası  
c) 1501 – 2000 TL      d) 2001 TL ve üstü

### 5.Eğitim Durumunuz?

- a) Okur – Yazar      b) İlkokul      c) Ortaokul  
d) Lise      e) Üniversite

### 6.Aşağıdaki sosyal etkinliklerden hangilerine katılırsınız?(Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- a) Sinema      b) Tiyatro      c) Gezi  
d) Piknik      e) Diğer

### 7.Günlük Televizyon İzleme Süreniz?

- a) 1 – 3 saat      b) 4 – 6 saat      c) 7 – 9 saat  
d) 10 saat ve üstü

### 8.Proje kapsamında kaç kitap okudunuz?

- a) 1 – 4 arası      b) 5 – 8 arası      c) 9 – 11 arası  
d) 12 ve üstü

### 9.Yılda kaç kitap okuyorsunuz?

- a) 1 – 5 Arası      b) 6 –10 arası      c) 11 – 15 arası  
d) 16 – 20 arası      e) 21 ve üstü

### 10.Evinizde;

Kitaplık var mı? :

- a) Evet      b) Hayır

Bilgisayar var mı?

- a) Evet      b) Hayır

İnternet bağlantısı var mı?

- a) Evet      b) Hayır

### 11.Okuduğunuz kitabı ne kadar süre içinde bitiriyorsunuz?

- a) 1 günde      b) 1 haftada      c) 1 ayda  
d) 2 ay ve üstünde

### 12.En son ne zaman kitap aldınız?

- a) Son 15 gün içinde      b) Son 1 ay içinde      c) Son 6 ay içinde  
d) Son 1 yıl içinde

### 13.Daha çok hangi türden kitapları okumayı tercih ediyorsunuz?(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- a) Roman      b) Hikâye  
c) Masal      d) Bilimsel Dergiler  
e) Edebiyat Dergileri      f) Ansiklopediler      g) Dini kitaplar

Cevap seçeneğinin bulunduğu kutunun içine çarpı ( × ) işareti koyunuz.	KATILMA DERECEİNİZ				
	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım/ Fikrim Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1 Kitap okumayı severim.					
2 Ayda en az bir kitap okurum.					
3 Okuma projesini faydalı buldum.					
4 Okuma projesine gönüllü olarak katıldım.					
5 Kitap okumanın yararlı bir şey olduğunu düşünüyorum.					

Cevap seçeneğinin bulunduğu kutunun içine çarpı ( × ) işareti koyunuz.		KATILMA DERECEZİ				
		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım/ Fikrim Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
6	Kitap okuyarak, çocuğuma iyi örnek olduğumu düşünüyorum.					
7	Projeden önce de kitap okurdum.					
8	Okuduğum kitap türü (hikâye, roman, şiir...vb) benim için önemlidir.					
9	Evimize günlük en az bir gazete girer.					
10	Ailem ile beraber kitap okurum.					
11	Kitap okumanın çocuğumun ders başarısını arttırdığını düşünürüm.					
12	Proje sonunda verilen ödül beni daha çok kitap okumaya yönlendirdi.					
13	Ailemde kitap okumada örnek aldığım kişiler vardır.					
14	Ailemde beni kitap okumaya yönlendiren kişiler vardır.					
15	Televizyon izlemektense kitap okumayı tercih ederim.					
16	Proje bittikten sonra da kitap okuyorum.					
17	Evimizde kitap okuma saati vardır.					
18	Çocuklara hediye olarak kitap alınmasının daha iyi olacağını düşünüyorum.					
19	Kitap okuma projesinin yaygınlaştırılması iyi olacaktır.					
20	Elektronik kitap(e- kitap) hakkında bilgi sahibiyim.					
21	İlçemizde kitap satın alacak yerlerin sayısı yeterlidir.					
22	Kitap fiyatları pahalıdır.					
23	Bu projenin insanlara okuma alışkanlığı kazandıracağına inanıyorum.					
24	Kitap edinmek için kütüphane, kitap fuarları, okul, bilgi evlerinden yararlanırım.					
25	Kitap almak için aile bütçemizden para ayırıyorum.					
26	Okuduğum kitapları arkadaşlarımla paylaşıyorum.					
27	Okul kütüphanesini kullanırım.					

**14.Aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. Projenin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?

.....

.....

.....

2. Projede bulunmasını istediğiniz çalışmalar var mıdır?

.....

.....

.....

3. Toplumda okuma becerisinin gelişmesi için neler yapılabilir?

.....

.....

.....